

ΑΣΤΗΡ της ΑΝΑΤΟΛΗΣ

Πάντα δοκιμάζετε, το Καλόν κατέχετε

ΨΗΝΙΑΙΑ ΕΚΔΟΣΗ ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΕΥΑΓΓΕΛΙΚΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ· Εκδίδεται από το 1858

Σ' αυτό το τεύχος

Η Υποδοχή της Θείας Γέννησης: μια αφιλόξενη φιλοξενία	323
Το βιβλίο του προφήτη Μαλαχία: ο “καθρέπτης” του σήμερα	326
Ο Ιησούς Χριστός έρχεται αλλά τα σημεία δεν το δείχνουν	329
Γερμανικός Προτεσταντισμός και Ναζισμός/2	334
Ταπεινή εξάρτηση από τον Θεό	337
Σελίδες από την Ιστορία των Μαύρων των ΗΠΑ	342
Η Τέλεια Ελευθερία	348
Περιεχόμενα	351

www.gec.gr/astir

ISSN 1106-4250

ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΣ 2005 – ΕΤΟΣ 148ο – Νο 11

ΣΚΕΨΕΙΣ

Καλά Χριστούγεννα

Αυτή την εποχή προβάλλεται στις αίθουσες μία κινηματογραφική ταινία με τον παραπάνω τίτλο. Το θέμα της είναι ένα γνωστό περιστατικό του πρώτου Παγκοσμίου πολέμου, όταν τα Χριστούγεννα του 1914 οι Γερμανοί στρατιώτες, ύψωσαν πάνω από τα χαρακώματα μικρά χριστουγεννιάτικα δέντρα με αναμμένα κεράκια ψάλλοντας το «Νύξ Ιερά». Οι αγγλογάλλοι αρχικά αμύχανοι και κατόπιν πιο σίγουροι, βγήκαν από τα χαρακώματα και γιόρτασαν με τον εκπληκτικό αυτό τρόπο τα Χριστούγεννα με τους εχθρούς τους. Έπαιξαν ποδόσφαιρο, ήπιαν κονιάκ, αντάλλαξαν ευχές. Η ιδιότυπη αυτή ανακωχή που επεκτάθηκε σε πολλά μέρη, κατατρόμαξε τους ιθύνοντες νόες του πολέμου και δόθηκε διαταγή να μην γίνουν επιτρεπτά τέτοιου είδους φαινόμενα ξανά. Ο σκοπός του πολέμου ήταν ο πόλεμος και όχι η ειρήνη, η σφαγή και όχι η φιλία μεταξύ αντιμαχομένων στρατιωτών. Ο φοβερός πρώτος πόλεμος συνεχίστηκε αγριότερος, ποταπότερος, αιμότερος. Ο φοβερός πρώτος πόλεμος προετοίμασε και δημιούργησε τον δεύτερο. Τα Χριστούγεννα του 1914 ήταν μία ξαφνική εκπληκτική αναλαμπή που έσβησε γρήγορα.

Συχνά ακούμε για το πνεύμα των ημερών, ή το πνεύμα των Χριστουγέννων που πρέπει να πρυτανεύσει στις καρδιές μας αυτές τις ημέρες. Με αυτό εννοείται μία διάχυτη ατμόσφαιρα καλοσύνης και συμπάθειας, αγάπης και ειρήνης. Όλα αυτά πρέπει να ανθίσουν τώρα σαν να είναι εποχικά άνθη, άσχετο αν πολύ σύντομα μαραθούν και αν όλα ξανααγριώσουν στην προτεραιά κατάσταση. Είναι όμως αυτή η σύντομη ανα-

κωχή, αυτό που ήλθε να κηρύξει με την γέννησή του ο Κύριος μας; Όχι βέβαια.

Το αληθινό πνεύμα των Χριστουγέννων είναι ένα πνεύμα συμφιλιώσεως. Το παιδίον της Βηθλεέμ γεννήθηκε για να μας συμφιλιώσει με τον Θεό, στον οποίο εμείς είχαμε αμαρτήσει. Γεννήθηκε για να πληρώσει τα λύτρα της ποινής, να πεθάνει και να αναστηθεί και να μας συμφιλιώσει με τον Πατέρα. Γεννήθηκε για να μας συμφιλιώσει με τους άλλους ανθρώπους, να μας κάνει αδέρφια, να καταργήσει μεσοτοιχούς του φραγμού, να δώσει κοινή αγάπη μεταξύ πρώην εχθρών.

Το πνεύμα των Χριστουγέννων είναι πνεύμα ταπεινώσεως. Την εποχή αυτή της ενθυμίσεως της Γεννήσεως του Χριστού, φαίνεται σε όλο της το μεγαλείο (τώρα περισσότερο από ποτέ!) η ηδονοθηρία, η ηδυπάθεια των ανθρώπων και ο υπέρμετρος καταναλωτισμός. Σε μία διαφήμιση που είδα εκείνος και εκείνη, μεθυσμένοι, με ένα μπουκάλι στο χέρι, ντυμένοι ακριβά, ανεβαίνουν τα σκαλιά προς το δωμάτιο του ξενοδοχείου που διαφημίζει με την λεζάντα «ρεβεγιόν Χριστουγέννων... 'ζήστε κλπ'. Ρεβεγιόν Χριστουγέννων; Μάλιστα. Θύοντας στο Βάχχο και την Αφροδίτη.

Ο Κύριος των ουρανών, που έχει όλο «το αργύριον και το χρυσίον» του κόσμου, γεννήθηκε στο στάβλο της Βηθλεέμ φτωχός, με «μορφή δούλου», περιτοισμένος από τους φτωχούς γονείς του, τους έθαμβους τσοπάνηδες και τα ζώα του στάβλου. Γεννήθηκε ταπεινός και έζησε ταπεινός.

Το πνεύμα των Χριστουγέννων είναι πνεύμα θυσίας. Ο Αρχηγός της ζωής άρχισε την επίγεια πορεία του στην Βηθλεέμ, έζησε «εν μέσω υμών ως ο υπηρέτων» και κατέληξε στον Γολγοθά. Εκεί έγινε η υπέρτατη θυσία του Αιμού του Θεού του αίροντος την αμαρτία του κόσμου. Την θυσία από την οποία σώζεται πας ο πιστεύων εις αυτόν. Το πνεύμα των αληθινών Χριστουγέννων συμπεριλαμβάνει την ρομφαία του πόνου που διαπερνά την ψυχή της Μαριάμ (Λουκ.2,35), καθώς αυτή θα δει το παιδί της να ανεβαίνει στο σταυρό του μαρτυρίου.

Ας γιορτάσουμε τα Χριστούγεννα αυτά λοιπόν με πνεύμα αληθινής και διαμένουσας ταπεινώσεως και θυσίας και συμφιλιώσεως, ας ψάλλουμε όλους τους αγαπημένους χριστουγεννιάτικους ύμνους μας, ας θερμανθεί η καρδιά μας με το μήνυμα της λυτρώσεως του κόσμου από το βρέφος της Βηθλεέμ και ας ανοίξουμε τα πνευματικά μας αυτιά να δεχτούμε αυτό το μήνυμα με απλότητα καρδιάς, ας ακούσουμε την ουράνια στρατιά αγγέλων που ψάλλει «δόξα εν υψίστοις Θεώ και επί γης ειρήνη».

ΑΣΤΗΡ

της
ΑΝΑΤΟΛΗΣ

Εκδίδεται από το 1858

"Πάντα δοκιμάζετε
το καλόν κατέχετε"

Α' Θεσσ. 5: 21

www.gec.gr/astir

Λεωφ. Αμαλίας 50, 105 58 Αθήνα
Τηλ.: 210 3231079 - Fax: 210 3316 577
email: astir@gec.gr

ΔΙΟΚΤΗΤΗΣ:
ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΕΥΑΓΓΕΛΙΚΗ ΕΚΚΛΗΣΙΑ

ΕΚΔΟΤΗΣ - ΑΡΧΙΣΥΝΤΑΚΤΗΣ:
Ιωάννης Τσεβάς

ΔΡΥΤΗΣ:
Μικ.Δ.Καλοποθάκης (1858-1911)

ΔΙΑΤΕΛΕΣΑΝΤΕΣ ΕΚΔΟΤΕΣ:
Δημ. Μ. Καλοποθάκης (1911-1946)
Μικ. Β. Κυριακάκης (1946-1989)
Γ. Τασσιόγλου (1989-1990)
Φ. Β. Καμπουρόπουλος (1991-2002)

ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΥ:
Γ. Αδάμ, Τιμ. Αναστασίδης, Ιωάν. Εμμανουήλ,
Παν. Κανταρίτζης, Αντ. Κουλούρης,
Μελ. Μελετιάδης, Ευαγ. Μήτσος,
Παρ. Παπαγεωργίου, Ιω. Σακινίδου,
Ιωάν. Τσεβάς

ΕΠΙΜΕΛΗΤΕΣ:
Σειράς «Λόγος»: Λ. Κολλάρος
Σειράς «Παλαιά Διαθήκη»: Γ. Αδάμ
Σειράς «Κανί Διαθήκη»: Στ. Δεληγιάννης
Ειδικών αφιερωμάτων: Μελ. Μελετιάδης
Ποίηση, Προσευχές: Λιλ. Βαλαή

ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΤΗΣ: Στέφανος Μοσσιδής

ΔΙΕΚΠΕΡΑΙΩΣΗ: Γιώργος Σώχος

ΣΥΝΔΡΟΜΕΣ-ΕΜΒΑΣΜΑΤΑ: Μαίρη Αλάγιαλη
Λεωφ. Αμαλίας 50 - 105 58 Αθήνα
ΑΡΙΘΜ. ΛΟΓ. ΤΡΑΠΕΖΑΣ ALPHA:
149-00-2786-004611 (Ι. Εμμανουήλ)

ΑΝΤΙΠΡΟΣΩΠΟΙ:
Θεσ/νίκης: Δημήτρης Σοφός
Κατερίνης: Πάρις Παπαγεωργίου
Κέρκυρας: Βέτα Παντελιού
Χαλκίδας: Νίκος Παντελιός
Βοστώνης: Τάκης Τσανικλίδης

ΣΥΝΔΡΟΜΕΣ: Εσωτερικό & Κύπρος € 10
Ευρώπη: € 26 - ΗΠΑ USD 30
Καναδάς, Αυστραλία κ.λπ. Δολ. 40

ΤΙΜΗ ΤΕΥΧΟΥΣ: € 1,00

ISSN 1106-4250
Κωδικός ΕΛΤΑ 1058

Τα ευνόγραφα άρθρα απηχούν τις απόψεις των συγγραφέων. Η σύνταξη του περιοδικού διαπρέπει το δικαίωμα να κάνει συντομώσεις ή αλλαγές στα προς δημοσίευση κείμενα. Τα χειρόγραφα δεν επιστρέφονται.

Η ΥΠΟΔΟΧΗ ΤΗΣ ΘΕΙΑΣ ΓΕΝΝΗΣΗΣ:

ΜΙΑ ΑΦΙΛΟΞΕΝΗ ΦΙΛΟΞΕΝΙΑ

του κ. Α. Κολλάρου

Ο Κύριος του ουρανού και της γης δεν ήταν πολίτης της γης αλλά του ουρανού. Σαν άνθρωπος γεννήθηκε στην γη αλλά ήταν πολίτης του ουρανού. Η επίσκεψή Του στα χώματα αυτής της γης ήταν πραγματική, αλλά η πραγματική προέλευσή Του ανάγονταν στους ουρανούς, την κατοικία του Θεού, όπου ήταν αφημένη η κληρονομιά της αιώνιας δόξας Του την οποία άφησε στην διαφύλαξη του Πατέρα Του. Δεν απέβαλε την φυσική Θεότητά Του αν και προσωρινά παρατήθηκε από ένα μεγάλο κομμάτι της δόξας Του, ενώ ταυτόχρονα έπαιρνε και την ανθρώπινη ιθαγένεια. Γι' Αυτόν θα ήταν αδύνατον να μεταφέρει στην γη και την αποσκευή της ουράνιας δόξας Του καθώς μία τέτοια λάμψη θα ήταν ασυμβίβαστη με το έργο της ταπεινής υπηρεσίας που Αυτός ήρθε να πραγματοποιήσει. Αλλά και τα ασθενικά μάτια αυτής της γης και των κατοίκων της δεν είναι συνηθισμένα στο φως του ουρανού, συνεπώς δεν θα άντεχαν μία τέτοια εκτυφλωτική αποκάλυψη και ως εκ τούτου κάποια σημαντική συγκάλυψη της προηγούμενης Του δόξας ήταν απαραίτητη. Συνέκλειε βέβαια μέσα στο στήθος Του ακέραιο το μεγαλείο της αγάπης και το αόρατο εφόδιο της χάριτος σε ποσότητες που ήταν επαρκείς να σώσει όλο το ξεπεσμένο ανθρώπινο γένος. Αυτή λοιπόν ήταν η καταγωγή Του και αυτά τα στοιχεία της προσωπικότητάς Του. Ήταν ο Θεάνθρωπος στα χέρια του οποίου βρισκονταν το κλειδί της σωτηρίας. Στο προς τη γη ταξίδι Του απόλαυσε την τιμή να συνοδεύεται από τους αγγέλους προς τους οποίους ο Πατέρας «όταν εισήγαγε τον Πρωτότοκον εις την οικουμένην», έδωσε την εντολή «να προσκυνήσουν εις Αυτόν πάντες οι άγγελοι του Θεού» (Εβρ.ά'6), και οι οποίοι εμφανίστηκαν στους βοσκούς την νύχτα που ο Χριστός τελείωσε το ταξίδι του ερχομού Του από τον ουρανό και ξάπλωσε στην φάτνη.

Το θείο σχέδιο δεν προέβλεπε το χτίσιμο ενός μόνιμου τόπου διαμονής του Υιού στον κόσμο αυτό. Σαν επισκέπτης επρόκειτο να έρθει ο Χριστός και όχι για να ρίξει εδώ την άγκυρά Του για πάντα. Εμείς είμαστε αυτοί που είμαστε «εκ των κάτω», ενώ Αυτός ήταν «εκ των άνω». Αυτός ο κόσμος είναι η πατρίδα του γένους των ανθρώπων και όχι η

πατρίδα του ουράνιου επισκέπτη. Σαν φιλοξενούμενος ήρθε να ζήσει μόνο για λίγα χρόνια και αφού Αυτός ήρθε σε μας και όχι το αντίθετο εμείς ήμασταν εκείνοι που έπρεπε να Του προσφέρουμε φιλοξενία. Η ευαγγελική αφήγηση εξιστορεί το είδος της φιλοξενίας που Του επεφύλαξαν οι άνθρωποι, αλλά δεν είναι καθόλου κολακευτικό για το ανθρώπινο είδος. Δεν διαβάζουμε ότι τα φίδια Του επετέθησαν, ή ότι τα λιοντάρια θέλησαν να Τον καταβροχθίσουν, ή ότι τα αγρόδια Τον μίσησαν. Δυστυχώς δεν μπορούμε να πούμε το ίδιο και για το είδος των ανθρώπων. Πολλοί από αυτούς Τον μίσησαν, Τον περιφρόνησαν, σχεδίαζαν τον θάνατό Του. Σε πόσο «ευγενή», αλήθεια, θέση, «εξύψωσε» η αμαρτία τον άνθρωπο! Μας δόθηκε η τιμή να τιμήσουμε τον φιλοξενούμενό μας, αλλά μάλλον αφιλόξενη ήταν αυτή η φιλοξενία. Δεν είχε και πολλά ζηλευτά χαρακτηριστικά. Τα απαισία χαρακτηριστικά της ανθρώπινης ιδιοτελείας και φιλαντίας αλλά και αδιαφορίας και απάνθρωπης ιδιοτροπίας κτύπησαν από τις πρώτες κιόλας ώρες της επίγειας ζωής Του τον Ιησού και άφησαν από πολύ νωρίς τα μελανά σημάδια τους επάνω Του.

ΔΕΝ ΥΠΗΡΧΕ ΧΩΡΟΣ

Σε κάποιο πανδοχείο ζήτησαν κατάλυμα εκείνο το βράδυ ο Ιωσήφ και η Μαριάμ. Αν έρχονταν η ώρα της γέννησης όσο θα βρισκονταν σε κείνο το πανδοχείο, ο Ιησούς θα γεννιόταν σε ανθρώπινο περιβάλλον. Ένας τόπος θαλαπωρής θα ήταν αυτός για το νεοφερμένο στον κόσμο βρέφος αλλά και ικανοποίησης για τους στοργικούς γονείς. Θα ήταν και σχετικά ζεστός με ό,τι ανέσεις προσφέρονταν σε τέτοια καταλύματα εκείνη την εποχή. Δυστυχώς όμως χώρος δεν υπήρχε. Η πληρότητα είχε φτάσει στο εκατό τοις εκατό πριν φτάσει εκεί η μικρή οικογένεια. Πόση απογοήτευση και θλίψη για τον Ιωσήφ, που στην πιο ευτυχιωμένη στιγμή μιας οικογένειας βρισκονταν τόσο μόνιμοι και εγκαταλελειμμένοι. Αλήθεια είναι σωστό να είναι η γιορτή των Χριστουγέννων μόνο ημέρα χαράς και απόλαυσης ή μάλλον πρέπει να είναι και ευκαιρία σοβαρότητας και περισυλλογής; Ας βάλουμε τους εαυτούς στη θέση εκείνης της μικρής οικογένειας και ας προσπαθήσουμε να νοιώσουμε πως ένοιωθαν εκείνοι. Πολύ δύσκολο βέβαια. Πώς να νοιώσει ο χορτάτος, με όλες τις ανέσεις του σπιτιού του και την θέρμανσή του, το κρεβάτι του με όλες τις κουβέρτες του

και το μαξιλάρι του, την καθαριότητά του και τις τόσες ανέσεις του, πως να νιώσει τον πεινασμένο, στερημένο από ανέσεις, τον χωρίς θέρμανση, χωρίς κρεβάτι (αλήθεια που κοιμόντουσαν ο Ιωσήφ και η Μαριάμ σ' εκείνο το στάβλο; προφανώς στο πάτωμα!), με ελάχιστα σκεπάσματα, χωρίς μαξιλάρι,... αλλά καλύτερα να σταματήσουμε εδώ. Πράγματι δεν μπορούσε να βρεθεί χώρος στο κατάλυμα; Ή μήπως η αδιαφορία του πανδοχέα δεν ήταν διατεθειμένη να βρει χώρο! Να ρωτήσουμε αν κάποιος είναι διατεθειμένος να παραχωρήσει την δική του θέση στο κατάλυμα προκειμένου να βρει κάποια θαλπωρή το βρέφος. Καλύτερα όμως να μη ρωτήσουμε γιατί η άρνηση και η απόρριψη είναι πικρά ποτήρια. Έτσι αναγκάστηκαν να μείνουν σε χώρο που δεν ήταν κατάλληλος για ανθρώπους και κατέκλιναν τον Ιησού στη φάτνη. Τώρα το βασιλικό στέμμα του μεγαλείου Του κείτονταν στη λάσπη και δεν βρέθηκε κανένας να το σηκώσει!

Φυσικά οι άνθρωποι δεν γνώριζαν τι δόξα κρύβονταν μέσα στις φασκιές εκείνου του βρέφους. Ίσως γι' αυτό δεν έδωσαν και πολλή σημασία. Μήπως όμως θα ήταν και πολύ διαφορετική η στάση τους αν ήξεραν τι θα κήρυττε αυτό το βρέφος όταν μεγάλωνε; Θα τους άρεσε αν μάθαιναν ότι αυτό το βρέφος θα τους καλούσε να σηκώσουν το κεφάλι σε ειλικρινή μετάνοια και συντριβή καρδιάς; Θα είχαν κάποιο ενδιαφέρον να Τον φιλοξενήσουν αν καταλάβαιναν ότι Αυτός ο Μεσσίας, όχι μόνο δεν θα τους βοηθούσε να αποτινάξουν τον Ρωμαϊκό ζυγό, αλλά απεναντίας θα τους καλούσε να επιδείξουν στη ζωή τους πραότητα, ταπεινοφροσύνη, να αποδίδουν φόρους εις τον Καίσαρα, να φάνε την σάρκα Του και να πιουν το αίμα Του με μία αόρατη πράξη πνευματικής αποδοχής Του ως Σωτήρα τους από την αμαρτία και αν ήξεραν ότι κάποτε αυτός ο Μεσσίας θα σταυρώνονταν από τους Ρωμαίους προφανώς ανήμπορος να ελευθερώσει τον εαυτόν Του; Άραγε θα έδειχναν ενδιαφέρον να φιλοξενήσουν τον Μεσσία με βασιλικές τιμές αν τα ήξεραν όλα αυτά; Αυτά ήταν εκείνα για τα οποία αργότερα Τον απέρριψαν, γιατί λοιπόν να πιστέψουμε ότι ενώ αυτά ήταν εκείνα για τα οποία αργότερα θα Τον μισούσαν, τώρα για τα ίδια αυτά πράγματα, αν τα μάθαιναν, θα Τον τιμούσαν και θα Τον αγαπούσαν;!

Φυσικά δεν πρέπει να αγνοηθεί ο παράγοντας της Θεϊκής πρόνοιας. Η ζωή του Ιησού από την αρχή μέχρι το τέλος πλοηγούνταν από το χέρι του ουράνιου Πατέρα' κάθε ένα από τα συμβαίνοντα στη ζωή Του έστρεφε προς την όποια κατεύθυνση από ένα αόρατο τιμόνι που το κρατούσε σταθερά το χέρι του Θεού' κανένα περιστατικό δεν συνέβαινε τυχαία παρά μόνο ό,τι είχε ήδη γραφτεί με το προαιώνιο μελάνι των βουλών του Θεού. Από τη μία η σκληρότητα των ανθρώπων ήταν ένα γεγονός που συνέβαινε με δική τους ευθύνη αλλά από την άλλη ο Θεός είχε χαράξει το μονοπάτι της ζωής Του με αιχμηρές πέτρες και είχε ορίσει για τον Υιό Του όχι μία ζωή ανάπαυσης και άνεσης αλλά μία ζωή όπου δεν είχε «που να κλίνει την κεφαλή». Ξεκίνησε όπως

επρόκειτο να συνεχίσει: ως άνθρωπος θλίψεων και δόκιμος ασθενείας. Γνώρισε την εγκατάλειψη από πολύ νωρίς' την περιφρόνηση και αδιαφορία των ανθρώπων από την νύχτα που άρχισε να αναπνέει τον αφιλόξενο και ψυχρό αέρα αυτής της γης.

ΤΟ ΜΑΧΑΙΡΙ ΤΗΣ ΣΦΑΓΗΣ

Αν συγκρίνεις τη στάση του βασιλιά Ηρώδη απέναντι σ' αυτό το βρέφος με τη στάση των ανθρώπων που αναφέραμε ανωτέρω, αυτοί οι άνθρωποι θα άξιζαν να τους στείλεις και ανθοδέσμη. Η φιλοξενία τους μπορεί να ήταν αφιλόξενη, αλλά τουλάχιστον δεν βγήκαν από το πανδοχείο να Του αφαιρέσουν τη ζωή. Βέβαια αργότερα στη ζωή Του διαβάζουμε ότι οι άνθρωποι Τον έφεραν στην άκρη του όρους να Τον ρίξουν στο γκρεμό (Λουκ.δ'29), και σε άλλη περίπτωση πήραν πέτρες να Τον λιθοβολήσουν (Ιωάν.ι'31). Ο Ηρώδης όμως θέλησε να σηκώσει τη ζωή Του από τη γη των ζωντανών, ενώ ακόμα ήταν μωρό. Εδώ φυσικά δεν πρόκειται για αφιλόξενη στάση, αλλά για ανοιχτό διωγμό που θα έληγε μόνο με το κεφάλι του σαν το τρόπαιο του νικητή. Πόσο τραγική και οδυνηρή η ιστορία των Χριστουγέννων όταν την δούμε από την σκοπιά εκείνων που ενοχλήθηκαν από την παρουσία Εκείνου που ήρθε να ζητήσει και να σώσει το ατολολός! Πόσο καθαρά φαίνεται η ανθρώπινη διαφθορά μέσα από την λάμψη στην κόψη του τροχοισμένου μαχαιριού που υψώθηκε τόσες φορές για να αφαιρέσει παιδικές αθώες ψυχές! Η εντολή για τη θυσία όλων αυτών των ανθρώπων ζωών στο βωμό της εγωιστικής φιλοδοξίας του Ηρώδη περιείχε την ελπίδα μία από αυτές τις ζωές να είναι και του Βασιλιά των Ιουδαίων. Ο Θεός όμως, στα χέρια του οποίου βρίσκεται η ζωή κάθε ανθρώπου, δεν θα άφηνε να χαθεί η ζωή του Υιού Του διότι Τον προόριζε για μία διαφορετικού είδους θυσία και όχι σαν θύμα μιας εγκληματικής σφαγής, μιας κατάστασης που ήταν σαν νεκρανάσταση του διωγμού του αρχαίου Φαραώ της Αιγύπτου. Και καθώς ο θετός πατέρας του Ιησού είχε κατά κόσμο την ευθύνη της φροντίδας του βρέφους σ' αυτόν ο Θεός εξ ουρανού έδωσε σε κάποιο όνειρο την εντολή να διαφύγουν στην Αίγυπτο. Φυσικά και πάλι δεν ήταν εύκολο αυτό το ταξίδι. Ταλαιπωρία σήμαινε για τους γονείς και για το παιδί. Οδοιπορία και κάματος θα ήταν ο αχώριστος σύντροφός τους για όσες μέρες χρειάζονταν να διασχίσουν την έρημο προς την Αίγυπτο. Αλλά τι τραγική ειρωνεία! Του Κυρίου ήταν η γη και το πλήρωμα αυτής κι όμως τώρα ο Ιησούς κνηγμένος φεύγει από την γη Ισραήλ. Με την έκδοση του βασιλικού διατάγματος θα μπορούσε ο Θεός να αφανίσει αυτοστιγμεί τον Ηρώδη και να τον ρίξει στην απύθμενη άβυσσο. Αντί για αυτό υποβάλλεται ο Υιός Του στην ταλαιπωρία της φυγάδευσης. Όχι μόνο αφιλόξενος αλλά και εχθρικός ήταν αυτός ο κόσμος απέναντι στον Σωτήρα των ψυχών. Τι συνέβαινε δε πίσω; Σφαγή. Πόσα παιδιά από δύο ετών και κάτω έχασαν τη ζωή τους η Γραφή δεν μας λέει. Μας λέει απλά ότι εκπληρώθηκε μία προφητεία του Ιερεμία για θρήνο.

ΠΡΟΟΙΜΙΟ ΟΛΟΚΛΗΡΗΣ ΤΗΣ ΖΩΗΣ ΤΟΥ

Αυτά που συνέβησαν στον Ιησού κατά την γέννησή Του ήταν το προανάκρουσμα του τι επρόκειτο να ακολουθήσει. Όμως δεν το μετάνιωσε που ήρθε. Ούτε για μία στιγμή δεν σκέφτηκε την πρόωγη επιστροφή στον ουρανό. Δεν υψώθηκε στον ουρανό επί πτερυγών αγγέλων παρά μόνο μέσω του υψώματος του Γολγοθά και υψωμένος επάνω στον σταυρό. Όλη τη ζωή Του υπήρξε σημείο αντιλεγόμενο. Μερικοί ήταν υπέρ Αυτού· οι περισσότεροι εναντίον Του. Εις τα ίδια ήλθε αλλ' οι ίδιοι δεν εδέχθησαν Αυτόν. Το να είναι αφιλόξενα απέναντί Του τα έθνη της γης ήταν κακό· το να είναι αφιλόξενοι απέναντί Του οι ομοεθνείς Του ήταν χειρότερο! Υπήρχαν φυσικά και εκείνοι που με τη χάρι του Θεού Του ετοίμασαν υποδοχή αφιέρωσης στο θέλημά Του. Έτσι η χάρις του Θεού τράβηξε μία διαχωριστική γραμμή ανάμεσα στους υιούς του φωτός και στους υιούς του σκότους. Η διαίρεση άρχισε ήδη από την ώρα της γέννησής Του. Μερικοί χάριζαν γι αυτήν. Άλλοι αδιαφόρησαν. Άλλοι ανησύχησαν. Άλλοι έφριξαν. Μακάριοι είναι μόνον οι πρώτοι. Χαρά ήταν γι αυτούς τα πρώτα εκείνα Χριστούγεννα. Χαρά είναι και σήμερα για όσους Τον γνώρισαν. Το ενδιαφέρον αυτών τρέχει πάντα από πίσω Του. Τον επισκέπτεται ήδη από τη γέννησή Του στην ταπεινή

φάτνη και είναι διατεθειμένο να Τον ακολουθήσει σε όλη την πορεία της επίγειας ζωής Του. Παράξενο πως ένα πρόσωπο μπορεί να κερδίσει την αφοσίωση του ανθρώπου τόσο πολύ! Όχι τελικά δεν είναι παράξενο. Δεν είναι διότι το πρόσωπο για το οποίο μιλάμε είναι το πιο υπέροχο πρόσωπο του σύμπαντος. Το παράξενο είναι το αντίθετο: το πώς δηλαδή άνθρωποι μπορούν να έρχονται σε κάποια επαφή με τον Χριστό και όμως να μη Τον φιλοξενούν με τρόπο που Του αξίζει! Αφιλόξενη, παγερή και ερημικά κλειστή θα είναι η καρδιά πολλών ανθρώπων και τα φετινά Χριστούγεννα. Θα απολαύσουν το φαγητό, το ποτό, τα δώρα αλλά όχι τον Ιησού Χριστό, το κυριότερο δώρο, το μοναδικό και ανεπανάληπτο. Για τους πιστούς όμως είναι πολύτιμος και ένδοξος. Θέλουν και ποθούν να Τον φιλοξενήσουν στο πιο πολύτιμο στοιχείο της ύπαρξής τους – την καρδιά. Αυτοί θέλουν να δουν ολόκληρο το σύμπαν να Τον αναγνωρίζει σαν Κύριο και Θεό και ανάλογα να Τον δοξάσει.

Το σύμπαν τον Χριστό αινεί,
Γη κι ουρανοί μινούν.
Σ' Αυτόν ανήκει η τιμή
Και δόξα, δόξα, δόξα, δόξα.
Δόξα, δόξα, δόξα στον μέγα Αυτοπατή. ❀

Ο κ. Α. Κολλάρος είναι κήρυκας του Ευαγγελίου στην Ε.Ε.Ε. Ιωαννίνων.

Γ. Α. Χατζησοφιάκη
ΚΑΘΕ ΠΡΩΙ
ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΑ ΑΝΑΓΝΩΣΜΑΤΑ
Μία δέσμη του παλαιού Λογίου της Ανατολής
Πρόλογος από την Παναγιώτη Ευαγγελία Α. Χατζησοφιάκη
παινήματα εναντίον των δούλων της καρδιάς
Σε μία γενναία επαναστασιακή πράξη

Παρεγγείλετε: τηλ. 2 03234791
φάξ 2 03216577
ΓΙΑ ΠΡΩΤΟΒΙΒΛΙΟ ΠΡΩΤΟΒΙΒΛΙΟΚΑΤΑΛΟΓΟΣ.ΕΤ
ΓΙΛΑΡΑΓΙΕΡΓΑ ΕΥΡΩ

Το βιβλίο του προφήτη Μαλαχία: Ο καθρέπτης του "σήμερα"

του αιδ. Γ. Αδάμ

Ζούμε σε δύσκολους καιρούς. Σε καιρούς αλλαγών. Με αφορμή τα όσα ακούγονται γίνεται μια τεράστια συζήτηση για το χωρισμό Εκκλησίας και Κράτους και πως μπορεί να γίνει αυτό, αν θα γίνει, σε ποιο βαθμό. Αλλαγές ακούμε να προμηνούνται από διάφορους υπουργούς. Στην οικονομία ακούμε για «ήπια προσαρμογή» στα δεδομένα που πρέπει ως κράτος να κάνουμε για να είμαστε σε συμφωνία με την Ευρωπαϊκή Ένωση. Περιμένουμε την κατάθεση στη Βουλή του προϋπολογισμού για το 2006. Συζητήσεις επί συζητήσεων έγιναν για το «βασικό μέτοχο». Νοιώθει κανένας πως βρισκόμαστε σε μια διαρκή μετάβαση που δε λέει να τελειώσει ποτέ!

Το βιβλίο του προφήτη Μαλαχία γράφτηκε σε μια τέτοια πολύ μακριά (χρονικά) και πολύ κουραστική μεταβατική περίοδο. Είναι στο τέλος της Παλαιάς Διαθήκης, αλλά προοιμίζει την Καινή.

Πότε γράφτηκε

Μια πρόχειρη ματιά μας δείχνει πως γράφτηκε μετά την εξορία. Για κάποια από τα προφητικά βιβλία υπάρχει και πρέπει να αναγνωρίσουμε μια σχετική άγνοια για το πότε ακριβώς γράφτηκαν, αλλά για τον Μαλαχία υπάρχει σχετική βεβαιότητα. Οι Ιουδαίοι επέστρεψαν μετά το διάταγμα του Κύρου το 538 π.Χ. και τους επετράπη να γυρίσουν στην πατρίδα τους και να χτίσουν το ναό τους.¹ Ο λαός επέστρεψε με τον Ζοροβάβελ κυβερνήτη του Ιούδα και τον Ιησού, ως αρχιερέα.

Το βιβλίο του Μαλαχία, λοιπόν γράφτηκε, 100 χρόνια περίπου μετά την επιστροφή των Ιουδαίων από τη Βαβυλωνιακή αιχμαλωσία.

Πιο συγκεκριμένα γράφτηκε περίπου 80-100 χρόνια μετά τη διακονία του Αγγαίου και του Ζαχαρία οι οποίοι ενθάρρυναν την ανοικοδόμηση του ναού με τις ένδοξες υποσχέσεις του Θεού.

Στα χρόνια του Μαλαχία λοιπόν, (1) ο ναός έχει χτιστεί (Μαλ. 1:13, 3:1,10). Επίσης (2) υπάρχει κάποιος κυβερνήτης (Μαλ. 1:8). Αυτό σημαίνει πως το βιβλίο έχει γραφτεί πριν το θάνατο του Νεεμίας ο οποίος ήταν ο τελευταίος κυβερνήτης. Αυτό μας ενδιαφέρει επειδή (3) Οι παραβάσεις τις οποίες αναφέρει ο Μαλαχίας, ήταν ακριβώς οι ίδιες που αντιμετώπισε ο Νεεμίας,

- η διαφθορά των ιερέων (Μαλ.1:6-2:9, Νεεμίας 13:4-9, 29-30)

- οι μικτοί γάμοι (Μαλ. 2:10-12, Έσδ. 9-10, Νεεμίας 10:30, 13:1-3, 23-27)

- η εκμετάλλευση των αδυνάτων (Μαλ. 3:5, Νεεμίας 5:1-13)

- η παραμέληση των δεκάτων (Μαλ. 3:8-10, Νεεμ. 10:32-39,13:10-13).

Αυτά είναι και μερικά από τα θέματα τα οποία εξέθεσε στα κηρύγματά του ο Μαλαχίας. Όπως είπε κάποιος επιτυχημένα, αυτό που βλέπουμε σήμερα να το κάνουν οι δημοσιογράφοι το έκαναν τότε στο λαό Ισραήλ οι προφίτες. Ήταν λοιπόν ο Μαλαχίας σύγχρονος του Νεεμίας στο μέσον του 5^{ου} π.Χ. αιώνα. Η διακονία του Μαλαχία έχει την ίδια σχέση με τον Νεεμίας που έχει η διακονία του Αγγαίου και του Ζαχαρία με τον Ζοροβάβελ και τον Ιησού τον αρχιερέα. Περιγράφει τον Ισραήλ στο τέλος της ιστορίας της Παλαιάς Διαθήκης.

Ο Μαλαχίας βέβαια δεν προσανατολίζεται μόνο στο παρελθόν ως ο τελευταίος των προφητών. Δεν κλαίει μόνο για την κατάντια του λαού. Αναφέρεται στο μέλλον, και αυτό είναι που τον καθιστά σημαντικό ως «μεταβατική» φιγούρα. Όπως και οι άλλοι προφίτες, κοιτάει μπροστά, προς τον ερχομό του Θεού. Προφητεύει τον ερχομό του «άγγελου» του αγγελιοφόρου που θα προετοιμάσει το δρόμο για το Θεό: *Ιδού, εγώ αποστέλλω τον άγγελό μου και θέλει κατασκευάσει την οδό έμπροσθέν μου* (Μαλ. 3:1). Και αυτός ξέρουμε ότι δεν είναι άλλος από τον Ιωάννη τον Βαπτιστή ο οποίος κήρυξε πριν το Χριστό και με το κήρυγμά του προετοιμάστε το δρόμο για το κήρυγμα και τη διακονία του Χριστού. Γράφει και πιο κάτω: *Ιδού, εγώ θέλω αποστείλει προς εσάς Ηλίαν τον προφήτην, πριν έλθη η ημέρα του Κυρίου η μεγάλη και επιφανής· και αυτός θέλει επιστρέψει την καρδίαν των πατέρων προς τα τέκνα και την καρδίαν των τέκνων*

προς τους πατέρας αυτών, μήποτε έλθω και πατάξω την γην με ανάθεμα (Μαλαχίας 4:5-6).

Αυτό ήταν το εδάφιο που είχαν στο νου τους οι μαθητές όταν ρώτησαν το Χριστό: *Και ηρώτησαν αυτόν οι μαθηταί αυτού, λέγοντες: Διά τι λοιπόν λέγουσιν οι γραμματεείς ότι πρέπει να έλθω ο Ηλίας πρώτον;* (Ματθαίος 17:10). Και ο Χριστός απάντησε αναφερόμενος στον Βαπτιστή: *Ο δε Ιησούς αποκριθείς είπε προς αυτούς: Ο Ηλίας μεν έρχεται πρώτον και θέλει αποκαταστήσει πάντα· σας λέγω όμως ότι ήλθεν ήδη ο Ηλίας, και δεν εγνώρισαν αυτόν, αλλ' έπραξαν εις αυτόν όσα ηθέλησαν· ούτω και ο Υιός του ανθρώπου μέλλει να πάθη υπ' αυτών. Τότε ενόησαν οι μαθηταί, ότι περί Ιωάννου του Βαπτιστού είπε προς αυτούς* (Ματθ. 17:11-13, 11:11-15, 16:13-15, Μάρκος 8:27-28, 9:11-13, Λουκάς 1:17, 9:18-19, Ιωάννης 1:21-25).

Μετά τον Μαλαχία, η φωνή των προφητών σίγησε στον Ισραήλ, ωστόσο ο Ιωάννης ο Βαπτιστής εμφανίστηκε 400 χρόνια αργότερα για να ανακοινώσει την άφιξη του Μεσσία. Με αυτή την έννοια είναι ένα σημαντικό βιβλίο για να καταλάβουμε και τη σχέση του χριστιανισμού με τον Ιουδαϊσμό, όπως επίσης και την «ιστορία της λύτρωσης». Κυρίως όμως σημαντικό για άλλους λόγους.

Η σημασία του βιβλίου του προφήτη Μαλαχία

Το βιβλίο του Μαλαχία περιγράφει τη διεφθαρμένη θρησκευτικότητα κάθε εποχής, αλλά και της δικής μας. Περιγράφει περισσότερο από οποιοδήποτε άλλο βιβλίο της Παλαιάς Διαθήκης, **τη σύγχρονη στάση του ανθρώπου ο οποίος θεωρεί τον εαυτό του ανώτερο από το Θεό και έχει το θράσος να φέρει το Θεό κάτω στη γη και να τον μετρήσει με το μέτρο της ανθρώπινης ηθικής.**

Ειδικά αυτή η στάση προδίδεται με μια φράση που συνεχώς επαναλαμβάνεται στο βιβλίο: «Εις τι», που στη ΝΜΒ είναι η λέξη «πως». Αυτή η φράση ή λέξη εμφανίζεται 7 φορές στο βιβλίο και κάθε φορά που τη βλέπουμε, εκφράζει τον άνθρωπο ο οποίος *προκαλεί* το Θεό, *προκαλεί* τις δηλώσεις του Θεού, *προκαλεί* τις αξιώσεις του Θεού, *προκαλεί* το Θεό να δώσει εξηγήσεις με ανθρώπινους όρους. Και θα τα δούμε και αυτά τα επτά

ερωτήματα, γιατί έτσι είναι χωρισμένο και το βιβλίο, και το μήνυμα του προφήτη.

Στο 1:2 ο Θεός ξεκινάει το μήνυμά του και λέει στους ανθρώπους **(1) Εγώ σας ηγάπησα.** Οι άνθρωποι όμως με κριτική απιστία απαντούν: **Εις τι μας ηγάπησας;** Πίσω από αυτή την ερώτηση υπάρχει ένα μικρό παράπονο για το πως τους φέρθηκε ο Θεός. Είχαν παράπονα από το Θεό. Θα έχουμε την ευκαιρία να το διαπιστώσουμε στην πορεία του Βιβλίου. Θα δούμε πως η θρησκεία των ανθρώπων ήταν τυπική και άδεια. Όμως ήταν ευχαριστημένοι με αυτή την κατάσταση. Πίστευαν για τους εαυτούς τους πως τα κατάφεραν καλά. Πως έκαναν χάρη στο Θεό με τις πολλές θρησκευτικές τους δραστηριότητες. Ο Θεός, όμως, παρόλο που είχαν προσπαθήσει τους δεν τους είχε ευλογήσει με ευημερία όπως εκείνοι πίστευαν ότι άξιζαν. Συνέχιζαν να είναι

ένα αδύναμο έθνος. Ρωτάνε λοιπόν: **Πώς μας αγάπησες;** Εννοώντας πως αν ο Θεός τους αγαπούσε πραγματικά θα τους έβγαζε από τη φτώχεια, θα τους έκανε πλούσιους ίσως (;) θα έπαιρνε τα προβλήματα τους. Μετά την επιστροφή τους από την εξορία, ο Ιούδας συνέχιζε να είναι μια ασήμαντη περιοχή έκτασης 30-40 χλμ. και ο πληθυσμός ήταν περίπου 150.000. Παρόλο που απολάμβαναν τη πολιτική ανεκτικότητα της Περσίας συνέχιζαν να είναι κάτω από μια ξένη δύναμη (Νεεμίας 1:3, 9:36-37) και αντιμετώπιζαν αντίσταση από τους γύρω λαούς (Έσδρας 4:23, Δανιήλ 9:25). Δεν ήταν ανεξάρτητο έθνος και δεν υπήρχε κεντρικός βασιλιάς από τη γενιά του Δαβίδ.

Πολύ συχνά εμείς οι άνθρωποι φτιάχνουμε στο μυαλό μας τη δική μας εικόνα για το πώς έχουν τα πράγματα. Δυστυχώς όμως, σε αυτή την εικόνα μέσα δε μπορούμε να διακρίνουμε τα δικά μας λάθη και τις αμαρτίες. Φτάνουμε να πιστεύουμε πως φταίει ο Θεός για τα προβλήματά μας. Δεν είναι όμως έτσι.

Προσέξτε, είμαστε 100 χρόνια μετά την επιστροφή τους. Οι προφίτες Αγγαίος, και ο Ζαχαρίας, όταν έχιζε το ναό ο Ζοροβάβελ είχαν προφητέψει ευημερία, επέκταση, ειρήνη, την επιστροφή της παρουσίας του Θεού (Αγγαίος 2, Ζαχαρίας 1:16-17, 2, 8, 9). Αυτοί όμως δεν έζησαν τίποτα από αυτά. Ζούσαν σε οικονομική δυσχέρεια, τα χωράφια δεν κάρπιζαν και υπήρχε παρατεταμένη ξηρασία όπως θα δούμε (Μαλ. 3:10-11). Ακούν λοιπον το μήνυμα του Θεού, «Σας αγάπησα» και ρωτούν «πως μας αγάπησες;» Δεν εξετάζουμε αυτή τη στιγμή αν έχουν δίκιο.

Έχεις νοιώσει έτσι για το Θεό; Αδικημένος. Πολλοί νοιώθουν έτσι σήμερα. Που είναι ο Θεός; Τι, ο Θεός μας αγαπάει; Αν μας αγαπούσε έτσι θα είμασταν; Δε βλέπει; Άφησε τον στην ησυχία του εκεί που είναι και εμείς ως «βράζουμε στο ζουμί μας». Ακόμη και πιστοί

χριστιανοί άνθρωποι που μεγαλώνουν μέσα στην Εκκλησία, περιμένουν πράγματα από το Θεό και συχνά δε γίνονται. Το αποτέλεσμα είναι να απογοητευόμαστε.

Είναι, όμως, δυνατόν ο Θεός να μας αδικεί; Είναι δυνατόν άραγε ο άνθρωπος να μπορεί να έχει απαιτήσεις από το Θεό και όταν ο Θεός δεν συμμορφώνεται ο άνθρωπος να μπορεί να πει; -Πως μ' αγαπάς; Αν μ' αγαπούσες δε θα ήμουν εδώ;

Ας σκεφτούμε αυτό το ερώτημα. Πολύ συχνά εμείς οι άνθρωποι φτιάχνουμε στο μυαλό μας τη δική μας εικόνα για το πώς έχουν τα πράγματα. Δυστυχώς όμως, σε αυτή την εικόνα μέσα δε μπορούμε να διακρίνουμε τα δικά μας λάθη και τις αμαρτίες. Φτάνουμε να πιστεύουμε πως φταίει ο Θεός για τα προβλήματά μας. Δεν είναι όμως έτσι.

Όπως ήδη αναφέραμε υπήρχαν μια σειρά από αμαρτίες τις οποίες ο λαός αδυνατούσε να παραδεχτεί. Ο Θεός, λοιπόν, μια φορά ακόμη έστειλε ένα προφήτη, για να τους σπρώξει να δουν τα πράγματα όχι όπως νόμιζαν ότι είναι, ούτε όπως θα ήθελαν να είναι, αλλά όπως πραγματικά ήταν!

Στο επόμενο τεύχος θα συνεχίσουμε την εισαγωγή μας σε αυτό το προφητικό βιβλίο. Ως τότε μπορούμε να κάνουμε δύο πράγματα. **Πρώτον**, να διαβάσουμε το βιβλίο μια-δυο φορές μόνοι μας ολόκληρο, όχι αποσπασματικά. Καλό μάλιστα θα ήταν να χρησιμοποιήσουμε μια-δύο μεταφράσεις. Καθώς το διαβάζουμε ολόκλη-

ρο ας σημειώσουμε κάπου ποιες είναι οι αμαρτίες στις οποίες αναφέρεται ο προφήτης.

Δεύτερον, ας κάνουμε τη αυτοεξέτασή μας ως άνθρωποι που θέλουμε να πιστεύουμε για τον εαυτό μας, πως ανήκουμε στο Θεό. Το ίδιο πίστευαν οι άνθρωποι της εποχής του Μαλαχία. Για αυτό και δώσαμε τον τίτλο: *Ο καθρέπτης του σήμερα*. Τα θέματα με τα οποία ασχολείται, όλα (μα όλα) είναι κομμάτι και της δικής μας εκκλησιαστικής πραγματικότητας. Ας διαβάσουμε λοιπόν, το βιβλίο με φόβο Θεού και με διάθεση διόρθωσης ο καθένας μας για τον εαυτό του. Εξάλλου *ο Λόγος του Θεού είναι ζωντανός, και ενεργός, και κοφτερότερος περισσότερο από κάθε δίκοπη μάχαιρα, και εισχωρεί βαθιά, μέχρι διαίρεσης και της ψυχής και του πνεύματος, μέχρι τους συνδέσμους και τους μυελούς, και διερευνάει τους συλλογισμούς και τις έννοιες της καρδιάς* (Εβραϊκούς 4:12). Ας αφήσουμε το Λόγο του Θεού, να μας δείξει αυτά που ίσως δε θέλουμε να δούμε.

Υποσημειώσεις

¹ Β' Χρονικών 36:23, Ούτω λέγει Κύριος ο βασιλεύς της Περσίας πάντα τα βασίλεια της γης έδωκεν εις εμέ Κύριος ο Θεός του ουρανού· και αυτός προσέταξεν εις εμέ να οικοδομήσω εις αυτόν είκον εν Ιερουσαλήμ, ήτις είναι εν τη Ιουδαία· τις εξ υμών είναι εκ παντός του λαού αυτού; Κύριος ο Θεός αυτού έστω μετ' αυτού, και ας αναβή. ❀

Ο αιδ. Γ. Αδάμ είναι ποιμένας της Β' Ε.Ε.Ε. Αθηνών

ΕΙΛΟΠΟΙΗΣΗ

Ειδοποιούνται οι αγαπητοί συνδρομητές του “ΑΣΤΕΡΟΣ ΤΗΣ ΑΝΑΤΟΛΗΣ” να εξοφλήσουν τη συνδρομή τους.

Με κατάθεση στον αριθμό Λογαριασμού Τραπέζης ALPHA 149-00-2786-004611 (Ιωάννης Εμμανουήλ) ή με ταχυδρομική επιταγή ή στους κατά τόπους αντιπροσώπους.

Προσοχή!!! Μην αμελήσετε να δώσετε στην τράπεζα το ονοματεπώνυμό σας ώστε να ενημερωθεί το αρχείο μας.

Οι συνδρομές για το έτος 2006 έχουν ως εξής:
Ελλάδα και Κύπρος: 10 €

Οι συνδρομές του εξωτερικού: Χώρες Ευρωπαϊκής Ενώσεως: 26 €, ΗΠΑ: 30 δολάρια ΗΠΑ, Καναδάς, Αυστραλία: 40 δολάρια Καναδά ή Αυστραλίας

ΠΑΡΑΚΑΛΟΥΜΕ ΘΕΡΜΑ ΤΟΥΣ ΣΥΝΔΡΟΜΗΤΕΣ ΜΑΣ ΝΑ ΑΠΟΣΤΕΙΛΟΥΝ ΤΟ ΣΥΝΤΟΜΟΤΕΡΟ ΤΙΣ ΣΥΝΔΡΟΜΕΣ ΤΟΥΣ

Ο Ιησούς Χριστός έρχεται, αλλά τα σημεία δεν το δείχνουν

του αιδ. Μ. Μελετιάδη

Το άρθρο αυτό και τα δύο που θα ακολουθήσουν, δεν εκφράζουν την «ορθόδοξη» ευαγγελική άποψη που έχει επικρατήσει στους ευαγγελικούς κύκλους τα τελευταία 200 χρόνια. Οι απόψεις που διατυπώνονται εδώ ίσως θεωρηθούν από κάποιους «αιρετικές» καθώς δεν θα ακολουθήσουν την πεπατημένη. Σίγουρα δεν λαϊκίζουν. Με αποτέλεσμα κάποιοι να χρησιμοποιήσουν κι επίθετα με τα οποία να χαρακτηρίσουν τον συγγραφέα, πολύ προσφιλή για όσους δεν συμφωνούν με τις δογματικές τους θέσεις. Επίθετα όπως, «ορθολογιστής» και «μη βιβλικός». Ωστόσο, ο σκοπός δεν είναι η προσωπική αντιπαράθεση με κανέναν. Ο σκοπός δεν είναι να ακυρωθούν τα πιστεύω κάποιου και συγκεκριμένα τα σενάρια του τέλους της ιστορίας που έχει. Και οπωσδήποτε ο σκοπός δεν είναι η εισαγωγή καινοφανών και αιρετικών για τον ιστορικό χριστιανισμό διδασκαλιών. Αντίθετα ο σκοπός είναι:

Πρώτος: Ο προβληματισμός και η πρόκληση του μυαλού σε κριτική σκέψη σχετικά με όλα τα σενάρια του τέλους που έχουν ακουστεί από τους άμβωνες ευαγγελικών εκκλησιών τα τελευταία χρόνια.¹

Δεύτερος: Να απομυθοποιηθεί η όλη εσχατολογική σεναριολογία με την οποία κάποιοι «κήρυκες» παραμυθίασαν πολύτιμα πρόσωπα και τα κράτησαν αιχμάλωτα της «εσχατολογικής αυθεντίας» τους. Μια «αυθεντία», όμως, που την δοκιμάζει ο χρόνος και την βγάζει τρομερά ελλειμματική κι ακατάλληλη.² Εκείνοι που δογματίζουν γύρω από το θέμα των σημείων, δείχνουν ότι περισσότερο ενδιαφέρον έχει η διαδικασία από αυτό καθ' αυτό το γεγονός της 2^{ης} έλευσης του Κυρίου.

Τρίτος: Να ορθοτομηθεί ο Λόγος και να αναζητηθεί η αλήθεια στο όλο θέμα του τέλους με βάση το τι ο Λόγος του

Θεού λέει κι όχι με βάση τα διάφορα και πολλές φορές αυτοαναρούμενα με το χρόνο, σενάρια περί του τέλους και της 2^{ης} Έλευσης του Κυρίου που κάποιοι θέλουν να επιβάλουν στο Λόγο του Θεού. Αυτό, άλλωστε, είναι το αποστολικό κάλεσμα «... αληθεύοντες εν αγάπη».

Ενδεχομένως κανένας να μη συμφωνήσει με τα συμπεράσματα που θα ακολουθήσουν, αλλά η επιθυμία του γράφοντος είναι η αναζήτηση της αλήθειας η οποία βιβλικά είναι ταυτισμένη με την ελευθερία. Ελευθερία από την υποδούλωση σε σενάρια και ανθρώπους, όσο πνευματικοί κι αν θεωρούνται. Ο Ιησούς Χριστός επιθυμεί οι δικοί Του να υπακούν Αυτόν, διότι Αυτός είναι ο Κύριος κι όχι ανθρώπους τους οποίους επιτρέπουν πολλές φορές να εξουσιάζουν το περιεχόμενο της πίστης τους, την συνείδησή τους, την αυτονομία τους ως πρόβατα Εκείνου Τον Οποίο καλούνται να ακολουθήσουν. Έτσι, όταν ένας ομιλητής με αφορμή την αναγκαστική προσγείωση ενός αμερικανικού στρατιωτικού κατασκοπευτικού αεροπλάνου στην Κίνα πριν από μερικά χρόνια, ξεκινά την ομιλία του περί εκπλήρωσης προφητειών με τα λόγια, «Το μεγάλο θηρίο ξύπνησε...» με ύφος, χροιά και τόνο φωνής που προκαλούν τον φόβο, τότε έχει όχι μόνο την προσοχή των ακροατών του αλλά και κάποιων το μυαλό το οποίο εξουσιάζει.³

Κάποιοι εκμεταλλευόμενοι την φυσική περιέργεια του ανθρώπου για το μέλλον παρουσιάζονται ως οι ερμηνευτές των προφητειών, ως εκείνοι που έχουν βρει το μυστικό κλειδί για την εξήγηση των προφητειών για το μέλλον κι έτσι κρατούν τους πιστούς έρμαιους των δικών τους συμπερασμάτων κι «εμπνευσμένης» καθοδήγησης. Έτσι γράφει κάποιος Joachim Langhammer στο βιβλίο *Τι θα απογίνει ο κόσμος μας; Διευκρινήσεις για το σχέδιο σωτηρίας του Θεού*,

«Κύριο αντικείμενο όλων των παρατηρήσεων σε τούτο το βιβλίο, είναι ο χάρτης σχεδίου σωτηρίας που βρίσκεται συνημμένος μέσα σε αυτή τη δημοσίευση... Από το 1965 έγινε δυνατό με τη βοήθεια αυτού του χάρτη να διακηρύξουμε ξανά και ξανά τις θαυμάσιες προθέσεις για τη σωτηρία που τηρεί ο Θεός για αυτόν τον κόσμο...»⁴

Δηλαδή, πριν από το 1965 τι γινόταν; Ο Θεός αποκάλυψε το κλειδί της ερμηνείας την συγκεκριμένη χρονιά και στους συγκεκριμένους ανθρώπους ενώ το κράτησε μυστικό για 2000 χρόνια; Και ποιος βεβαιώνει ότι αυτός ο χάρτης – κλειδί για την κατανόηση των έσχατων είναι ο σωστός κι ο αλάνθαστος; Πως είναι δυνατόν κάποιοι να είναι τόσο σίγουροι, με χάρτες και λεπτομέρειες όταν ο Λόγος του Θεού σιωπά πάνω στο όλο θέμα του τέλους;

Όλα αυτά τα σενάρια του τέλους είναι παιδιά της θεολογίας των Οικονομιών. Μια θεολογία 200 περίπου ετών, παιδί του άγγλου κήρυκα John Darby και του δικηγόρου Cyrus Scofield ο οποίος την έκανε γνωστή. Η θεολογία αυτή βρήκε πρόσφορο έδαφος στις ΗΠΑ και ιδιαίτερα στις νότιες πολιτείες για να εξαχθεί αργότερα σε ολόκληρο τον κόσμο και να διαμορφώσει τις τελευταίες δεκαετίες την όλη πολιτική συμπεριφορά της υπερδύναμης στον κόσμο.⁵ Τα σενάρια

του τέλους, όπως διαμορφώνονται απ' αυτήν την θεολογία, έγιναν γνωστά μέσα στους ευαγγελικούς κύκλους παγκόσμια από τον Hal Lindsay⁶ με το βιβλίο του *The Late Great Planet Earth* το οποίο πρωτοκυκλοφόρησε τον Μάιο του 1970 κι έγινε best seller και από τον Tim LaHaye με τη σειρά βιβλίων του, μυθιστορηματικού χαρακτήρα, *Left Behind* τα οποία έχουν πουλήσει πάνω από 55.000.000 αντίτυπα.⁷

Στο Ευαγγέλιο του Ιωάννη 10.40-41, άνθρωποι πηγαίνουν να συναντήσουν τον Ιησού στον Ιορδάνη, στο σημείο όπου κάποτε βάπτιζε ο Πρόδρομος και κήρυττε. Ακούγοντας τώρα τον Ιησού, θυμούνται τον Ιωάννη, ο οποίος δεν είναι πλέον εν ζωή, και όλα όσα είχε πει για τον Ερχόμενο Αμνό και ομολογούν: «*Ιωάννης μεν σημείον εποίησεν ουδέν, πάντα δε όσα είπεν Ιωάννης περί τούτου, αληθή ην. Και ελίστευσαν πολλοί εκεί εις αυτόν.*» Ο Ιωάννης μάλλον δεν είδε ποτέ τους καρπούς των κόπων του. Ο Ιωάννης δεν έκανε κανένα θαύμα αλλά ο Ιωάννης δεν θα μπορούσε να έχει καλύτερο μνημόσυνο κι επιτάφιο από το γεγονός ότι ως κήρυκας «*πάντα ... όσα είπεν ... περί τούτου, αληθή ην*».

Πόσα από τα σενάρια περί του τέλους και της 2^{ης} Έλευσης τα οποία έχουν ακουστεί την τελευταία 50ετία ανταποκρίνονται στην αλήθεια; Πόσα απ' αυτά έχουν αποδειχτεί πλάνη; Για ποιο λόγο εκείνοι που στις τελευταίες δεκαετίες του 20^{ου} αιώνα ήταν λαλίστετοι σχετικά με τα σημεία σήμερα σιωπούν; Πώς μπορούν άνθρωποι του Θεού με τέτοια ευκολία να λαμβάνουν το Λόγο Του και χρησιμοποιώντας τον ως τη «*γυάλινη μπάλα*» να του επιβάλλουν την μελλοντολαγνεία τους;⁸

Τέτατος: Όλη αυτή η ενασχόληση με τα δήθεν «σημεία» της 2^{ης} Έλευσης κι εκπλήρωση προφητειών είναι αποπροσανατολιστική του σκοπού, που ο Κύριος έχει για την εσχατολογική αποστολή της εκκλησίας Του καθώς την καθιλώνει σ' έναν αναχωρητισμό και σε μια μη βιβλική αρηνησιοκομία, ενώ θα έπρεπε η Εκκλησία να συνεχίσει να δείχνει πιστότητα στο κάλεσμα του Κυρίου Της για λυτρωτική μαρτυρία μέσα στον κόσμο κι ενσωκωμένη εμπλοκή αγάπης με αυτόν. Το μήνυμα της Εκκλησίας αλλά και η ίδια η ύπαρξή Της είναι απόλυτα εσχατολογικές έννοιες. Είναι το μήνυμα της Νέας κι ερχόμενης Βασιλείας. Ένα μήνυμα που δεν μπορεί να υποβιβαστεί, να περιοριστεί και να καταναλωθεί σε κάποια σενάρια του τέλους, αλλά να βιωθεί μέσα σ' αυτόν τον κόσμο.

Αφορμή για ενασχόληση με το θέμα στάθηκε ένα πρωτοσέλιδο άρθρο σε εκκλησιαστικό περιοδικό που κυκλοφόρησε πριν από κάποια καλοκαίρια, όπου ο αρθρογράφος, μ'

έναν ευφυή τρόπο, ταύτιζε τον 4^ο καβαλάρη της Αποκάλυψης 6.7-8 με την αρρώστια SARS που τότε είχε εκδηλωθεί στην νοτιοανατολική Ασία. Σύμφωνα με την αποκρυπτική θέση του αρθρογράφου το τέλος ήταν πολύ κοντά! Όμως, είναι έτσι όπως ο αρθρογράφος ερμήνευε τη συγκεκριμένη περιγραφή; Και γιατί να είναι ο SARS ο 4^{ος} καβαλάρης (που τελικά σκότωσε μόνο περίπου 1000 άτομα) κι όχι κάποια άλλη χειρότερη επιδημία απ' αυτές που έχει γνωρίσει ο κόσμος; Γιατί όχι η Πανούκλα στον Μεσαίωνα που θέρισε την μισητή Ευρώπη ή η Ισπανική Γρίπη στις αρχές του 20^{ου} αιώνα που ενοχοποιείται για τον θάνατο περίπου 25.000.000 ανθρώπων ή σήμερα η μάστιγα του AIDS;

Αλλά, δεν είναι μόνο αυτό που έχει ακουστεί τα τελευταία πενήντα χρόνια. Όσο πλησίαζε η συμβολική αλλαγή του αιώνα, όλο και περισσότερες προφητείες «εκπληρώνονταν» κι όλο περισσότερα «σημεία» εμφανίζονταν που έδειχναν ότι το τέλος πλησίαζε διότι με τους υπολογισμούς των σεναριολόγων του τέλους το έτος 2000 συμπληρώνονταν τα 6.000 χρόνια από την αρχή του κόσμου κι ερχόταν ο καιρός για την 1000ετή βασιλεία του Ιησού Χριστού πάνω στη γη⁹.

Το κάλεσμα του Κυρίου είναι ένα κάλεσμα και στον σύγχρονο Χριστιανό. Να μάθει ότι η αληθινή δόξα της Εκκλησίας δεν πηγάζει από τα κτίριά της, το χρυσάφι της, την χορωδία της και όλα τ' άλλα, αλλά από την παρουσία του Ιησού Χριστού όπως αυτή φαίνεται μέσα από την πίστη, την προσευχή, το πνεύμα συγχώρεσης των μελών της και τα καλά τους έργα προς τους ανθρώπους

Έτσι έπρεπε να εκπληρωθούν οι «προφητείες» του Δανιήλ και της Αποκάλυψης για το Θηρίο και τον Αντίχριστο. Ξαφνικά η Ευρωπαϊκή Ένωση, έγινε το Θηρίο με τις Βρυξέλλες ως κέντρο, όπου δήθεν δημιουργείτο αυτό το μεγάλο κομπιούτερ που θα φακέλωνε τους πάντες και θα τους παρακολουθούσε (βέβαια αλλιώς τώρα βγαίνει όλο αυτό το σενάριο διότι κάποιος άλλος, πέραν του Ατλαντικού, τα επιβάλλει στον κόσμο)¹⁰. Σ' αυτό το σενάριο κι εκπλήρωση προφητειών η Ελλάδα θα έπαιζε τον σκοτεινότερο ρόλο ως το δέκατο μέλος της 10μελούς ευρωπαϊκής

ένωσης καθώς μ' αυτήν ολοκληρωνόταν η «αντίχριστη» συμμαχία κι απ' αυτήν, σύμφωνα με μια ερμηνεία του Δανιήλ 11, θα εμφανιζόταν ο «αντίχριστος»¹¹.

Ταυτόχρονα άρχισε να εμφανίζεται παντού κι ο «καταραμένος» αριθμός, το 666. Από τα πεντοχίλιαρα που μόλις είχαν κυκλοφορήσει, στους μουσικούς κώδικες που έφεραν τα προϊόντα της Procter & Gamble και τα οποία δεν έπρεπε οι πιστοί να αγοράζουν έως και τα Bar Codes που άρχισαν να μπαίνουν σε όλα τα προϊόντα. Όσο πλησίαζε η οριακή ημερομηνία του 2000 τόσο περισσότερα «σημεία» εμφανίζονταν και «προφητείες» εκπληρώνονταν. Από τα νέας γενιάς τανγκ κατασκευασμένα από ένα ειδικό ξύλο που μόλις είχε επινοηθεί σε εργαστήρια της Ολλανδίας και μ' αυτά θα γινόταν η επίθεση στον Αρμαγεδώνα έτσι ώστε να καίνε για επτά μήνες (σύμφωνα με το Λόγο του Θεού), μέχρι το στρατό των 200.000.000 ανδρών που η Κίνα είχε ήδη έτοιμο να ξεκινήσει

την πορεία προς το Ισραήλ.

Λίγο πριν την έλευση του 2000 εμφανίστηκε ο ιός του millennium που θα πρόσβαλε τους ηλεκτρονικούς υπολογιστές με αποτέλεσμα αεροπλάνα να πέσουν, τράινα να εκτροχιαστούν, κώδικες να σπάσουν και ολόκληρες οικονομίες να καταστραφούν. Δεν ήσαν λίγοι που άρχισαν να πουλούν τα υπάρχοντά τους και να ετοιμάζονται για την αρπαγή. Μάλιστα πολλοί πίστευαν ότι μέχρι το τέλος του 1999 η Εκκλησία θα είχε φύγει.¹²

Τελικά κανένα απ' αυτά τα σενάρια δεν βγήκε αληθινό. Η ζωή συνέχισε και συνεχίζει για τους ανθρώπους με τις αγωνίες, τους φόβους, τις χαρές, τις λύπες και τις ελπίδες που αυτή καλλιεργεί. Τι έγινε με το θηρίο της ΕΟΚ των 10; Α! ναι, όταν έγιναν 15 τα κράτη επινοήθηκε ένα άλλο σενάριο που ρύθμιζε τα λάθη του προηγούμενου, καθώς οι υπολογισμοί δεν είχαν γίνει σωστά, διότι τελικά θα αποχωρούσαν 5 κράτη και η ΕΕ θα έμενε πάλι με 10. Τώρα όμως που η ΕΕ από 10 κέρατα έγινε 25 και με την Ρουμανία και Βουλγαρία θα φτάσει τα 27 κέρατα τι γίνεται; Τι απάντηση δίνουν όλοι οι «προφητο-ερμηνευτάδες»; Τι έγινε με την σατανική Procter & Gamble; Τι έγινε με το Bar Code το οποίο δεν έπρεπε να μπει στα σπίατα των πιστών; Τώρα που κι αυτοί αγοράζουν προϊόντα μ' αυτές τις γραμμές έχασαν τη σωτηρία τους; Ταυτίστηκαν με τον αντίχριστο; Έλαβαν το χάραγμα; Σύμφωνα με τη ρητορική αυτών των σεναρίων που κάποιιο κήρυτταν κι έγραφαν και τρομοκρατούσαν τον κόσμο, ναι! Μήπως πρέπει κάποιιο να αναγνωρίσουν το λάθος τους και να ζητήσουν ένα μεγάλο συγγνώμη για τα ψέματα που είπαν και να επιστρέψουν χρήματα για το λάθος «εμπόρευμα» που πούλησαν μέσω των βιβλίων και κασετών τους;

Με όλα τα προηγούμενα, ο γράφων δεν αμφισβητεί το δόγμα της 2^{ης} Έλευσης του Κυρίου. Αντίθετα ταυτίζεται απόλυτα με τις θέσεις του ιστορικού Χριστιανισμού πάνω στο θέμα. Η Εκκλησία του Ιησού Χριστού, από το ξεκίνημά της ζει με την βεβαιότητα ότι ο Κύριος της έρχεται για δεύτερη φορά. Τόσο σημαντική είναι αυτή της η πεποίθηση που οι Πατέρες έκριναν ότι έπρεπε να μπει στα Χριστολογικά άρθρα του ΣΥΜΒΟΛΟΥ ΤΗΣ ΠΙΣΤΕΩΣ: «Και *πάλιν* ερχόμενον μετά δόξης». Μια πεποίθηση που είναι συναφισμένη και με το τέλος της ιστορίας του κόσμου καθώς Αυτή συνεχίζοντας ομολογεί «*Ινα κρήνη ζώντας και νεκρούς*».

Στην περίοδο που έχει μεσολαβήσει από την Πεντηκοστή μέχρι σήμερα, σ' αυτήν την περίοδο των εσχάτων, της ήδη και όχι ακόμη ερχόμενης Βασιλείας, εκατομμύρια πιστών όχι μόνο έζησαν με την ελπίδα, αλλά έδωσαν και τη ζωή τους για να υπερασπισθούν αυτές τις αλήθειες. Όμως, η όλη διδασκα-

λία περί του 2^{ου} ερχομού του Χριστού, έχει προκαλέσει πάρα πολλή σύγχυση, άγχος, διενέξεις και έγινε μέσο εξουσιαστικής καταδυνάστευσης συνειδήσεων.

- Τι λέει η Αγία Γραφή για το τέλος του κόσμου; πόσο κοντά αυτό είναι;
- Ποια είναι εκείνα τα σημεία;
- Επιτρέπεται οι χριστιανοί να κοιτάζουν και να ερμηνεύουν σημεία;
- Δίνει η Αγία Γραφή σημεία;
- Τι λέει ο Λόγος του Θεού;

Το όλο θέμα της 2^{ης} έλευσης του Ιησού Χριστού θα μελετηθεί μέσα από το 13^ο κεφάλαιο του Κατά Μάρκον Αγίου Ευαγγελίου. Η επιλογή του Μάρκου έγινε διότι αποτελεί πρωτογενές Ευαγγέλιο με τον Λουκά και τον Ματθαίο να αντιγράφουν από τον Μάρκο. Τα αντίστοιχα κεφάλαια των άλλων δύο συνοπτικών είναι, Λουκάς 21 και Ματθαίος 24.

Ο Λόγος του Θεού προειδοποιεί ότι το ωραίο κτίριο, η όμορφη τελετουργία, τα ξεχωριστά και κεντημένα ρούχα, η ωραία μουσική δεν κάνουν την πραγματική θρησκεία που θέλει ο Θεός. Όλα αυτά, όσο καλά και αν μπορεί να είναι τελικά μπορούν να είναι μόνο τυπικά χωρίς τίποτε να προσφέρουν στην καρδιά και στο μυαλό που θα δοξάσει και θα μεγαλύνει τον Κύριο

Δίχως αμφιβολία το όλο θέμα είναι πολύ δύσκολο κι η ερμηνεία των βιβλικών περικοπών απαιτεί πολλή προσοχή. Όσοι νομίζουν ότι είναι εύκολο να διαβλέπουν το μέλλον μέσα από το Λόγο του Θεού, να γνωρίζουν λεπτομέρειες, να παριστάνουν τις «εσχατολογικές αυθεντίες» λαϊκίζοντας και αγνοώντας ερμηνευτικούς κανόνες, ας ερμηνεύσουν τα λεγόμενα του Κυρίου στο Μάρκο 9.1 ή στο Ματθαίο 10.23. Πώς ερμηνεύ-

ονται αυτά τα εδάφια;

Ένα λάθος που πολλοί κάνουν και οδηγούνται στην ως άνω ή ανάλογη σεναριολογία είναι να ερμηνεύουν τη Γραφή κυριολεκτικά. Βέβαια, αυτό γίνεται επιλεκτικά, όπου τους ταιριάζει κι όχι όπου το κείμενο επιτρέπει. Εάν η Γραφή ερμηνευθεί κυριολεκτικά τότε:

- όποιου το μάτι τον σκανδαλίζει, να πάει να το βγάλει κυριολεκτικά!
- όποιος έχει δύο αμάξια, πρέπει να δώσει το ένα σ' εκείνον που δεν έχει!
- εάν σε χτυπήσει κάποιος στο ένα μάγουλο, γύρνα του το άλλο!
- και οι γυναίκες θα σωθούν δια της τεκνογονίας, κυριολεκτικά!

Ωστόσο, αυτά και πολλά άλλα βιβλικά σημεία, αναγνωρίζουν όλοι ότι δεν μπορούν να ερμηνευτούν κυριολεκτικά.

Η Γραφή ερμηνεύεται κυριολεκτικά μόνο εκεί που αυτή το επιτρέπει. Γι' αυτό δεν μπορεί η κυριολεκτική ερμηνευτική μέθοδος, την οποία χρησιμοποιούν οι της θεολογίας των Οικονομών και οδηγούνται στα ανωτέρω ή ανάλογα σενάρια περί του τέλους, να είναι ο μοναδικός κανόνας ερμηνείας.

Το κεφάλαιο 13 του Μάρκου διαίρεται σε τέσσερα μέρη. Δηλαδή:

A. Εισαγωγή (13.1-4)

B. Προειδοποιήσεις σχετικά με την καταστροφή του Ναού (13.5-23)

Γ. Ο ερχομός του Υιού του Θεού (13.24-27)

Δ. Σχετικές παραβολές (13.28-37)

A. Εισαγωγή (13,1-4)

Η τελευταία εβδομάδα του Ιησού ξεκινά με την είσοδό Του στην Ιερουσαλήμ και εξελίσσεται τις επόμενες ημέρες σε ανοιχτό διάλογο με τις θρησκευτικές αρχές του λαού. Ο διάλογος δεν ήταν αθώος, αλλά αντίθετα, δημιούργησε από τη μια θαυμασμό για τον Ιησού, ενώ απ' την άλλη ένα δυσμενές κλίμα γι' Αυτόν στις καρδιές των ηγετών.

Οι εχθροί Του, μη μπορώντας να Τον παγιδεύσουν, φεύγουν, και δίνεται η ευκαιρία να συζητήσει με τους μαθητές Του. Καθώς, λοιπόν, απομακρύνεται απ' το ιερό στο οποίο δεν θα επέστρεφε ποτέ, Τον πλησιάζουν οι μαθητές Του, και ένας απ' αυτούς, Του λέει:

«... διδάσκαλε, *ίδε ποταποί λίθοι και ποταπαί οικοδομάς*» (Μκ. 13,1).

Η αιτία για τον θαυμασμό του ανώνυμου μαθητή προς το Ναό και η πρότασή του προς τον Κύριο είναι κατανοητά, λόγω του σημαντικού ρόλου που ο Ναός έπαιξε στην κοσμοθεωρία των Εβραίων. Ο Ναός ήταν εθνικό σύμβολο και ως τέτοιο πρόσφερε στους Εβραίους:

1. Υπερηφάνεια

Καθώς έστεκε επιβλητικός πάνω στο όρος Μοριά, φαινόταν από απόσταση σαν ένα βουνό καλυμμένο με χρυσάφι, κι' αυτό διότι οι εννέα πύλες του ήσαν φτιαγμένες από χρυσάφι. Να πώς αναφέρεται για τον Ναό ο Ιώσηπος,

«Η εξωτερική όψη του κτιρίου δεν χρειαζόταν τίποτε για να εκπλήξει το νου ή τα μάτια διότι ήταν όλο καλυμμένο με πλάκες από καθαρό χρυσάφι, και με τις πρώτες ακτίνες του ήλιου αντανakλούσε μια πύρινη θερμότητα που όσοι το κοιτούσαν αναγκάζονταν να κοιτάζουν αλλού, όπως ακριβώς θα έκαναν εάν κοίταζαν τον ήλιο. Ότι δεν ήταν καλυμμένο από χρυσάφι, ήταν άτακτο μάρμαρο.»¹³

2. Ασφάλεια

Ήταν η εγγύηση ότι ο Θεός κατοικούσε ανάμεσά τους σύμφωνα με τα λόγια της υπόσχεσής Του: «*Έκλεξεν ο Κύριος την Σιών ευηρεστήθη να κατοικεί εν αυτή. Αυτή είναι η ανάπαυσίς μου εις τον αιώνα του αιώνος. Ενταύθα θέλω κατοικεί, διότι ηγάπησα αυτήν*» (Ψαλμ. 132,13-14). Πώς ήταν, λοιπόν, δυνατόν ο Θεός να εγκαταλείψει τον τόπο που αγάπησε και έκλεξε να κατοικεί; Οι μαθητές, μαζί με τους υπόλοιπους Εβραίους ένοιωθαν υπερηφάνεια και αντλούσαν ασφάλεια από τον περικαλλή Ναό καθώς τους σαγήνευε το μέγεθός του, η ομορφιά του, η οικονομική ευρωστία του.

Ο μαθητής που Τον ρωτούσε, θα περίμενε από τον Ιησού να συμφωνήσει μαζί του και να θαυμάσει. Προς μεγάλη του έκπληξη, όμως, ο Κύριος όχι μόνο δεν συμφωνεί με τον θαυμασμό του αλλά με τον προφητικό λόγο Του του αφαιρεί όλο τον θαυμασμό για τον ναό, «*και ο Ιησούς αποκριθείς είπεν αυτώ Βλέπεις ταύτας τας μεγάλας οικοδομάς; Ου μη αφεθή όδε λίθος επί λίθον ος ου μη καταλυθή*» (Μκ. 13.2). Από τα χείλη του Κυρίου δεν βγαίνει κανένας λόγος θαυμασμού ή επιδοκιμασίας για την μηχανική και αρχιτεκτονική του Ναού.

Ο Ιησούς προσηλώνει τα εξωτερικά, τα φανταχτερά, τα φαινομενικά του Ναού και καλεί τον μαθητή να δει: «*Βλέπεις...;*» Τον καλεί να δει πέρα απ' το χρυσάφι, τις ωραίες σκαλιστές πέτρες, την επιβλητικότητα του περικαλλούς Ναού, πέρα από τη χλιδή της θρησκείας να δει την ακαριπία του Ναού¹⁴.

Το κάλεσμα του Κυρίου είναι ένα κάλεσμα και στον σύγχρονο Χριστιανό. Να μάθει ότι η αληθινή δόξα της Εκκλησίας δεν πηγάζει από τα κτίριά της, το χρυσάφι της, την χορωδία της και όλα τ' άλλα, αλλά από την παρουσία του Ιησού Χριστού, όπως αυτή φαίνεται μέσα από την πίστη, την προσευχή, το πνεύμα συγχώρησης των μελών της και τα καλά τους έργα προς τους ανθρώπους.

Ο Λόγος του Θεού προειδοποιεί ότι το ωραίο κτήριο, η όμορφη τελετουργία, τα ξεχωριστά και κεντημένα ρούχα, η ωραία μουσική δεν κάνουν την πραγματική θρησκεία που θέλει ο Θεός. Όλα αυτά, όσο καλά και αν μπορεί να είναι, τελικά μπορούν να είναι μόνο τυπικά χωρίς τίποτε να προσφέρουν στην καρδιά και στο μυαλό που θα δοξάσει και θα μεγαλώνει τον Κύριο. Στην πραγματικότητα ο κίνδυνος ελλοχεύει να λειτουργήσουν αποπροσανατολιστικά παραπλανώντας τον πιστό και παγιδεύοντάς τον σ' εκείνα που δεν είναι η ΟΥΣΙΑ. Σίγουρα ο Παρθενώνας αισθητικά ήταν ωραιότερος από τις κατακόμβες μέσα στις οποίες οι πιστοί κατέφευγαν, αλλά ο Θεός δεν κατοικούσε στον Παρθενώνα. Τον Θεό δεν Τον ενδιαφέρει ούτε το μέγεθος του κτιρίου, ούτε η λαμπρότητά του, ούτε η τελετουργία μας, αλλά η ΚΑΡΔΙΑ μας.

Συνεχίζεται

Υποσημειώσεις

¹ Δεν είναι αμαρτία η χρήση του νου. Αντίθετα, αμαρτία είναι η απόρριψη του νου. Τίποτα δεν μπορεί να είναι στην καρδιά εάν πρώτα δεν είναι στο νου. Ο Θεός στην πρώτη και μεγάλη εντολή καλεί τον λαό Του να Τον αγαπά με όλη την καρδιά, την δύναμη, την ψυχή και το ΝΟΥ.

² Οι κήρυκες, εκμεταλλεζόμενοι την εμπιστοσύνη των πιστών, έχουν την δυνατότητα-κίνδυνο να ακήσουν τρομερή εξουσία πάνω τους, ιδιαίτερα εάν είναι καλοί ομιλητές. Μπορούν να εξάγουν τα όποια συναισθήματα επιθυμούν από πολλούς και να διοχετεύουν στο μυαλό των ακροατών τις όποιες απόψεις πάνω στα διάφορα θέματα θέλουν. Μετά τον Charles Finney υπάρχουν τεχνικές στο πλουστάσιο. Για παράδειγμα, θέλουν χέρια να υψωθούν για αναγέννηση ή αφιέρωση τότε κηρύττουν ένα συναισθηματικά φορτισμένο μήνυμα διανθισμένο με συγκινητικές ιστορίες, μετά από αρκετή ζωντανή υμνωδία και στο τέλος τους καλούν να κλείσουν τα μάτια και ενώ παίζει το αρμόνιο αργά και απαλά τους καθοδηγούν ανάλογα. Αναρωτιέται κανείς εάν ο Χριστός θα χρησιμοποιούσε τέτοιες μεθόδους για να εξουσιάσει πάνω σε πρόσωπα δημιουργημένα κατ'εικόνα και ομοίωσή Του;

³ Το περιστατικό είναι αληθινό. Αλλά, τι έγινε μ' αυτήν την ιστορία την οποία κάποιιοι "ευαγγελικοί" προφητοεξημερευτάδες διακήρυτταν ως εκπλήρωση προφητειών κι απαρχή του τέλους; Για ποιο λόγο αφού τα εκστομίσουν δεν κρατούνται υπόλογοι των "αποκαλύψεων" τους;

⁴ Bad Salzuflen, Germany: Evangeliums-Mission, 1998. Σελ. 5. Αν δεν κάνω λάθος για κλειδιά που ανοίγουν τα μυστικά της Γραφής και ιδιαίτερα τα αποκαλυπτικά, μιλούν και οι Χιλιαστές, και οι Μορμόνοι, και η Χριστιανική Επιστήμη, κι όλες οι αρέσεις.

⁵ Σήμερα η Θεολογία των Οικονομιών προσφέρει τη θεολογική βάση για την εξωτερική πολιτική των ΗΠΑ, ιδιαίτερα σε ότι έχει σχέση με το κράτος του Ισραήλ. Για το θέμα αυτό, Μ. Μελετιάδης, "Ιερωτό: Το Ανθρώπινο Αδιανόητο", ΑΣΤΗΡ ΤΗΣ ΑΝΑΤΟΛΗΣ. Noam Chomsky, FATEFUL TRIANGLE - The U.S., Israel and the Palestinians, London 1999. Kaplan Esther. With God on Their Side. New York: The New Press, 2004. Northcott Michael. An Angel Directs the Storm. New York: I. B. Tauris, 2004. Wallis Jim. God's Politics. HarperSanFrancisco, 2004. Gibbs Nancy. "Apocalypse Now", TIME Vol. 160, No. 8, 19 Αυγούστου 2002, σελ. 42.

⁶ Οι Έλληνες κήρυκες της σεναριολογίας του τέλους σίγουρα δεν θα επέτρεπαν διαζευγμένους να ανεβαίνουν στον άμβωνα των εκκλησιών τους, ωστόσο δεν έχουν κανένα πρόβλημα να παίρνουν τα βιβλία Αμερικανών διαζευγμένων και να γίνονται οι ίδιοι φερόφωνα τους στην Ελλάδα. Ο Hal Lindsay, απ' ότι μπορώ να γνωρίζω, είναι πολλαπλές φορές διαζευγμένος. Ο νοών νοεΐται!

⁷ Πρόσφατα κυκλοφόρησε και η ταινία "Left Behind" την οποία κάποιιοι ευαγγελικοί κύκλοι στην Ελλάδα χρησιμοποιούν ως μέσο για να τρομοκρατήσουν τους νέους ώστε να "πιστέψουν". Για κάποιους "ο σκοπός αγιάζει τα μέσα" ακόμη κι αν αυτά είναι ένα μεγάλο ψέμα όμορφα συσκευασμένο.

⁸ Το τελευταίο κεφάλαιο στο βιβλίο του Hal Lindsay έχει τον τίτλο: "Γυαλίζοντας την Κρυστάλλινη Σφαίρα" ("Polishing the Crystal Ball") όπου καταγράφει τις προβλέψεις του για τα σημεία του τέλους.

⁹ Αυτές οι χρονολογίες δεν δίνονται πουθενά στην Αγία Γραφή. Αντίθετα επιβάλλονται σ' αυτήν για να εξυπηρετήσουν θεολογικές και σκοπιμότητες, της πολιτικής συμπεριλαμβανομένης.

¹⁰ Πώς αλλιώς να εξηγηθεί η επιβολή της "Δημοκρατίας" στο

Ιράκ, ή η επιβολή των "τρομονόμων" στις χώρες της Ευρώπης, ή η επιβολή των συστημάτων ασφαλείας στους Ολυμπιακούς Αγώνες της Αθήνας το 2004 που κόστισε τον Έλληνα φορολογούμενο το αστρονομικό ποσό του 1.200.000.000 δολαρίων (βέβαια, "Τιάννης κερνάει, Γιάννης πίνει");) Πώς αλλιώς να εξηγηθεί η αναγκαστική εφαρμογή της θέλησής της Υπερδύναμης αναφορικά με την ευρωπαϊκή προοπτική της Τουρκίας δίχως αυτή να αλλάξει στο ελάχιστο τις θέσεις της στο θέμα της Κύπρου, του Αιγαίου, του Πατριαρχείου, της Θεολογικής Σχολής της Χάλκης, της παρουσίας των Ελλήνων στην Τουρκία, της αναγνώρισης του Αρμενικού κι Ελληνικού Ολοκαυτώματος; Πώς αλλιώς να εξηγηθεί ο πειθαναγκασμός της Ελλάδος να αποδοθεί κάθε δικαίωμα του ονόματος ΜΑΚΕΔΟΝΙΑ και να δεχτεί τον ιστορικό βιασμό της; Πώς αλλιώς να εξηγηθεί η απειλή που εκτόξευσε ο τηλεαγγελιστής και σύγχρονος θεωρητικός της θεολογίας των Οικονομιών, Pat Robertson, στο τηλεοπτικό πρόγραμμά του The 700 Hundred Club εναντίον του δημοκρατικά εκλεγμένου προέδρου της Βενεζουέλας λέγοντας, "Έχουμε την ικανότητα να βγάλουμε από τη μέση τον Hugo Chavez, και πιστεύω ότι ο χρόνος έχει έρθει να αποδείξουμε (εξασκήσουμε) αυτήν την ικανότητά μας." TIME, 5 Σεπτεμβρίου 2005, σελ. 13. "Θαυμάσια" λόγω ευαγγελικού ηγέτη! Απαύγασμα πνευματικότητας! Παραλίγημα μελίρροτου λόγου! Ο Θεός να μας ελεήσει!

¹¹ Προσωπικά άκουσα ολόκληρο κήρυγμα το χειμώνα του 1982 από σεναριολόγο του τέλους για το σκοτεινό ρόλο της Ελλάδας μέσα από την οποία θα έβγαινε ο "Αντίχριστος".

¹² Το σκεπτικό ήταν η συμπλήρωση των 6.000 ετών από την δημιουργία (σύμφωνα με τη δική τους μέτρηση). Ωστόσο, η αριθμητική τους ήταν λανθασμένη διότι σύμφωνα με την συγκεκριμένη θεολογία η θλίψη έπρεπε να προηγηθεί της έλευσης κι αρπαγής της Εκκλησίας οπότε εάν ο Χριστός ερχόταν το 2000 μ.Χ. η θλίψη θα έπρεπε να είχε προηγηθεί. Κάτι βέβαια που δεν έγινε.

¹³ Ιώσηπος Φλάβιος, *Ιουδαϊκοί Πόλεμοι*, Βιβλίο 5^ο, Κεφάλαιο 5^ο, παράγραφος 6. The Works of Josephus. Peabody, MA: Hendrickson Pub. 1987.

¹⁴ Η εισαγωγή του 13^{ου} κεφαλαίου έχει άμεση σχέση με το 11^ο κεφάλαιο του Μάρκου όπου ο Κύριος μετά την "θριαμβευτική" είσοδο στα Ιεροσόλυμα πηγαίνει στο Ναό και μόνο βλέπει (11.11). Την άλλη μέρα πάλι, καθ' οδόν προς τον Ναό, συναντά την συκιά η οποία έχει ωραία φύλλα, αλλά καρπό δεν έχει, γι' αυτό και την ξεραίνει. Μετά μπαίνει μέσα στο Ναό και σταματά:

α. Τις θυσίες διώχοντας εκείνους που πουλούσαν τα ζώα γι' αυτές

β. Τη χρηματοδότηση του Ναού εκδιώκοντας τους τραπεζίτες

γ. Τις διάφορες τελετουργίες απαγορεύοντας κάθε μετακίνηση ιερών σκευών

Ο Ναός και ολόκληρο το ιουδαϊκό λατρευτικό οικοδόμημα έπαιναν να είναι απαραίτητα για πολλούς λόγους, ένας απ' αυτούς ήταν η παντελής πνευματική ακαρχία (πίστη, προσευχή, συγχώρηση, 11.20-26) την ώρα που ο Κύριος τον επισκέφτηκε όπως ακριβώς και με τη συκιά στο εποπτικό Του μάθημα προς τους μαθητές.

Ο αυδ. Μ. Μελετιάδης είναι ποιμένας της Ε.Ε.Βόλου.

Γερμανικός Προτεσταντισμός και Ναζισμός /2

του δρος θ. Γ. Γραμμένου

Β. Οι εξελίξεις μέχρι το 1934

Η κίνηση των «Γερμανών Χριστιανών» (DC) αποτελεί μια καλά δομημένη οργάνωση. Ήδη στα τέλη του Μαΐου του 1932, διατυπώνονται οι λεγόμενες «κατευθυντήριες γραμμές Hossenfelder», οι οποίες οριοθετούν με αρκετή σαφήνεια την ιδεολογικοπολιτική γραμμή και τις προγραμματιστικές θέσεις της κίνησης και δημοσιοποιούνται στο Βερολίνο τον Ιούνιο του 1932. Ο εθνικοσοσιαλιστής πάστορας F. Wieneke αποκαλεί τους Γερμανούς Χριστιανούς «κίνημα πίστης» που στόχο έχει την αναμόρφωση της Εκκλησίας κατά την εθνικοσοσιαλιστική έννοια. Οι έννοιες «φυλή», «λαός», και «έθνος» θεωρούνται δώρο Θεού, ενώ παράλληλα οι μεικτοί γάμοι μεταξύ Γερμανών και Εβραίων θα πρέπει να απαγορευθούν, έστω και αν οι τελευταίοι έχουν τη γερμανική υπηκοότητα. Στις 16 Οκτωβρίου 1932 οι Γερμανοί Χριστιανοί εκδίδουν το πρώτο φύλλο της κυριακάτικης εφημερίδας «Το Ευαγγέλιο στο Τρίτο Ράιχ».

Τον Απρίλιο του 1933, τρεις μήνες μετά την άνοδο του Χίτλερ στην εξουσία, στο μήνυμά του σχετικά με τα καθήκοντα των Γερμανών Χριστιανών, ο Wieneke τονίζει, μεταξύ άλλων, πως «...η χριστιανική Εκκλησία πρέπει να συνδεθεί με τις αξίες που αποτελούν το δώρο του Θεού, τον λαό, τη φυλή και την ελευθερία, αν θέλει να εκπληρώσει τα καθήκοντα που έχει αναθέσει σε αυτήν ο Κύριος της Ιστορίας». Σε επίσημη απόφαση των Γερμανών Χριστιανών τον Απρίλιο του 1933 αναφέρεται πως «το κράτος του Αδόλφου Χίτλερ καλεί την Εκκλησία, η Εκκλησία οφείλει να ακούσει την κλήση». Πάντως, η πλειονότητα του ακαδημαϊκού προσωπικού των Θεολογικών Σχολών της Γερμανίας αποστρέφει το πρόσωπό της από τους Γερμανούς Χριστιανούς. Αντίθετα, τους πλαισιώνουν ολοένα και περισσότεροι απλοί θεολόγοι και κληρικοί.

Το περιεχόμενο της εθνικοσοσιαλιστικής αναμόρφωσης της Ευαγγελικής Εκκλησίας στη Γερμανία διαφαίνεται ξεκάθαρα από τις «θεμελιώδεις αρχές της Εκκλησίας» που δημοσιεύουν, στις 5 Μαΐου 1933, οι Γερμανοί Χριστιανοί. Σε

αυτές ζητείται η ίδρυση μιας λουθηρανικής Εκκλησίας του Ράιχ (στην οποία προηγουμένως θα έχουν ενσωματωθεί οι Αναμορφωμένες ενορίες). Δεν θα πρόκειται για μια συνήθη κρατική Εκκλησία, αλλά για μια «Ευαγγελική Εκκλησία του Ράιχ, η οποία θα αναγνωρίζει κατά πίστην την κυριαρχία του εθνικοσοσιαλιστικού κράτους και θα διαδίδει το Ευαγγέλιο στο Τρίτο Ράιχ». Θα πρόκειται για την «Εκκλησία των Γερμανών Χριστιανών, δηλαδή των Χριστιανών Αρείας καταγωγής», ενώ σχετικά με την αποδοχή αυτών των προτεινόμενων αρχών και της νέας μορφής της Εκκλησίας προαναγγέλεται εσωτερικό δημοψήφισμα των μελών της Γερμανικής Ευαγγελικής Εκκλησίας (DEK) στις 31 Οκτωβρίου 1933.

Έμπιστος και σύμβουλος του Χίτλερ σε εκκλησιαστικά θέματα είναι ο πάστορας Ludwig Müller, νυν ηγέτης των Γερμανών Χριστιανών στην Ανατολική Πρωσία. Ο Müller, φιλόδοξος και με αμελητέες θεολογικές σπουδές στο βιογραφικό του, χαιρεί της εμπιστοσύνης και της εύνοιας του Χίτλερ ήδη από το 1926 χάρη στη διαμεσολάβησή του, την εποχή που υπηρετεί ως στρατιωτικός ιερέας στην Königsberg, προς τον τότε στρατιωτικό διοικητή της πόλης, Werner von Blomberg, ο οποίος μέλλει να γίνει υπουργός στρατιωτικών του Χίτλερ την περίοδο 1933-1938. Προσωπικός στόχος του Müller είναι να γίνει αρχιεπίσκοπος του Ράιχ.

Ωστόσο, οι πολιτικές θέσεις των Γερμανών Χριστιανών και η κρατική υποστήριξή τους έχουν ως αποτέλεσμα τη δημιουργία στο εσωτερικό της Γερμανικής Ευαγγελικής Εκκλησίας μικρών αλλά διακριτών, αντιτιθέμενων ομάδων, όπως π.χ. η ομολογιακή ομάδα «Ευαγγέλιο και Εκκλησία», και η Αναμορφωτική Κίνηση Νέων (Jungreformatorische Bewegung) που πλαισιώνεται από στελέχη όπως οι πάστορες Martin Niemöller¹ και dr. Hans Lilje², και οι καθηγητές θεολογίας Karl Heim (Πανεπιστήμιο Tübingen), Helmuth Schreiner (Πανεπιστήμιο Rostock), και Wilhelm Stählin (Πανεπιστήμιο Münster). Οι ομάδες αυτές αρχίζουν να πραγματοποιούν «Ελεύθερες Συνόδους» και τοπικές «Ομολογιακές Συνόδους» σε ολόκληρη τη χώρα, με απώτερο σκοπό να οργανώσουν την εκκλησιαστική αντίθεση στην κατάφορη και αναίσχυντη ναζιστική διαστρέβλωση της χριστιανικής διδασκαλίας. Κεντρικό σύνθημα των ομάδων αυτών είναι «η Εκκλησία πρέπει να παραμείνει Εκκλησία». Ο ναζιστικός κρατικός μηχανισμός κινητοποιείται και εξαγγέλλει εκλογές στις 23 Ιουλίου 1933, από τις οποίες θα αναδειχθεί η νέα ηγεσία της Γερμανικής Ευαγγελικής Εκκλησίας. Όπως αναμένεται, οι Γερμανοί Χριστιανοί είναι οι νικητές αυτών των εκλογών. Στη νίκη αυτή έχει συμβάλει ολόκληρος ο κομματικός (και νυν κρατικός) μηχανισμός του NSDAP, καθώς και ο ίδιος ο Χίτλερ με ομιλία του στους ραδιοφωνικούς σταθμούς μια ημέρα πριν από τις εκλογές, ενώ δέκα ημέρες νωρίτερα, στις 13 Ιουλίου σε άρθρο του στον «Λαϊκό Παρατηρητή» απευθύνεται στον L.Müller αναφέροντας πως «σε εσάς και στους Γερμανούς Χριστιανούς... κάποτε η ιστορία θα αναγνωρίσει ότι θελήσατε, προωθήσατε και τελικά πραγματοποιήσατε μια από τις καθοριστικές σημαϊκές ενέργειες για τη θρησκευτική διαμόρφωση της ζωής του λαού μας».

Την ίδια εποχή, στο Πανεπιστήμιο της Βόννης συνεχίζει να διδάσκει θεολογία ο Karl Barth³, ο οποίος, ως στέλεχος της Αναμορφωτικής Κίνησης Νέων, ασκεί κριτική επειδή η Κίνηση δεν προέβλεπε «σοβαρή εκκλησιαστικο-θεολογική αντίθεση» στους Γερμανούς Χριστιανούς, επειδή από τις θέσεις της απουσιάζει το «θετικό, ομολογιακό, θεολογικό περιεχόμενο». Στις 27 Σεπτεμβρίου 1933 πραγματοποιείται στη γενέτειρα του Λούθηρου, την Wittenberg, η πρώτη παγγερμανική, Εθνική Σύνοδος, στην οποία ο L.Müller προτείνεται (και φυσικά εκλέγεται) αρχιεπίσκοπος της Γερμανικής Ευαγγελικής Εκκλησίας με συνεργάτες τον επίσκοπο Schöffel για τους Λουθηρανούς και τον δρ. O.Weber για τους Αναμορφωμένους. Λίγες ημέρες νωρίτερα, ο πάστορας Martin Niemöller έχει ιδρύσει μαζί με άλλους, όπως ο δρ. Otto Dibelius και ο Dietrich Bonhoeffer⁴, τον Σύνδεσμο Έκτακτης Ανάγκης Κληρικών (Pfarrernotbund), ο οποίος παραδίδει ψήφισμα διαμαρτυρίας προς την Εθνική Σύνοδο, ενώ στη διάρκεια των συνεδριάσεων της συνόδου στους δρόμους της Wittenberg μοιράζεται μεγάλος αριθμός προκηρύξεων με περιεχόμενο κατά της συνόδου. Στο μεταξύ, στις 14 Οκτωβρίου, η Γερμανία αποχωρεί οριστικά από την Κοινωνία των Εθνών και στις 19 Δεκεμβρίου, με απόφαση του L.Müller, η Ευαγγελική Νεολαία ενσωματώνεται στη Χιτλερική Νεολαία.

Ο «επίσκοπος του Ράιχ» Ludwig Müller

Η πολιτική εξουσίας που ακολουθεί η νέα διοίκηση της Γερμανικής Ευαγγελικής Εκκλησίας, συνοδευόμενη από πρακτικές βίαιες των Γερμανών Χριστιανών ιδιαίτερα στις επαρχιακές και κρατιδιακές εκκλησίες, έχει ως αποτέλεσμα το 1934 την ίδρυση, αρχικά από 35 ηγετικά στελέχη της Γερμανικής Ευαγγελικής Εκκλησίας, της Ομολογιακής Εκκλησίας (Bekennende Kirche) η οποία θα κατηγορήσει ευθέως τους Γερμανούς Χριστιανούς για διάδοση ψευδών διδασκαλιών και για έλλειψη νομιμότητας. Η συγκρότηση του θεολογικού υποβάθρου της Ομολογιακής Εκκλησίας ανατίθεται πρωτίστως στον πανεπιστημιακό καθηγητή Karl Barth. Όπως είναι φυσικό, το επίσημο κράτος δεν αναγνωρίζει την Ομολογιακή Εκκλησία και το ποίμνιο οδηγείται σε εκκλησιαστική διάσπαση. Η επίσημη διοίκηση της Εκκλησίας εκδίδει απόφαση με την οποία απαγορεύει ρητά την άσκηση οποιασδήποτε κριτικής στην ηγεσία της. Κατά της απόφασης αυτής διαμαρτύρονται έντονα ο Σύνδεσμος Κληρικών, ο Αναμορφωμένος Σύνδεσμος (Reformierter Bund), μεγάλος

αριθμός προεσβυτερίων και εκκλησιαστικών ομάδων και 73 πανεπιστημιακοί καθηγητές θεολογίας. Στα τέλη του Μαΐου 1934 πραγματοποιείται στο Barmen η πρώτη Σύνοδος της Ομολογιακής Εκκλησίας στην οποία προεδρεύει ο (πολιτικά συντηρητικός αλλά αντι-ναζιστής) Karl Koch και μετέχουν 139 Λουθηρανοί και Αναμορφωμένοι αντιπρόσωποι από 18 τοπικές εκκλησίες. Ο K.Barth παρουσιάζει ένα μνημειώδες κείμενο που θα γίνει γνωστό ως «Θεολογική Διακήρυξη του Barmen», η ουσία της οποίας συνοψίζεται στη διαπίστωση ότι «τόσο η διδασκαλία όσο και ο τρόπος λειτουργίας των Γερμανών Χριστιανών και η υπό αυτών διεξαγόμενη διοίκηση της Εκκλησίας του Ράιχ αντανακλούν ολότελα ψευδείς διδασκαλίες και συμπεριφορά η οποία αντίκειται θεμελιωδώς στο Ευαγγέλιο, τις ισχύουσες Ομολογίες, και το Καταστατικό της Γερμανικής Ευαγγελικής Εκκλησίας».

Στο μεταξύ, οι πολιτικές εξελίξεις είναι ραγδαίες. Στις 30 Ιουνίου 1934, με το πρόσημα της αντιμετώπισης δήθεν ανατροπικών ενεργειών και με διαταγή του Χίτλερ εξολοθρεύεται σε μια νύχτα (γνωστή ως «νύχτα των μεγάλων μαχαιριών») ο αρχηγός των Ταγματών Εφόδου (SA) Ernst Röhm μαζί με το σύνολο της ηγεσίας της παραστρατιωτικής αυτής οργάνωσης και στη θέση τους αναβαθμίζονται ο Heinrich

Himmler και η δική του οργάνωση, τα SS. Στις 2 Αυγούστου πεθαίνει ο Hindenburg και στη θέση του ορκίζεται ο Χίτλερ ως «Φύρερ και Καγκελάριος του Ράιχ».

Τον Οκτώβριο του 1934, πραγματοποιείται στο Βερολίνο η δεύτερη σύνοδος της Ομολογιακής Εκκλησίας, όπου ανακοινώνεται η υιοθέτηση «εκκλησιαστικού δικαίου έκτακτης ανάγκης» σε ολόκληρη την επικράτεια του Ράιχ και η εγκαθίδρυση ενός «Αδελφικού Συμβουλίου του Ράιχ» (Reichsbruderrat) ως υπεύθυνου για τη διοίκηση της Ομολογιακής Εκκλησίας. Την ίδια περίοδο, ο πρόεδρος του Παγκοσμίου Συμβουλίου για τον Πρακτικό Χριστιανισμό, Αγγλικανός επίσκοπος του Chichester G.Bell σε συνεννόηση με τον αρχιεπίσκοπο του Canterbury, C.G.Lang, δηλώνει ότι «η ρήξη των προτεσταντικών εκκλησιών του εξωτερικού με την υπό τον L.Müller Γερμανική Ευαγγελική Εκκλησία είναι αναπόφευκτη», ενώ παράλληλα αναγνωρίζει και στηρίζει την Ομολογιακή Εκκλησία ως νόμιμο εκπρόσωπο των Γερμανών Ευαγγελικών και διορίζει τον K.Koch μέλος του Παγκόσμιου Συμβουλίου. Ο Χίτλερ αναγκάζεται να αναρρέσει

το σύνολο της ισχύουσας εκκλησιαστικής νομοθεσίας, καλεί σε ακρόαση τρεις ευαγγελικούς επισκόπους (Wurm, Meiser και Marahrens) και δηλώνει ότι δεν ενδιαφέρεται πλέον για μια ενιαία «Εκκλησία του Ράιχ». Η επίσημη διάσπαση της Γερμανικής Ευαγγελικής Εκκλησίας είναι πλέον γεγονός: υπάρχουν τα «αναδομημένα», διοικούμενα από Γερμανούς Χριστιανούς επισκοπάτα, οι λεγόμενες «άθιχτες» τοπικές εκκλησίες που παραμένουν στην DEK αλλά αρνούνται τον L.Müller ως ηγέτη, και οι εκκλησίες που συνδέονται με την Ομολογιακή Εκκλησία. Στο μεταξύ, οι Γερμανοί Χριστιανοί εκδίδουν το δικό τους υμνολόγιο και φυλλάδια «νέας κατήχησης», ενώ παράλληλα σχεδιάζουν νέες μορφές λατρείας. Σε πολλές εκκλησίες, ένστολοι ναζί εμποδίζουν κάθε Κυριακή την είσοδο σε Ευαγγελικούς εβραϊκής καταγωγής.

Συνεχίζεται

Υποσημειώσεις

¹ Ο M.Niemöller συνελήφθη το 1937 με την κατηγορία της εσχάτης προδοσίας, καταδικάστηκε εις θάνατον και παρέμεινε έγκλειστος στα στρατόπεδα συγκέντρωσης Sachsenhausen και Dachau μέχρι το 1945. Στη συνέχεια πρωτοστάτησε στη διατύπωση της «Ομολογίας Ενοχής της Στουτγκάρδης» με την οποία η Γερμανική Ευαγγελική Εκκλησία (η οποία το 1945 «επανιδρύθηκε» και μετονομάστηκε Ευαγγελική Εκκλησία της Γερμανίας, EKD), σε μια διαδικασία πραγματικής και επώδυνης αυτοκάθαρσης, θεώ-

ρησε εαυτόν ένοχο στον βαθμό που επέτρεψε και ανέχτηκε τον ναζισμό και τα επακόλουθά του. Το 1961 εξελέγη ένας από τους έξι προέδρους του Παγκοσμίου Συμβουλίου Εκκλησιών. Ενεργός ειρηνιστής, μετέβη στη Μόσχα το 1952 και στο Βόρειο Βιετνάμ το 1967. Πέθανε το 1984 σε ηλικία 92 ετών.

² Διετέλεσε πρόεδρος του Παγκοσμίου Συμβουλίου Εκκλησιών την περίοδο 1968-1975 και υπήρξε συνιδρυτικό μέλος της Παγκόσμιας Ομοσπονδίας Λουθηρανών (LWF). Πέθανε το 1977.

³ Θεωρείται ο σημαντικότερος ευαγγελικός θεολόγος του 20ού αιώνα. Θα απολυθεί από το Πανεπιστήμιο της Βόννης την άνοιξη του 1935 και θα διαφύγει στην Ελβετία, όπου θα διδάξει συστηματική θεολογία στο Πανεπιστήμιο της Βασιλείας μέχρι τον θάνατό του, το 1968.

⁴ Ο D.Bonhöffer σπούδασε θεολογία στο Πανεπιστήμιο του Tübingen, και έκανε διδακτορικό και υπηγεσία στο Πανεπιστήμιο του Βερολίνου στο οποίο, σε ηλικία 25 ετών, εξελέγη καθηγητής το 1931. Ως επιφανές μέλος της Ομολογιακής Εκκλησίας και διακεκριμένος θεολόγος, συνελήφθη τον Οκτώβριο 1944 με την κατηγορία της εσχάτης προδοσίας και μεταφέρθηκε στο στρατόπεδο συγκέντρωσης του Flossenbürg όπου, με εντολή του ίδιου του Χίτλερ, απαγχονίστηκε στις 9 Απριλίου 1945, ένα μήνα πριν από την επίσημη λήξη του Β' Παγκοσμίου Πολέμου.

Ο δρ. Θεοφάνης Γ. Γραμμένος διδάσκει Μαθηματικά και Φυσική στο Πανεπιστήμιο Θεσσαλίας.

Ψηφιακός Άμβωνας

Ακούστε εκλεκτά κηρύγματα στην διεύθυνση:

www.gec.gr/amvonas.htm

Γ. Χατζηαντωνίου, Μ.Β.Κυριακάκης, Α. Ζωδιάτης,
Π. Κανταρτζής, Τ. Μπάλντουιν, Γ. Αδάμ (και συνεχίζουμε...)

* * * *

Όλα τα τεύχη του ΑΣΤΕΡΟΣ (από το 1999)

διαθέσιμα σε όλο τον κόσμο μέσω INTERNET

www.gec.gr/astir

Επικοινωνήστε μαζί μας μέσω e-mail: astir@gec.gr

Ταπεινή Εξάρτηση από τον Θεό

του John Stott

Ανάγνωσμα Α΄ Κορινθίους 2: 1-5

Κήρυγμα στην All Souls Church, Λονδίνο

Το θέμα που θα μας απασχολήσει σήμερα είναι το πώς η Εκκλησία θα μοιραστεί το μήνυμα της με τον κόσμο. Ποιες μεθόδους θα χρησιμοποιήσει; Σε τι θα βασιστεί για την επιτυχία της αποστολής της; Σε τι θα εμπιστευτεί; Αυτά είναι σημαντικά ερωτήματα. Και φοβάμαι πως υπάρχει λίγη αμφιβολία, σχετικά με την απάντηση που θα δινόταν στα ερωτήματα αυτά από πολλές πτέρυγες της σύγχρονης Εκκλησίας, τουλάχιστον στο Δυτικό κόσμο. Πού θα βασιστεί η Εκκλησία για την επιτυχία της αποστολής της; Απάντηση: στην επαγγελματική ικανότητα. Στην πρακτική εποχή που ζούμε, στην οποία ασχολούμαστε με το πώς λειτουργούν τα πράγματα, η Εκκλησία πολύ εύκολα υιοθετεί την αντίληψη του κόσμου και φαντάζεται πως το κλειδί της επιτυχίας στον ευαγγελισμό είναι η ικανότητα. Έτσι, δημοσιεύουμε τα εγχειρίδια μας με οδηγίες για «φτιάξε το μόνος σου» ευαγγελισμό. Τελειοποιούμε τις εκκλησιαστικές μας μεθοδολογίες. Μη με παρεξηγάτε, πιστεύω, πιστεύουμε στην εκκλησία αυτή στην ικανότητα. Δεν υπάρχει κάποιος ειδικός λόγος για τους χριστιανούς να διακρίνονται για ανικανότητα. Θα πρέπει όμως να προσέχουμε ώστε να μην υποβαθμίσουμε τον ευαγγελισμό στο να είναι απλά ή κυρίως μια τεχνική, που θα πρέπει να μαθευτεί ή ένας τύπος ή μια σειρά τύπων που θα πρέπει να απαγγέλλονται. Και ορισμένες φορές η Εκκλησία φαίνεται να συμπεριφέρεται σα να μην είμαστε μακριά από τη μέρα που το ευαγγελιστικό έργο της Εκκλησίας θα μηχανογραφηθεί και ο ευαγγελισμός του κόσμου θα είναι ο τελικός θρίαμβος της ανθρώπινης τεχνολογίας. Στο κάτω-κάτω, η τεχνολογία πήγε τον άνθρωπο στο φεγγάρι, γιατί να μην τον πάει και στον παράδει-

σο; Λογικό δε φαντάζει; Αλλά, αφήνοντας κατά μέρος την ανθρωποκεντρικότητα της σημερινής Εκκλησίας, ας στραφούμε με αρκετή ανακούφιση στο Θεοκεντρικό ευαγγελισμό της Καινής Διαθήκης.

Στο ανάγνωσμα μας, ο απόστολος Παύλος, που είναι ο κατεξοχήν ευαγγελιστής της ιστορίας, δηλώνει τα ευαγγελιστικά του ιδεώδη και υπεραιμύνηται έναντι παρεξηγήσεων. Και οι αρχές που διατυπώνει εδώ είναι εφαρμοστές από όλους τους χριστιανούς, είτε αυτοί είναι κήρυκες ή δάσκαλοι ή γονείς ή μάρτυρες. Σημειώστε προσεκτικά, επειδή είναι αδύνατο να μην το προσέξει κάποιος, την ταπεινή εξάρτηση του αποστόλου Παύλου από το Θεό.

«Αδελφοί, και εγώ, όταν ήρθα σε σας, ήρθα όχι με υπεροχή λόγου ή σοφίας, κηρύττοντας σε σας τη μαρτυρία του Θεού. ²Επειδή, αποφάσισα να μη ξέρω ανάμεσα σας τίποτε άλλο, παρά μονάχα τον Ιησού Χριστό, κι αυτόν σταυρωμένο. ³Και εγώ ήρθα σε σας με ασθένεια, και με φόβο, και πολύ τρόμο. ⁴Και ο λόγος μου και το κήρυγμά μου δεν γίνονταν με καταπειστικά λόγια ανθρώπινης σοφίας, αλλά με απόδειξη Πνεύματος και δύναμης· ⁵ώστε η πίστη σας να είναι όχι διαμέσου τής σοφίας των ανθρώπων, αλλά διαμέσου τής δύναμης του Θεού» (Α΄ Κορ. 2:1-5).

Αυτό είναι ένα σπουδαίο τμήμα της Καινής Διαθήκης. Και θα ήθελα να σημειώσουμε αμέσως ότι ο Παύλος σκόπιμα αναφέρεται εδώ στα τρία πρόσωπα της Τριάδος. Πρώτα, στο εδάφιο ένα στη «μαρτυρία του Θεού». Ορισμένα χειρόγραφα το αναφέρουν ως το «μυστήριο του Θεού». Αλλά στην κάθε περίπτωση, ο Θεός είναι ο πρωτουργός του ευαγγελίου. Το ευαγγέλιο είναι η μαρτυρία του Θεού ή το μυστήριο του Θεού, με την έννοια του θελήματος του που αποκαλύπτεται. Δηλαδή, το μήνυμα του ευαγγελισμού δεν είναι ανθρώπινης επινόησης, δεν είναι προϊόν ανθρώπινου διαλογισμού, αλλά δίνεται από το Θεό με αποκάλυψη. Κατά δεύτερο λόγο, στο εδάφιο δύο ο Παύλος αναφέρεται στο σταυρό του Χριστού, «αποφάσισα να μη ξέρω ανάμεσα σας τίποτε άλλο, παρά μονάχα τον Ιησού Χριστό, κι αυτόν σταυρωμένο». Ο Παύλος απορρίπτει τη δημοφιλή σοφία του κόσμου, κι αντί γι αυτό, είναι αποφασισμένος να κηρύξει το μη-δημοφιλές μήνυμα του σταυρού, που γνώριζε πως είναι μωρία για τους διανοούμενους και σκάνδαλο γι' αυτούς που είναι υπερήφανοι και επιδιώκουν μια σωτηρία με την αξία τους. Και κατά τρίτο λόγο, αναφέρεται στο εδάφιο τέσσερα στην «απόδειξη [του] Πνεύματος», του Αγίου Πνεύματος.

Αναφέρεται επίσης, όπως θα σημειώσατε, στη δική του αδυναμία. Ο απόστολος Παύλος ήταν ένας πολύ αδύναμος άνθρωπος. Η παράδοση λέει πως ήταν άσχη-

μος. Οι επικριτές του έλεγαν πως η παρουσία του ήταν αδύνατη. Δεν είχε μια δυνατή προσωπικότητα και η ομιλία του ήταν αξιοκαταφρόνητη. Η δε Καινή Διαθήκη αναφέρεται ορισμένες φορές στη φυσική του αδυναμία, στην ασθένεια του, οποιαδήποτε κι αν ήταν αυτή. Ορισμένοι έχουν προτείνει πως προσβλήθηκε από ελονοσία στα έλη της Παμφυλίας, κάτι που επηρέασε την όραση του και παραμόρφωσε το πρόσωπο του και στο τρίτο εδάφιο αναφέρεται ο ίδιος στο φόβο του. Έχετε σκεφτεί ποτέ τον απόστολο Παύλο ως ένα νευρικό τύπο; Γράφει πως τα πόδια του έτρεμαν όταν ήρθε στην Κόρινθο. Ήταν ανήσυχος, τρεμάμενος, γεμάτος φόβους. Η προσωπική του αδυναμία. Σε αντίθεση όμως προς την προσωπική του αδυναμία, βασιζόταν στη δύναμη του Αγίου Πνεύματος.

Εδώ λοιπόν, στα εδάφια αυτά, βρίσκεται η Τριαδική βάση του αληθινού ευαγγελισμού. Το μήνυμά μας δεν είναι ανθρώπινος διαλογισμός, είναι η αποκάλυψη του Θεού. Δεν είναι δημοφιλής σοφία με την κοσμική έννοια, είναι ο σταυρός του Χριστού. Και δεν μεταδίδεται με την πίεση της ανθρώπινης προσωπικότητας, αλλά με τη δύναμη του Αγίου Πνεύματος. Προέρχεται από το Θεό, επικεντρώνεται στο Χριστό και το σταυρό του και βεβαιώνεται από το Άγιο Πνεύμα. Αυτός είναι ο Τριαδικός ευαγγελισμός της Καινής Διαθήκης.

Θα ήθελα να επικεντρωθώ τώρα στο τρίτο από αυτά. Στην με ταπεινώση εξάρτηση από το Άγιο Πνεύμα. Θα ήθελα να προτείνω πρώτα πως το έργο του Αγίου Πνεύματος είναι *απαραίτητο* στον ευαγγελισμό. Δεν μπορεί να υπάρξει ευαγγελισμός, παρά μόνο με το Πνεύμα. Αλλά θα μπορούσατε να ρωτήσετε γιατί αυτό; Σίγουρα, ο απόστολος Παύλος θα μπορούσε να πείσει τους ανθρώπους να γίνουν χριστιανοί. Ήταν μάλλον ένας πειστικός τύπος. Δε θα μπορούσε να πείσει τους ανθρώπους με την ευγλωττία και τη ρητορική του, να δεχθούν τον Ιησού Χριστό, να αποφασίσουν να τον ακολουθήσουν; Γιατί δεν μπορούσε να το κάνει ο Παύλος με τα επιχειρήματα και την προσωπικότητα του; Γνωρίζετε την απάντηση στο ερώτημα αυτό; Είναι λόγω της φύσης του ανθρώπου και της απώλειας του που δεν μπορούσε ο Παύλος να πείσει τους ανθρώπους να γίνουν χριστιανοί. Είναι αλήθεια πως ο άνθρωπος πλάστηκε στην εικόνα του Θεού και διατηρεί ακόμα κάτι από τη θεία ομοιότητα και έχει μια μοναδική αξιοπρέπεια ως αποτέλεσμα της ομοιότητάς του με το Θεό. Αλλά ο άνθρωπος έχει πέσει. Η θεία εικόνα έχει τόσο πολύ χαλάσει στον άνθρωπο που είναι πέρα από τις δυνάμεις του να την αποκαταστήσει. Η διάνοια του έχει σκοτιστεί, λέει η Καινή Διαθήκη, και ο άνθρωπος έξω από το Χριστό είναι τυφλός αναφορικά με την πνευματική αλήθεια, δεν μπορεί να δει. Είναι στην πραγματικότητα πνευματικά νεκρός εξαιτίας των παραπτώματων και της αμαρτίας

μέσα στην οποία ζει. Ο άνθρωπος είναι σκλάβος, σκλάβος της αμαρτίας και του σατανά και έχει μια καρδιά που είναι διεστραμμένη από τον εγωκεντρισμό του, από την οποία, όπως ο Ιησούς είπε, προέρχονται όλων των ειδών τα πονηρά που θα μπορούσε να φανταστεί κάποιος. Αυτή είναι η βιβλική εκτίμηση για τον άνθρωπο, στην πτώση και την απώλεια του. Δεν είναι κάτι που το διδάσκουν οι Γραφές μόνο, είναι κάτι που η εμπειρία το βεβαιώνει με το παραπάνω.

Έχετε προσπαθήσει ποτέ να εξηγήσετε τα καλά νέα του Ιησού σε κάποιον; Προσπαθήστε να το κάνετε όσο απλό είναι το Α, Β, Γ. Τόσο απλό που θα νομίζατε πως ένα μικρό παιδί θα το καταλάβαινε, ένας μωρός θα το καταλάβαινε. Τόσο απλά το παρουσιάζετε, αλλά ο άλλος αδυνατεί να το εννοήσει. Προσπαθήσατε ποτέ να περιγράψετε την αλήθεια και το κάλος του Κυρίου Ιησού, σε κάποιον που δεν είναι χριστιανός; Όμως εκείνος δεν μπορεί να το δει. Είναι τυφλός ως προς το κάλος του Ιησού Χριστού. Θα πρέπει να είναι, άλλως θα είχε εγκολπωθεί τον Ιησού Χριστό πριν από χρόνια, πριν από δεκαετίες. Είναι τυφλός στο κάλος και στην αλήθεια του Ιησού Χριστού. Μιλήσατε ποτέ για την αγάπη και το έλεος του ζωντανού Θεού, με τρόπο που η καρδιά σας να πάλλει κι όμως το πρόσωπο στο οποίο μιλάτε μένει ανέπαφο και αδιάφορο. Γιατί είναι έτσι τα πράγματα; Είναι επειδή ο άνθρωπος είναι πνευματικά τυφλός και κουφός και νεκρός. Φανταζόμαστε λοιπόν πως η δύναμη της προσωπικότητας μας ή η τελειοποίηση των μεθόδων των επαγγελματικών μας ικανοτήτων μπορούν να δώσουν ζωή στους νεκρούς και όραση στους τυφλούς; Είναι αδύνατο. Ο πεσμένος άνθρωπος αδυνατεί από μόνος του να μετανοήσει και να πιστέψει και εμείς οι άνθρωποι αδυνατούμε να τον κάνουμε. Μόνο η δύναμη του Αγίου Πνεύματος μπορεί να το κάνει.

Όλοι μας είμαστε ενήμεροι για ορισμένες εξελίξεις της σύγχρονης ψυχολογίας και της χρήσης των ψυχολογικών τεχνικών σήμερα. Για παράδειγμα στη διαφήμιση, είτε φανερή ή υποσυνείδητη. Στην κυβερνητική προπαγάνδα, στη σκόπιμη πρόκληση μαζικής υστερίας και σε αυτή τη φοβερή επίθεση στην ανθρώπινη προσωπικότητα που αποκαλούμε πλύση εγκεφάλου. Είμαστε όλοι γνώστες αυτών των ψυχολογικών τεχνικών στον κόσμο μας σήμερα. Όμως εμείς οι χριστιανοί θα πρέπει να το αποσαφηνίσουμε πέρα από κάθε αμφιβολία ότι ο ευαγγελισμός είναι μια εντελώς διαφορετική δραστηριότητα. Δεν είναι προπαγάνδα, δεν είναι υποσυνείδητη διαφήμιση, δεν είναι πλύση εγκεφάλου, άσχετα με το τι λέει ο Dr William Sargent στο φημισμένο βιβλίο του «Μάχη για τη Σκέψη». Αρνούμαστε να εκφοβίσουμε και να αναγκάσουμε τους ανθρώπους για να τους εισαγάγουμε στη βασιλεία του Θεού. Η ίδια η προσπάθεια είναι μια προσβολή στην ανθρώπινη προσωπικότητα. Κι

αν δεν το κάνουμε εμείς δεν το κάνει επίσης και το Άγιο Πνεύμα. Το Άγιο Πνεύμα είναι πνεύμα πραότητας και χάριτος. Και δεν είναι μόνο μια προσβολή των ανθρώπων είναι επίσης κάτι μη-παραγωγικό. Επειδή ένα αποτέλεσμα αυτού του είδους του ευαγγελισμού, της χρήσης παράνομων μεθόδων ευαγγελισμού, είναι η τρομακτική διαρροή από τη χριστιανική Εκκλησία αυτών που υποτίθεται «αποφάσισαν» να ακολουθήσουν το Χριστό.

Το υπόβαθρο του πραγματικού ευαγγελισμού είναι ότι ο άνθρωπος έξω από το Χριστό είναι τυφλός, νεκρός, και χαμένος και ο ευαγγελιστής δεν έχει τη δύναμη να τον μεταστρέψει. Το έργο του Αγίου Πνεύματος είναι απαραίτητο. Αυτό είναι κάπως ταπεινωτικό και είμαστε αρκετοί εμείς οι ευαγγελιστές στην Εκκλησία που χρειάζεται να ταπεινωθούμε και να πιστέψουμε ξανά στη δύναμη του Θεού.

Το πρώτο πράγμα λοιπόν είναι ότι το έργο του Αγίου Πνεύματος είναι αναγκαίο. Το δεύτερο, το έργο του Αγίου Πνεύματος είναι *ολοκληρωτικό*. Δηλαδή, σε κάθε στάδιο της διαδικασίας που αποκαλούμε μεταστροφή, το να γίνει κάποιος χριστιανός, το έργο του Αγίου Πνεύματος είναι πρωτεύον. Θα πρέπει να είμαστε πολύ προσεκτικοί ώστε να μην περιορίσουμε το έργο του Αγίου Πνεύματος μέσα σε στερεότυπα της δικής μας κατανόησης ή των δικών μας μεθοδολογιών. Το Άγιο Πνεύμα είναι ελεύθερο και κυρίαρχο Πνεύμα του Θεού. Δεν είναι δυνατόν να εγκλωβιστεί σε οποιοδήποτε στερεότυπο. Επιπλέον, η παρατήρηση αποδεικνύει το πόσο διαφορετική είναι η ανθρώπινη εμπειρία της μεταστροφής. Ωστόσο, ένα σχήμα διαδοχικών σταδίων είναι διακριτό, τουλάχιστον ως πρότυπο. Και θα ήθελα να αναφέρω αυτά τα στάδια. Το πρώτο είναι *έλεγχος*. Είναι αυτό που εννοούσε ο Χριστός όταν είπε πως όταν έλθει το Πνεύμα της Αληθείας θα πείσει τον κόσμο σχετικά με την αμαρτία και τη δικαιοσύνη και την κρίση. Θα το κάνει. Τη βαρύτητα της αμαρτίας, τη δυνατότητα δικαιοσύνης και το βέβαιο της κρίσης. Ο μέσος άνθρωπος σήμερα αγνοεί εντελώς τα πράγματα αυτά. Δεν έχει κατανόηση της βαρύτητας της αμαρτίας, της δυνατότητας του να σταθεί δίκαιος μπροστά στο Θεό και είναι βέβαιο πως δεν πιστεύει στη βεβαιότητα της κρίσης. Ποιος, λοιπόν, θα τον κάνει να πιστέψει αυτά τα πράγματα; Μόνο το Άγιο Πνεύμα. Όταν το Άγιο Πνεύμα αφεθεί ελεύθερο να εργαστεί, είναι ικανό να πείσει τον κόσμο και να κάνει αυτές τις ηθικές κατηγορίες της αμαρτίας, δικαιοσύνης και κρίσης μια πραγματικότητα στη συνείδηση και στη σκέψη αυτών που τώρα δεν τους σημαίνουν τίποτα.

Το δεύτερο στάδιο είναι ο *φωτισμός*. Όταν το Άγιο Πνεύμα ανοίγει τα μάτια των καταδικασμένων αμαρτωλών να δουν στον Κύριο Ιησού, σταυρωμένο για τις αμαρτίες τους και αναστημένο από τους νεκρούς από τον Πατέρα, το μόνο και επαρκή σωτήρα που χρειάζο-

νται. Επειδή κανένας δεν μπορεί να πει πραγματικά ο Ιησούς είναι Κύριος ή εξίσου σωτήρας εκτός μέσω του Αγίου Πνεύματος.

Το τρίτο στάδιο είναι η *αναγέννηση*, επειδή ο Ιησούς κάλεσε τη νέα γέννηση, γέννηση εκ Πνεύματος, με τη δύναμη του Αγίου Πνεύματος. Το βάπτισμα, όπως ξέρετε, από μόνο του δεν είναι η νέα γέννηση. Το βάπτισμα είναι η ορατή, δημόσια, δραματική εκδήλωση της νέας γέννησης. Αλλά η νέα γέννηση είναι ένα κρυφό, αόρατο γεγονός, έργο του Αγίου Πνεύματος στην προσωπικότητά μας, που το βάπτισμα δημόσια δραματοποιεί. Η νέα αυτή γέννηση, στα μύχια της ανθρώπινης προσωπικότητας είναι το έργο το Αγίου Πνεύματος. Κανένας δεν μπορεί να εισχωρήσει στις πηγές της ανθρώπινης προσωπικότητας παρά μόνο το Άγιο Πνεύμα. Ο Ιησούς αποκάλυψε την αναγέννηση, γέννηση εκ του Πνεύματος. Είπε, αυτό που είναι σάρκα είναι σάρκα και αυτό που γεννιέται από το Πνεύμα είναι πνεύμα. Πρέπει να γεννηθείτε ξανά.

Έλεγχος, φωτισμός, αναγέννηση και θα αποκαλούσα το τέταρτο στάδιο *ενοίκιση*, επειδή το Άγιο Πνεύμα δεν εγκαταλείπει αυτούς που αναγεννά. Παραμένει και ενοικεί μέσα τους. Και η ενοίκιση του Αγίου Πνεύματος στην καρδιά του πιστού είναι νομίζω το μείζον μυστικό της χριστιανικής ζωής. Είναι το χαρακτηριστικό του πραγματικού χριστιανού ότι το Άγιο Πνεύμα ενοικεί μέσα του. Ο Παύλος γράφει, πως όποιος δεν έχει το πνεύμα του Χριστού δεν ανήκει στο Χριστό, αλλά αν ανήκεις στο Χριστό το πνεύμα ενοικεί μέσα σου. Και με την ενοίκιση του μετασχηματίζει τους πιστούς στην εικόνα του Ιησού Χριστού. Από την πνευματική νηπιακή ηλικία στην πνευματική ωρίμανση. Με την ενοίκιση του ενώνει τους πιστούς, ώστε η Εκκλησία να είναι η βαπτισμένη με το Πνεύμα κοινότητα του Ιησού. Επίσης μας οδηγεί προς τα έξω, στον κόσμο ως υπηρέτες και μάρτυρες και πρέσβεις. Μας βεβαιώνει για την υιοθεσία μας, για το ότι είμαστε τα παιδιά του Θεού και για την τελική μας κληρονομιά.

Πόσο όμορφο και πόσο ολοκληρωτικό είναι αυτό το απαραίτητο έργο του Αγίου Πνεύματος. Από την αρχή μέχρι το τέλος σε αυτά τα διαδοχικά στάδια: έλεγχος, φωτισμός, αναγέννηση, ενοίκιση και τόσα άλλα.

Το έργο του Αγίου Πνεύματος είναι απαραίτητο, είναι ολοκληρωτικό και το τρίτο σημείο, που πιστεύω πως είναι πολύ σημαντικό είναι ότι το έργο του Πνεύματος όχι μόνο πραγματοποιείται στους ανθρώπους αλλά και μέσω των ανθρώπων, μέσω των ανθρώπινων παραγόντων, μαρτύρων και ευαγγελιστών. Το κύριο όργανο του Πνεύματος του Θεού είναι ο Λόγος του Θεού. Ναι, αλλά χρησιμοποιεί ανθρώπινους παράγοντες για να διαδώσουν το Λόγο του Θεού. Το Πνεύμα εργάζεται μέσω του Λόγου αλλά ο Λόγος έχει ανατεθεί σε μας

για να τον διαδώσουμε και να τον εξαγγείλουμε και καθώς εξαγγέλλουμε και διαδίδουμε το Λόγο, το Πνεύμα χρησιμοποιεί το Λόγο για να πραγματοποιήσει τα έργα αυτά τα οποία εξετάζουμε. Βλέπετε, υπάρχουν ορισμένοι στην Εκκλησία που φαντάζονται πως επειδή η μεταστροφή είναι το έργο του Αγίου Πνεύματος και ότι μόνο Εκείνος μπορεί να κάνει πραγματικότητα τη νέα γέννηση, συνεπώς ο ευαγγελισμός θα πρέπει να είναι περιττός. Αφού τα κάνει όλα, ας τα κάνει όλα λένε και εμείς ας αποχωρήσουμε από το πεδίο της σύγκρουσης με σύνεση και ταπεινοφροσύνη και να τον αφήσουμε να εργαστεί. Επειδή τι θα μπορούσαμε να συνεισφέρουμε αν το έργο του ευαγγελισμού είναι έργο του Αγίου Πνεύματος; Αυτό όμως δεν είναι λογικό, επειδή η Καινή Διαθήκη φτάνει στο ακριβώς αντίθετο συμπέρασμα. Λέει ότι το ευαγγέλιο και το κήρυγμα του ευαγγελίου είναι τα μέσα ορισμένα από το Θεό με τα οποία το Άγιο Πνεύμα πραγματοποιεί τη νέα γέννηση και οδηγεί τον πιστό στην ωριμότητα. Αν λοιπόν το ευαγγέλιο είναι το μέσο με το οποίο ο Θεός το κάνει, δεν έχουμε παρά να κηρύξουμε το ευαγγέλιο. Αυτή είναι η λογική της Καινής Διαθήκης. Και ο Παύλος, εδώ, δε λέει πως θα παύσει να κηρύττει, αλλά πως θα παραιτηθεί από την αυτοπεποίθηση στο κήρυγμα. Αυτό είναι κάτι πολύ διαφορετικό.

Έτσι, θα ήθελα να δώσω και έναν προειδοποιητικό τόνο στο σημείο αυτό και να σας ζητήσω να σκεφτούμε μαζί, επειδή πιστεύω πως τα πράγματα αυτά είναι πολύ σημαντικά για το έργο του ευαγγελισμού στο κόσμο σήμερα. Αυτή είναι μια προειδοποίηση σχετικά με το τι δεν δικαιολογεί η ταπεινή εξάρτηση από το Άγιο Πνεύμα. Και το πρώτο είναι αυτό: **η εξάρτηση από το Άγιο Πνεύμα δεν δικαιολογεί πρόχειρη προετοιμασία στη διδασκαλία και το κήρυγμα μας.** Ας υποθέσουμε έναν κήρυκα. Εύχομαι και ελπίζω πως δεν είναι κάποιος από τη δική μας εκκλησία, αλλά ας φανταστούμε έναν φανταστικό κήρυκα. Βλέπω μάλιστα πως υπάρχουν μερικοί στο ακροατήριο. Σας έχω εντοπίσει από τον άμβωνα. Και οι κήρυκες θα μπορούσαν να πουν, δεν υπάρχει λόγος για μένα να προετοιμάσω τα κηρύγματα μου, βασιζομαι στο Άγιο Πνεύμα, ξέρεις. Πιστεύω στο Άγιο Πνεύμα και βασιζομαι στο Άγιο Πνεύμα να μου δώσει το Λόγο για να τον κηρύξω οπότε αν ανεβαίνω στον άμβωνα. Γιατί, συνεχίζει το συλλογισμό του, ο Ιησούς είπε θα δοθεί σε μας, εκείνη την ώρα το τι θα πρέπει να μιλήσουμε και να πούμε. Πώς ένας κήρυκας αποκρίνεται στον εαυτό του σε αυτά: Λέει, ανοησίες, πέρα για πέρα ανοησίες, επειδή ο Ιησούς με το «εκείνη την ώρα» αναφερόταν στην ώρα του διωγμού όχι στην ώρα της εξαγγελίας και του κηρύγματος. Το δε μέρος στο οποίο ο Ιησούς αναφερόταν ήταν το εδώλιο του κατηγορούμενου σε δικαστήριο και όχι ο άμβωνας μιας εκκλησίας. Η εξάρτηση μας από το Άγιο Πνεύμα δεν αποσκοπεί στο

να μας απαλλάξει από την προετοιμασία. Το Άγιο Πνεύμα μπορεί να αποσαφηνίσει και να οδηγήσει τη σκέψη μας στη μελέτη μας. Μάλιστα, η εμπειρία δείχνει πως το κάνει καλύτερα στο γραφείο μας παρά στον άμβωνα. Η εξάρτηση μας από το Άγιο Πνεύμα δεν αποσκοπεί στο να μας απαλλάξει από τον κόπο της προετοιμασίας.

Κατά δεύτερο λόγο, **η εξάρτηση μας από το Άγιο Πνεύμα δεν δικαιολογεί αντί-διανοουμενισμό.** Ο Παύλος είπε πως δεν ήρθε στους Κορίνθιους «με υπεροχή λόγου ή σοφίας». Δεν εννοούσε, όμως, πως το κήρυγμα του θα έπαινε να είναι δογματικό ή ότι θα παραιτούνταν από τη χρήση της διάνοιας του ή από την έκκληση στη σκέψη των ακροατών του. Με τα λόγια αυτά, αναφέρεται στη δημοφιλή σοφία του κόσμου και την εξεζητημένη ρητορεία των ελλήνων. Δεν έχετε παρά να δείτε τα ευαγγελιστικά του κηρύγματα που καταγράφονται στο βιβλίο των Πράξεων που είναι μεστά από δόγμα και επιχειρηματολογία. Οι απόστολοι του Ιησού δεν ήταν μόνο κήρυκες που ανήγγειλαν τα καλά νέα, ήταν και συνήγοροι που υπερασπιζόνταν μιαν υπόθεση. Έτσι, η εξάρτηση από το Άγιο Πνεύμα, δεν δικαιολογεί αντί-διανοουμενισμό. Ένας σύγχρονος Γερμανός θεολόγος, ο Wolfhart Pannenberg, γράφει, «Η επιχειρηματολογία και το έργο του Αγίου Πνεύματος δεν βρίσκονται σε ανταγωνισμό. Βασιζόμενος στο Άγιο Πνεύμα, ο Παύλος δεν απαλλάχθηκε από το να σκέπτεται και να επιχειρηματολογεί».

Τρίτο, **η εξάρτηση από το Άγιο Πνεύμα δεν δικαιολογεί ασάφεια.** Ορισμένοι λένε, με μια δόση πνευματικότητας πως το Άγιο Πνεύμα είναι η λύση στο πρόβλημα της επικοινωνίας. Συμφωνούν πως υπάρχει ένα πρόβλημα επικοινωνίας. Λοιπόν, πώς να το λύσουμε; Το Άγιο Πνεύμα θα το λύσει. Τι μπορεί να σημαίνει αυτό; Σημαίνει πως μπορούμε να είμαστε όσο ασαφείς και όσο άσχετοι θέλουμε και το Άγιο Πνεύμα να κάνει τα πάντα σαφή και σχετικά; Πιστεύω πως ιδέες σαν κι αυτές είναι σχεδόν βλάσφημες στη θέση που παίρνουν απέναντι στο Άγιο Πνεύμα. Η εξάρτηση μας από το Άγιο Πνεύμα δεν μας απαλλάσσει από τον κόπο των βιβλικών μελετών ή των σύγχρονων μελετών, και μια από τις μεγαλύτερες αδυναμίες μας είναι η ασχεσία αυτών που κηρύττουμε και δεν μπορούμε να βασιστούμε στο Άγιο Πνεύμα να κάνει τη δική μας ασχεσία σχετική.

Και τέταρτο, **η εξάρτηση μας από το Άγιο Πνεύμα δεν δικαιολογεί την κατάπνιξη της προσωπικότητας μας.** Δεν μπορούμε να πούμε πως αν το Άγιο Πνεύμα κάνει όλο το έργο, εγώ θα πρέπει να καταπνίξω την προσωπικότητά μου και θα μιλώ και θα κηρύττω με ένα βαρετό, άνευρο, μονότονο τρόπο. Σίγουρα, το δόγμα μας σχετικά με την βιβλική θεοπνευστία θα έπρεπε να μας είχε απαλλάξει από αυτή την ιδέα. Επειδή στη διαδικασία της βιβλικής συγγραφής, το Άγιο Πνεύμα δεν

κατέπνιξε την προσωπικότητα των βιβλικών συγγραφέων, αλλά τη διαμόρφωσε και τη χρησιμοποίησε έτσι ώστε οι συγγραφείς να είναι ελεύθεροι κάτω από τον έλεγχο του Αγίου Πνεύματος. Η χριστιανική επικοινωνία σήμερα δεν έχει την έμπνευση που είχε δοθεί στους βιβλικούς συγγραφείς, όμως η αρχή είναι η ίδια. Το Άγιο Πνεύμα δεν εξαλείφει την προσωπικότητα των χριστιανών που επιδίδονται σε επικοινωνία σήμερα. Αυτό που μας απαγορεύεται είναι η όλη ρητορική προσποίηση, το σκόπιμο μηχανήματα εντυπώσεων, κάθε τι το τεχνητό και υποκριτικό και όλη η αυτό-προβολή και αυτοδυναμία. Με μια λέξη, πρέπει να είμαστε οι εαυτοί μας. Πρέπει να είμαστε φυσικοί και να ασκούμε τα χαρίσματα και την προσωπικότητα που μας έχει δώσει ο Θεός και ταυτόχρονα να βασιζόμαστε την εμπιστοσύνη μας όχι στους εαυτούς μας αλλά στο Άγιο Πνεύμα που ευαρεστείται από άπειρη συγκατάβαση να εργάζεται μέσω εύθραυστων ανθρώπων όπως εμείς.

Καταλήγοντας θα μπορούσαμε να πούμε πως αν ήμασταν παρατηρητές της Χριστιανικής Εκκλησίας θα σημειώναμε ότι αυτή ταλαντεύεται από το ένα άκρο στο άλλο. Κάποτε γίνεται τόσο κοσμική ώστε πάει στο άκρο της αυτοδυναμίας, σα να ήταν ο ευαγγελισμός ένα ζήτημα επαγγελματικής ικανότητας και ανθρώπινης τε-

χνολογίας. Άλλοτε, η Εκκλησία γίνεται τόσο απόκοσμη ώστε πάει στο άλλο άκρο της αυτό-υποτίμησης, σα να ήταν ο ευαγγελισμός αποκλειστικά το έργο του Αγίου Πνεύματος και εμείς να μην έχουμε οποιαδήποτε συνεισφορά. Και τα δυο είναι μη-ισορροπημένα άκρα. Μια πραγματική κατανόηση του έργου του Αγίου Πνεύματος θα μας απαλλάξει από τα δυο άκρα, της αυτοπεποίθησης και της αυτό-υποτίμησης, ή αν αγαπάτε, από την έπαρση, από τη μια πλευρά και από την οκνηρία, από την άλλη.

Αντί γι αυτά, εκείνο που οι Γραφές μας υπαγορεύουν είναι η ορθή ταπεινοφροσύνη και η εντιμότητα. Η ταπεινοφροσύνη να αφήνουμε το Θεό να είναι Θεός και η αναγνώριση του ότι Εκείνος και μόνο Εκείνος μπορεί να δώσει όραση στον τυφλό και ζωή στο νεκρό και η εντιμότητα ή η αυθεντικότητα να είμαστε οι εαυτοί μας, όπως μας έπλασε ο Θεός. Να μην καταπνίγουμε την προσωπικότητα μας αλλά να ασκούμε τα χαρίσματα μας προσφέροντας τους εαυτούς μας στα χέρια του Θεού ως όργανα δικαιοσύνης. Και δεν υπάρχει οτιδήποτε που η Εκκλησία χρειάζεται περισσότερο στις μέρες μας από αυτό το συνδυασμό της ταπεινοφροσύνης και της εντιμότητας ή της αυθεντικότητας στην εξάρτηση μας από το Άγιο Πνεύμα.

Μετάφραση: Γ. Τασιόγλου

Προσευχή

Ουράνιε Πατέρα

Ζητούμε τη συγχώρηση σου τόσο για την υπερηφάνεια όσο και για την οκνηρία μας και προσευχόμαστε να δώσεις σε όλους εμάς, είτε είμαστε λειτουργοί ή λαός σου, την ταπεινοφροσύνη να σε αφήνουμε να είσαι Θεός και την τιμιότητα και αυθεντικότητα να είμαστε οι εαυτοί μας. Προσφέρουμε τον εαυτό μας σε σένα και πάλι και παρακαλούμε ώστε για κάρη της άπειρης συγκατάβασης σου να μας κάνεις εύχρηστα όργανα στα χέρια σου. Για τη δόξα του μεγάλου σου ονόματος.

Αμήν

John Stott

ΣΕΛΙΔΕΣ ΑΠΟ ΤΗΝ ΙΣΤΟΡΙΑ ΤΩΝ ΜΑΥΡΩΝ ΤΩΝ ΗΠΑ

του κ. Στ. Κατσάρκα

Η ιστορία των μαύρων της Αμερικής -ή «νέγρων» όπως αποκαλούνταν παλιότερα μάλλον περιφρονητικά, ή «αφροαμερικανών», ονομασία που οι ίδιοι προτιμούν σήμερα- είναι από τις πιο ενδιαφέρουσες και τις πιο τραγικές στην ανθρώπινη επίγεια περιπέτεια. Ανάμεσα στ' άλλα το ενδιαφέρον της έγκειται στο ότι βρισκείται ακόμη σε εξέλιξη, και οι αφροαμερικανοί σα λαός είναι πάντα στην επικαιρότητα. Και με το δυναμισμό τους, και με την κουλτούρα τους, και με τους αγώνες τους, και με την πολλαπλή συνεισφορά τους σε πολλούς τομείς της ζωής του δυτικού κόσμου. Κι έχει και να μας διδάξει πολλά η ιστορία τους, εμάς τους σημερινούς ανθρώπους. Πολλές πτυχές της ιστορίας αυτής είναι άγνωστες στον τόπο μας. Μια μικρή συμβολή στην ενημέρωση όσων από μας θα ενδιαφέρονταν να μάθουν περισσότερα γι' αυτήν -και θάπρεπε όλοι μας να έχουμε αυτό το ενδιαφέρον- είναι η αποψινή μας ομιλία.

Είναι στα 1619 όταν για πρώτη φορά εμφανίζεται η δουλεία στη Βόρεια Αμερική. Ολόκληρη η απέραντη χώρα των κατοπινών Ηνωμένων Πολιτειών είναι στην πραγματικότητα ένας πελώριος αγριότοπος, χωρίς καμιά ουσιαστική υποδομή. Υπάρχουν έλη που πρέπει ν' αποξηρανθούν και ν' αποδοθούν στις καλλιέργειες. Δρόμοι που πρέπει να κατασκευαστούν. Δάση όπου ανθρώπινο πόδι είναι αδύνατο να πατήσει. Και προπάντων υπάρχουν ατέλειωτες εκτάσεις που πρέπει να καλλιεργηθούν. Κι όλα αυτά χρειάζονται εργατικά χέρια. Στα πρώτα χρόνια, η εργασία είναι ελεύθερη. Υπογράφονται συμβάσεις εργασίας όπως σ' όλους τους πολιτισμένους τόπους με συγκεκριμένες αμοιβές. (Φυσικά όχι με τη σημερινή προχωρημένη τους μορφή.) Τη χρονιά όμως εκείνη, στα 1619, μοιραία για την ιστορία μας, το πλήρωμα ενός ολλανδικού πλοίου διαπραττει μια αποτρόπαιη εμπορική συναλλαγή: αποβιβάζει στην πόλη Jamestown της Βιρτζίνια είκοσι μαύρους αφρικανούς σαν αντάλλαγμα για την προμήθεια κάποιων αγαθών. Η όλη ιστορία βολεύει κατά πολλούς τρόπους και τις δυο συναλλασσόμενες πλευρές.

Και καθώς η σχετική νομοθεσία είναι αρκετά ακαθόριστη και ελαστική, σύντομα οι είκοσι αυτοί αφρικανοί κηρύσσονται -δια νόμου- δούλοι για ολόκληρη τη ζωή τους, με δικαιώματα πολύ λιγότερα από όσα έχουν τα ζώα της δικής μας εποχής.

Συνηθίζουμε να λέμε πως κάθε αρχή είναι δύσκολη. Στην περίπτωση μας δεν ξέρω αν η αρχή αυτή ήταν τόσο δύσκολη, ασφαλώς όμως η συνέχεια ήταν πολύ εύκολη. Μέσα σε λίγα χρόνια η χώρα που αποτελούνταν τότε κυρίως από αγγλικές αποικίες, γέμισε από τέτοιους δούλους. Βλέπετε, η παρουσία τους έλυνε πολλά προβλήματα, κυρίως οικονομικά. Πού και πού -δυστυχώς- ο Μαρξ είχε και κάποιο δίκιο. Το κίνητρο του κέρδους -κι ας προσθέσουμε, και της καλοπέρασης- είναι από τα ισχυρότερα, αν όχι το ισχυρότερο μέσα στον άνθρωπο. Κι αρκετές φορές βρίσκεται πάνω κι από πολλά «πιστεύω», πάνω ακόμη κι από θρησκευτικές πεποιθήσεις. Και ησυχάζει πολλές ταραγμένες συνειδήσεις. Προκειμένου να καλοπεράσουμε και να διατηρήσουμε ένα βολικό κοινωνικό «στάτους», ξεχνάμε αρκετοί από μας τις χριστιανικές αρχές μας. Ή -ακόμη χειρότερα- ντύνουμε την ανομία και την αμαρτία με βιβλικό μανδύα. Κι έτσι είναι όλοι ευχαριστημένοι. Μας λέει π.χ. η Βίβλος πως ο άνθρωπος πλάστηκε κατ' εικόνα και ομοίωση του Θεού. Κι εμείς για νάχουμε «και την πίτα γερή και το σκύλο χορτάτο», πείθουμε τον εαυτό μας και τους άλλους πως ναι μεν είναι έτσι, αλλά ειδικά οι μαύροι είναι κατά τα 3/5 μονάχα άνθρωποι, μ' άλλα λόγια κατά τα 3/5 αποτελούν εικόνα του Θεού, κι επομένως και η δουλεία των μαύρων δεν έρχεται σε αντίθεση με την Αγία Γραφή. Άλλωστε και στην Καινή Διαθήκη υπάρχει η εντολή «οι δούλοι υπακούετε κατά πάντα εις τους κατά σάρκα κυρίους σας»...

Σας φαίνεται περιεργό; Μα δεν είναι η μοναδική διαστροφή του Λόγου του Θεού. Έχουμε ανάλογα φαινόμενα ακόμη και σήμερα. Μπορεί όχι πάντα με τόσο τραγικές συνέπειες, σίγουρα όμως δυσφημείται κατά τον ίδιο τρόπο ο Λόγος του Θεού κι ο ίδιος ο Θεός. Που του αποδίδουμε πράξεις κι αντιλήψεις που ταιριάζουν στην πεσμένη ανθρώπινη φύση, δεν ταιριάζουν όμως καθόλου στο δικό Του χαρακτήρα και στη δική Του μεγαλοσύνη. Ξαναγυρίζουμε όμως στη διήγησή μας. Από εκείνη τη χρονιά του 1619, μέχρι το 1863 που καταργείται οριστικά ο θεσμός της δουλείας στις Ηνωμένες Πολιτείες*, ξετυλίγεται μια από τις μεγαλύτερες τραγωδίες της νεότερης ανθρώπινης ιστορίας που σιγματίζει ανεπανόρθωτα τη χώρα και που αποτελεί συγχρόνως μια από τις πιο σκοτεινές σελίδες στην ιστορία της χριστιανικής εκκλησίας. Για προσπαθήστε να ζήσετε με τη φαντασία σας το ανείπωτο δράμα σ' όλες του τις πράξεις. Ζείτε με την οικογένειά σας ήσυχα, με το νοικοκυριό σας, με τη δουλειά σας, παρέα με τους ανθρώπους της φυλής σας. Και συγγνώμη για το δεύτερο πληθυντικό πρόσωπο αν νομίζετε πως υποβιβάζετε που σας εξομοιώνω με τους αγριούς της Αφρικής των περασμένων αιώνων, θάθελα όμως να σας πληροφορήσω ότι αρκετοί από τους «αγριούς» αυτούς

Μεταφορά σκλάβων

δεν ήταν καθόλου άγριοι, και αρκετές από τις πόλεις τους δεν ήταν καθόλου απολίτιστες. Το Τιμπουκτού π.χ. που το φέρνουμε συνήθως σαν παράδειγμα χαμηλού πολιτιστικού επιπέδου, ήταν μια πόλη με δενδροστοιχίες και λεωφόρους από το 15^ο κιόλας αιώνα, γνωστή για τον πλούτο της με την επωνυμία «χρυσή πόλη», με αξιόλογο εμπορικό λιμάνι, με τις βιβλιοθήκες της, με το πανεπιστήμιό της που περιλάμβανε τμήματα αστρονομίας, μαθηματικών, εθνογραφίας, ιατρικής, υγιεινής, φιλοσοφίας, θεολογίας, ρητορικής. Πέφτετε απ' τα σύννεφα που τ' ακούτε; Κι εγώ το ίδιο έπαθα όταν τα διάβασα όλα αυτά. Μάθαμε να περιφρονούμε τον πολιτισμό άλλων φυλών, κι ωστόσο ακόμη και ο λαϊκός πολιτισμός των λεγόμενων άγριων φυλών της Αφρικής δεν είναι καθόλου ευκαταφρόνητος. Κλείνουμε όμως την παρένθεση και ξανααυριζόμαστε στην εξιστόρηση του δράματός μας.

Μια μέρα λοιπόν, καθώς ζείτε ειρηνικά με τους δικούς σας, εμφανίζεται μια ανθρώπινη ομάδα με διαφορετικό χρώμα και διαφορετικά χαρακτηριστικά από τα δικιά σας -που καμιά φορά συνεργάζεται πολύ «αρμονικά» και με τους αρχηγούς της φυλής σας,- σας αρπάζουν με τη βία κι εσάς και την οικογένειά σας, και μαζί μ' εσάς και πολλούς άλλους γείτονες και συγχωριανούς σας, και κάτω από την απειλή των βασανιστηρίων και του μασιγιώματος σας αναγκάζουν να περπατήσετε δεκάδες κι εκατοντάδες χιλιόμετρα κάτω από τις χειρότερες συνθήκες, μέσα από την αφιλόξενη αφρικανική ενδοχώρα, μέχρι τις δυτικές ακτές της Αφρικής. Στη συνέχεια πεινασμένους, πληγωμένους, συχνά άρρωστους, σας δένουν μ' αλυσίδες και σας στοιβάζουν κυριολεκτικά σαν εμπόρευμα σ' αμπάρια των πλοίων που περιμένουν στην ακτή για να σας μεταφέρουν στην αμερικανική ήπειρο μετά από πολυήμερο ταξίδι μέσα από τον ωκεανό, κάτω από απερίγραπτα απάνθρωπες συνθήκες. Συχνά θ' αντικρίζετε στη διάρκεια του ταξιδιού σας θεάματα καθόλου ευχάριστα: βιασμούς, μασιγιώσεις -λένε πως η πληγή που αφήνει το μασιγίο ήταν τόσο βαθιά και μεγάλη,

που άνετα χωρούσε μέσα σ' αυτήν ένα ανθρώπινο δάκτυλο- και κάθε τόσο εκσφενδονίζεται και κάποιος στο πέλαγος είτε νεκρός από τις συχνές και πολλές ασθένειες ή από την «καλοπέραση», είτε ζωντανός, όπου φυσικά θα βρει τραγικό θάνατο. Βλέπετε, οι ασφαλιστικές εταιρίες πληρώνουν αρκετά υψηλά ποσά για τη φθορά του «εμπορεύματος»...

Φτάνοντας στις λεγόμενες Δυτικές Ινδίες της Αμερικής, στα νησιά δηλ. της Καραϊβικής -Κούβα, Αϊτή, Τζαμάικα κι άλλα μικρότερα- θα υποστείτε μια «ειδική εκπαίδευση» για να προσαρμοστείτε στο σύστημα που θα σας μεταβάλει σε κατώτερα όντα χωρίς προσωπικότητα, χωρίς δικαιώματα, χωρίς ανθρώπινη υπόσταση. Από δω και ύστερα όσοι δεν παραφρονήσετε στο μεταξύ, κι όσοι επιζήσετε από τις διάφορες επιδημίες, είστε πανέτοιμοι να περάσετε την υπόλοιπη ζωή σας μέσα στην απόλυτη σκλαβιά. Μια φριχτή «καριέρα» ανοίγεται μπροστά σας, χωρίς ελπίδα, χωρίς προσδοκίες, χωρίς ονειροπολήματα κι ευαισθησίες. Αντίο ανθρώπινη ζωή...

Όσοι έχουν διαβάσει το περίφημο βιβλίο της Harriet Beecher Stowe «η Καλύβα του Μπαρμπα-Θωμά» στην πλήρη του έκδοση, χωρίς τις γνωστές συντομεύσεις, έχουν μια αρκετά ολοκληρωμένη εικόνα για τη ζωή των σκλάβων από τη στιγμή που γίνονται κτήμα των αφεντάδων τους. Για το χωρισμό συζύγων μεταξύ τους ή παιδιών από τις μάνες τους, για τις φρικιαστικές συνθήκες δουλείας και διαβίωσης, για τα μασιγιώματα, για τους κάθε μορφής εξευτελισμούς που υποβιβάζουν τον άνθρωπο σε επίπεδο κατώτερο από εκείνο του κτήνους. Διαβάζουμε σήμερα -και φρίττουμε- για τις μεθόδους «ευγονίας» στα χιτλερικά στρατόπεδα που είχαν μεταβάλει τους «κατ' εικόνα και ομοίωσιν Θεού πλασθέντας» ανθρώπους σε βιομηχανικά προϊόντα. Ξεσηκώνονται ακόμη -δίκαια- αμέτρητοι άνθρωποι σ' ολόκληρο τον κόσμο ενάντια στην κλωνοποίηση που «παίζει» με τη θεϊκή δημιουργία χωρίς σεβασμό στην ανθρώπινη υπόσταση. Αιώνες πριν από μας ωστόσο, η δίψα για το κέρδος είχε οδηγήσει άλλους «πολιτισμένους» ανθρώπους της δύσης να χρησιμοποιούν ανάλογες μεθόδους και παρόμοια συστήματα. Γράφει ο H. L. Williams στο βιβλίο του «Όχι Εύκολος Δρόμος» («No Easy Walk»): «Η εισαγωγή δούλων στις ΗΠΑ απαγορεύτηκε πολύ πριν από την κατάργηση της δουλείας. Για ν' αντιμετωπιστεί η όλο και μεγαλύτερη ζήτηση, προχώρησαν κάποιοι ιδιοκτήτες στην «παραγωγή» σκλάβων με μεθόδους ανάλογες μ' εκείνες των οικιακών ζώων ή των αλόγων. Μερικοί ιδιοκτήτες είχαν στην κατοχή τους κάποιο μαιύρο που τον ονόμαζαν «ο άντρας του κοπαδιού» -η δουλειά του ήταν η παραγωγή παιδιών με διάφορες σκλάβες. Μερικές φορές ο αφέντης του τον νοίκιαζε σε άλλους γαιοκτήμονες που είχαν ανάγκη από τις αναπαραγωγικές υπηρεσίες του για τις δικές τους σκλάβες. Ο άντρας του κοπαδιού μπορούσε να γίνει πατέρας αμέτρητων παιδιών που δεν τα έβλεπε ποτέ στη ζωή του.

Κάποιος ιδιοκτήτης σκλάβων, ο James Roberts, είχε στην κατοχή του πενήντα με εξήντα γυναίκες που μοναδικός τους προορισμός ήταν να χρησιμεύουν σαν αναπαραγωγικές μηχανές. Υπολογίζεται ότι αυτές οι γυναίκες γεννούσαν συνολικά είκοσι με είκοσι πέντε παιδιά κάθε χρόνο. Πραγματοποιούσε λοιπόν ο Roberts σημαντικά κέρδη πουλώντας αυτά τα παιδιά μόλις ήταν σε θέση να ζήσουν μακριά από τις μητέρες τους».

Και όσο για την άθλια και άδικη συμπεριφορά των κυριών απέναντι στους δούλους τους τα παραδείγματα είναι άπειρα. Δεν ήταν μονάχα το άγριο μασιτίγωμα -μερικές φορές μέχρι θανάτου- που βρισκόταν στην ημερήσια διάταξη για το παραμικρό. Ήταν και άλλα συστήματα και μέθοδοι βασανισμού. Δεν ξέρω πόσο αυτά μας συγκινούν σήμερα, ύστερα από την τελειοποίηση των σχετικών μεθόδων μέσα στον 20^ο αιώνα. Ο περιφημικός άγγλος μεθοδιστής ιεροκήρυκας και πνευματικός ηγέτης Charles Wesley, ένας από τους μεγαλύτερους πολέμιους του θεσμού της δουλείας, ένωσε να συγκλονίζεται από τη φρικιαστική μεταχείριση των σκλάβων στη Νότια Καρολίνα. Στα 1736 άκουσε κάποιους αφέντες να συζητούν μεταξύ τους για το πώς κρατούν τους σκλάβους τους στο σωστό δρόμο. Ένας απ' αυτούς συμβούλευε: «Πρώτα απ' όλα τσάκωσε το νέγρο απ' τ' αυτί, μετά στρώσε τον κάτω για να μασιγωθεί με τον πιο σκληρό τρόπο, και στη συνέχεια περίχυσέ τον με ζεματιστό νερό, έτσι που να μην μπορεί να σαλέψει για μήνες μετά».

Συνηθισμένες ποινές ήταν η αποκοπή των αυτιών, το κάψιμο της σάρκας με πυρακτωμένο σίδερο και ο ευνουχισμός. Κάποιος γαιοκτήμονας είχε ένα βαρέλι με σειρές από καρφιά στο εσωτερικό του. Έβαζε μέσα σ' αυτό όσους από τους σκλάβους ήθελε να συμμορφώσει, και το αμιλούσε από την κορυφή ενός λόφου. «Όταν έβγαίνες απ' το βαρέλι», θυμόταν κάποιος σκλάβος που είχε υποστεί το βασανιστήριο, «βρισκόσουν σε μαύρο χάλι, αλλά αυτός δεν έδινε πεντάρα. Μερικές φορές άφηνε το βαρέλι να κυλήσει στο ποτάμι κι έπνιγε τους σκλάβους του».

Να κι ένα σπιγμότυπο της καθημερινής ζωής, όπως το διηγείται ένας αυτόπτης μάρτυρας στο ίδιο βιβλίο του H.L. Williams : «Κάποιος σκλάβος καθόταν πάνω σ' ένα πάγκο και κοιμόταν. Τον είδε ο αφέντης του, άρπαξε ένα μεγάλο μασιτίγιο από εκείνα που χρησιμοποιούν για τα άλογα, και χωρίς προειδοποίηση ή φανερή αιτία το κατέβασε στο πρόσωπο και στα μάτια του σκλάβου. Ο αφέντης βλαστημούσε, φώναζε κι ανέμιζε το βούρδουλα –ο δούλος μαζεύεσταν κι έτρεμε αλλά δεν έλεγε λέξη. Από μια έρευνα που έκανα το επόμενο πρωινό, διαπίστωσα ότι το μόνο

Ο Ουίλλιαμ Ουίλμπερφος

αδίκημά του, ήταν ότι αποκοιμήθηκε, κι αυτό γιατί είχε ξεαγρυπνήσει όλη σχεδόν την προηγούμενη νύχτα φυλάγοντας τη συντροφιά του αφέντη του».

Ας μην επεκταθούμε περισσότερο σε άλλες σχετικές περιγραφές. Δεν ωφελεί και τόσο πολύ, όσο το να δώσουμε περισσότερο βάρος στο τι συμπεράσματα μπορούμε να βγάλουμε απ' αυτή την ιστορία και τι διδαχές μπορούμε ν' αποκομίσουμε, όπως μας υπόσχεται ο τίτλος της αποψινής μας ομιλίας.

Το ερώτημα που γεννιέται αμέσως στο μυαλό μας, είναι πώς αντιμετώπισαν οι χριστιανοί όλη αυτή την κατάσταση. Δύσκολο, πολύ δύσκολο να δώσει κανείς ολοκληρωμένη απάντηση. Γιατί πρώτα απ' όλα πρέπει να προσδιορίσουμε τι εννοούμε με τον όρο «χριστιανός». Αυτόν που ονομάζει τον εαυτό

του αναγεννημένο πιστό κι όμως η διαγωγή του και οι αντιλήψεις του έρχονται σε τέλεια αντίθεση με όσα δίδαξε και έπραξε ο Χριστός στην επίγεια παραμονή του; Για αιώνες ολόκληρους χρησιμοποιήθηκε –και δυστυχώς χρησιμοποιείται πού και πού ακόμη και σήμερα- η ιστορία του Νώε που καταράστηκε το γιο του το Χαμ και τον εγγονό του το Χαναάν, σαν άλλοθι για να δικαιολογηθούν η δουλεία και οι φυλετικές διακρίσεις. Τι είδους χριστιανισμός είναι αυτός; Για ολόκληρες γενιές μερικοί από τους πιο επιφανείς θεολόγους της Αμερικής δικαιολογούσαν με θεολογικά επιχειρήματα τη δουλεία στις Ηνωμένες Πολιτείες. Το αγαπημένο τους εδάφιο ήταν η εντολή του αποστόλου Παύλου: «οι δούλοι υπακούετε κατά πάντα εις τους κατά σάρκα κυρίου σας». Τι έχουμε να πούμε γι' αυτά και γι' αυτούς;

Ασφαλώς το τελευταίο που θα θέλαμε, θάταν να υποδαυλίσουμε τα αντιαμερικανικά αισθήματα που για διάφορους λόγους και με διάφορες αφορμές και αρκετές φορές αρκετά άδικα αφθονούν ανάμεσα στο λαό μας. Δεν είμαστε εμείς καλύτεροι απ' αυτούς, και είναι πολύ πιθανό πως οι περισσότεροι από μας τα ίδια θα πίστευαν και τα ίδια θα έκαναν αν βρίσκονταν στο ίδιο περιβάλλον. Χρειάζεται μεγάλο σθένος -κι εδώ ακριβώς ξεχωρίζει ο γνήσιος, ο αληθινός μαθητής του Χριστού- να βαδίζεις ενάντια στις κατεστημένες αντιλήψεις, ενάντια στη διασπρεβλωμένη διδασκαλία και ακόμη και ενάντια στο συμφέρον σου και να πορευτείς το δύσκολο, τον αληθινό δρόμο του Χριστού. Ολόκληρη η οικονομία κι ολόκληρη η δομή της κοινωνίας στις Νότιες Πολιτείες στηρίχτηκε για αιώνες στο θεσμό της δουλείας. Πόσοι θάχαν το σθένος, πόσοι θάταν τόσο φωτισμένοι ώστε να σηκώσουν το ανάστημά τους απέναντι σ' έναν ολόκληρο κόσμο; Είναι γεγονός ότι υπήρξαν πολλοί χριστιανοί δουλοκτήτες που συμπεριφέρθηκαν άφογα στους σκλάβους τους. Διαβάστε την «Καλύβα του Μπαρμπα-Θωμά»

για να γνωρίζετε έναν-δυο από αυτούς. Μερικοί μάλιστα με την επιστροφή τους στο Χριστό απελευθέρωσαν όλους τους σκλάβους τους, κι αυτό φυσικά με μεγάλο οικονομικό κόστος. Νομίζετε όμως ότι είναι τόσο εύκολο να διατηρήσει κανείς την πορεία του κόντρα σ' ένα πανίγχυρο ρεύμα που παρασύρει τα πάντα; Δηγούνται για κάποιον πιστό χριστιανό μεθοδιστή, ιδιοκτήτη σκλάβων. Τους έτρεφε καλά, τους έντυνε καλά, δεν τους έβαζε ποτέ να δουλεύουν εξαντλητικά, πάνω απ' τις δυνάμεις τους. Κάθε οικογένεια δούλων είχε το δικό της σπιτάκι με ένα μικρό κήπο όπου καλλιεργούσαν λαχανικά. Ωστόσο ήρθε κάποτε ο καιρός που αυτός ο άνθρωπος χρεοκόπησε, κι ολόκληρη η περιουσία του βγήκε σε πλειστηριασμό. Και μέσα στην «περιουσία» του περιλαμβάνονταν κι οι μαύροι σκλάβοι

Μαστίγωση

του, που ανάμεσά τους υπήρχαν και αρκετοί εν Χριστώ αδελφοί και αδελφές του. Και βέβαια στη συνέχεια όλοι αυτοί δεν πέρασαν καθόλου καλά. Βλέπετε, η προσωπική φιλευσπλαχνία και η χριστιανική συμπεριφορά πολλές φορές δε λύνουν το πρόβλημα. Χρειάζονται κοινωνικοί αγώνες, και τέτοιοι αγώνες απαιτούν ανθρώπους θαρραλέους που να μη λογαριάζουν κανένα κόστος προκειμένου να επικρατήσει η δικαιοσύνη, και τέτοιοι άνθρωποι υπήρξαν λίγοι στην ιστορία, κι αρκετοί απ' αυτούς αληθινοί χριστιανοί, όπως ο περίφημος χριστιανός άγγλος πολιτικός William Wilberforce, που χάρι στους αγώνες του καταργήθηκε ο θεσμός της δουλείας στη Βρετανία τριάντα χρόνια πριν από τις Ηνωμένες Πολιτείες. Ωστόσο αν όλοι οι άνθρωποι δεν είναι πλασμένοι για τέτοιου είδους αγώνες, θα μπορούσαν τουλάχιστον οι χριστιανοί να καταλαβαίνουν καλύτερα τι διαβάζουν μέσα στην Αγία Γραφή και να μη διαστρεβλώνουν το περιεχόμενό της από συμφέρον ή από προκατάληψη και στενοκεφαλία. Θα όφειλαν να διακρίνουν ότι στην εποχή της χάρις του Χριστού είναι ανεπίτρεπτο η μία φυλή να βασανίζει την άλλη, ή το ένα φύλο να καταπιέζει το άλλο, ή το ένα έθνος να καταπνίγει την ελευθερία ενός άλλου έθνους και να το εκμεταλλεύεται, ή ένας κυβερνήτης να περιορίζει τα ανθρώπινα δικαιώματα των υπηκόων του. Ή ακόμη ότι κανένας άνθρωπος δεν έχει το δικαίωμα όποια βαθμίδα εξουσίας και να κατέχει, να αφαιρεί τη ζωή ενός άλλου ανθρώπου.

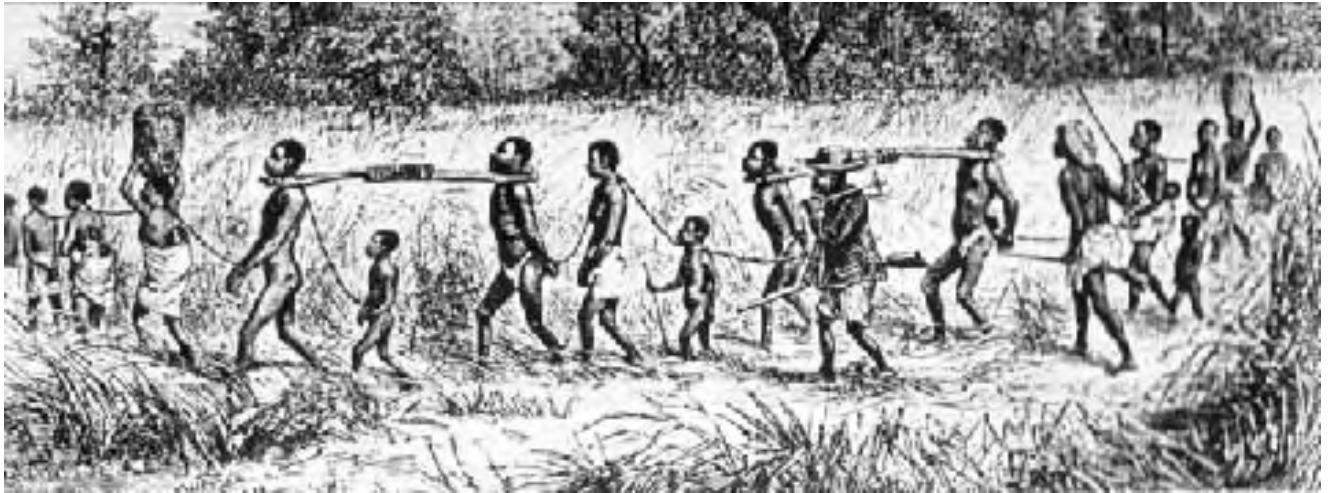
Θα έπρεπε ακόμη να καταλαβαίνουν όλοι οι χριστιανοί ότι ιστορίες σαν του Νώε, του Χαμ και του Χαναάν δεν μπορούν να χρησιμεύουν σα δικαιολογία για το θεσμό της δουλείας και των φυλετικών διακρίσεων, και πως όταν ο απόστολος Παύλος έγραψε «οι δούλοι υπακούετε εις τους κατά σάρκα κυρίους σας» δεν επικύρωνε μ' αυτή τη φράση το θεσμό της δουλείας, γιατί ο ίδιος έγραψε και το «δεν είναι δούλος ουδέ ελεύθερος, διότι πάντες είσθε εις εν Χρι-

στώ Ιησού» κι αυτό και πολλά άλλα παρόμοια μέσα στην Καινή Διαθήκη ήταν που άνοιξαν το δρόμο στο να καταργηθεί ο φρικτός θεσμός της δουλείας. Διαφορετικά αν ο Παύλος και οι άλλοι απόστολοι είχαν ταχθεί ανοικτά ενάντια στο θεσμό της δουλείας, σύντομα θα είχε επικρατήσει χάος στη ρωμαϊκή αυτοκρατορία, με την αύξηση του αριθμού των χριστιανών και των χριστιανών δούλων στα κατοπινά χρόνια.

Αν λοιπόν οι χριστιανοί σε όλους τους τόπους αντιλαμβάνονταν σωστά και χωρίς προκαταλήψεις τα όσα δίδαξε και τι παράδειγμα έδωσε ο Αρχηγός και Θεμελιωτής της πίστης τους, πολλά πράγματα σ' αυτόν τον κόσμο θάταν πολύ καλύτερα, γιατί η ευεργετική επίδραση των χριστιανών θάταν πολύ μεγαλύτερη, πολύ πιο φανερή και πολύ πιο αποτελε-

σματική. Αν οι σωστοί, αληθινοί χριστιανοί στην εποχή της δουλείας στην Αμερική δεν περιορίζονταν στην προσωπική ευεργετική συμπεριφορά και στην καλή μεταχείριση των δούλων τους, αλλά συγχρόνως πίστευαν και διακήρυσσαν πως ο θεσμός της δουλείας είναι αντίθετος με την Αγία Γραφή και την πίστη του Χριστού, τότε είναι πολύ πιθανό πως η δουλεία θάχε καταργηθεί πολλά χρόνια νωρίτερα.

Δεν πρόκειται όμως μονάχα για το θεσμό της δουλείας. Είναι γνωστό πως οι Βόρειες Πολιτείες στάθηκαν ενάντιες στη δουλεία που είχε επικρατήσει στο νότο. Θυμάστε όσοι διαβάσατε την «Καλύβα του Μπαρμπα-Θωμά» πόσοι δυστυχημένοι σκλάβοι έβρισκαν καταφύγιο στο βορρά και πόσοι χριστιανοί όπως εκείνοι που ανήκαν στους κουάκερους πιστούς, βοήθησαν κατά πολλούς τρόπους ανοίγοντας το δρόμο στην οριστική κατάργηση της δουλείας. Δεν πρέπει ωστόσο να φανταζόμαστε πως φτάνοντας στο βορρά μετατρέπονταν οι σκλάβοι την άλλη στιγμή σε πολίτες με αξιοπρέπεια και με πλήρη δικαιώματα, όπως οι λευκοί. Γιατί η φιλανθρωπία των πιο πολλών εκεί περιοριζόταν μονάχα στην απελευθέρωση των σκλάβων. Κι από κει και πέρα άνοιγε ένα καινούργιο κεφάλαιο στην τραγική ιστορία των μαύρων της Αμερικής. Φτάνοντας στο βορρά οι απελευθερωμένοι φυγάδες αντιμετώπιζαν την αδιαφορία, την περιφρόνηση και πολλές φορές την εχθρική διάθεση. Πολλοί από τους βόρειους ήταν ενάντιοι στη δουλεία όχι από φιλευσπλαχνία, παρά μονάχα γιατί αυτό τους έδινε την άνεση να επικρίνουν τους νότιους χωρίς ν' αντιμετωπίζουν τις δικές τους προκαταλήψεις. Πολλές από τις οργανώσεις στο βορρά που ιδρύονταν ενάντια στη δουλεία, δεν επέτρεπαν στους μαύρους να γίνουν μέλη τους. Άλλωστε αρκετοί από τους πολέμιους της δουλείας δεν είχαν καν αντικρίσει ένα νέγρο στη ζωή τους. Κι ούτε και το επιθυμούσαν. Ακόμη κι ο μεγάλος Αβραάμ Λίνκολν που όπως ξέρουμε έδωσε ελευθερία

Καθ' οδόν προς τα σκλαβοπάζα

στους σκλάβους και κατάργησε το θεσμό της δουλείας, δεν το έκανε τόσο για λόγους φιλευσπλαχνίας, όσο για καθαρά πολιτικούς λόγους. Κι είναι γνωστό ακόμη ότι δεν ήταν καθόλου απαλλαγμένος από φυλετικές προκαταλήψεις. Δυστυχώς ο ρατσισμός είναι γερά ριζωμένος στην ανθρώπινη φύση, κι ακόμη και σήμερα συναντούμε ανθρώπους βαθιά προκατειλημμένους απέναντι σ' αυτούς που διαφέρουν είτε στο χρώμα, είτε στις θρησκευτικές πεποιθήσεις, είτε σε οτιδήποτε άλλο. Πόσο περισσότερο την εποχή εκείνη. Κι είναι άξιο απορίας κι αποτελεί ένα αληθινό θαύμα του Θεού, πώς με τέτοιες συνθήκες και με τέτοια κακή μαρτυρία των λευκών χριστιανών αναπτύχθηκε τόσο νωρίς, όταν ακόμη η δουλεία βρισκόταν στο φώρτε της, ένα ισχυρότατο χριστιανικό κίνημα ανάμεσα στους μαύρους σκλάβους, που μάλιστα άσκησε σημαντική επίδραση σ' ολόκληρη τη χριστιανική εκκλησία κατά πολλούς και διαφόρους τρόπους κι εξακολουθεί να ασκεί ακόμη και σήμερα. Κι είναι από δω που μπορούμε να βγάλουμε ένα ακόμη σημαντικό δίδαγμα:

πως συχνά ο Θεός εργάζεται με θαυμαστό τρόπο αντίθετα με τη δική μας θέληση, τις δικές μας προκαταλήψεις και τη δική μας μζέρια.

Συνεχίζεται

**Σημ: όπως είναι γνωστό, ο θεσμός της δουλείας δεν επικράτησε μόνο στις αγγλικές αποικίες της Αμερικής, τις μετέπειτα Ηνωμένες Πολιτείες, αλλά και σε πολλές χώρες της Λατινικής Αμερικής απ' όπου προέρχεται και η παρουσία π.χ. πολλών εκατομμυρίων μαύρων στη Βραζιλία. Είναι γνωστό άλλωστε ότι οι μεγάλες αποικιοκρατικές χώρες της Ευρώπης -Ισπανία, Πορτογαλία, Γαλλία, Μ. Βρετανία κλπ.- ανέπτυξαν σε μεγάλη έκταση όλες τους το θεσμό της δουλείας. Εδώ όμως ασχολούμαστε μόνο με τη δουλεία στις Η.Π.Α.*

Ο κ. Στ. Κατσάργας είναι π. μηχανικός και διευθυντής της χορωδίας της Ελευθέρας Ε.Ε. Θεσσαλονίκης.

Χρυσουστόμου Κ. Καραγκούνη
ΟΜΟΦΥΛΟΦΙΛΙΑ
Αρχαία και Σύγχρονη
-Και η Χριστιανική Εκκλησία

Μετάφραση: Χάρης Ι. Νταγκουνάκης

Εκδόσεις: **Αστέρ της Ανατολής**

Παραγγελίες: **210 3231079**

Fax: **210 3316577**

Επίσης στα βιβλιοπωλεία **Ο ΛΟΓΟΣ** και **ΑΝΩΓΕΙΟ**

τιμή: **6 ευρώ**

Ο Κύριος - Άρχων Ειρήνης

Θεέ μου, τι αγωνία!
 Ξύπνησα έντρομος από φοβερό εφιάλη.
 Έφτασε σήμερα επιτακτικό το διάταγμα
 του ηγεμόνα Κυρήνιου:
 “Πρέπει να πας στην πόλη που ανήκεις
 ν’ απογραφείς μ’ όλη την οικογένεια”.

Θεέ μου πόσα προβλήματα!
 Έ’ αντέξουμε το μακρινό δύσβατο ταξίδι;
 Με τι μέσο θα πάμε; πεζή;
 ή να τρέξω να βρω ζωντανά;
 Έχουμε αδύνατα πονεμένα ποδάρια,
 κί οι ληστές στο δρόμο; Πού θα βρούμε κατάλυμα;

Θεέ μου, Σ’ ευχαριστώ,
 τούτη τη στιγμή, ξημέρωσε το Φως Σου,
 έσβησε ο εφιάλης, τελείωσε η αγωνία.
 Μούδωσες τα φτερά της Χάρης Σου
 και βρήκα την πόλη μου.
 Βρήκα την φάτνη Σου.
 Βρήκα την ενσαρκωμένη αγάπη Σου.
 Βρήκα τον Εμμανουήλ.

- Ο Θεός μαζί μου -
 Στέριωσε το βήμα μου.
 Στέριωσε την ψυχή μου.
 Μ’ ελευθέρωσε από το φόβο μου.
 Μ’ ελευθέρωσε από το ληστί.
 Μούδωσε ειρήνη.

Έμαθα τόνομά Σου Σωτήρα Χριστέ.
 Θαυμαστός, Σύμβουλος,
 Θεός Ισχυρός, Πατέρας των αιώνων.
 Άρχοντας Ειρήνης.

Θεέ μου, κατάγραψέ με στην πόλη Σου
 με το όνομα που Εσύ μούδωσες!
 Προσφέρω στο θρόνο Σου το είναι μου,
 “Χρυσό, σμύρνα, λιβάνι”
 ό,τι πολύτιμο Εσύ μου χάρισες.

Θεέ μου, ζητώ την Χάρη Σου
 να πλησιάζω καθημερινά την φάτνη Σου
 ν’ αφουγκράζομαι το άγγελμά Σου
 να νοιώθω, να πιστεύω, να δοξάζω,
 Εσένα το Θεό της αγάπης.

Θεέ μου ζητώ, στείλε τον ήλιο Σου
 και στους αγαπημένους μας.
 “Δόξα εν Υψίστοις Θεώ
 κί επί γης Ειρήνη
 εν ανθρώποις ευδοκία”.

Λ. Βαλαί

Η Τέλεια Ελευθερία

του κ. Χ. Μοσχίδη

"Θα γνωρίσετε την Αλήθεια και η Αλήθεια θα σας ελευθερώσει"

Ιωάννης η' 32

Στις μέρες μας πολύ συχνά τονίζεται η αξία της ελευθερίας, πολιτικής και ατομικής. Δικαιολογημένα, θα λέγαμε, καθώς σε πολλές χώρες κυριάρχησαν για πολύ καιρό ανελεύθερα-καταπιεστικά καθεστώτα. Κανένας, βέβαια, δεν αμφισβητεί την πολυτιμότητα του αγαθού τούτου. Αλλ' από την άλλη πλευρά είναι γεγονός ότι η έννοια της ελευθερίας έχει παρεξηγηθεί περισσότερο ίσως, από κάθε άλλη έννοια.

Το φαινόμενο είναι γνωστό από τα πολύ παλιά χρόνια. Όταν ο Κύριος Ιησούς είπε στους Ιουδαίους που είχαν πιστέψει σ' Αυτόν: *"Θα γνωρίσετε την Αλήθεια και η Αλήθεια θα σας ελευθερώσει"*. "Εμείς είμαστε απόγονοι του Αβραάμ", του απάντησαν, και ποτέ δεν υπήρξαμε δούλοι κανενός· πώς εσύ λες: *"θα ελευθερωθείτε"*. Τότε ο Ιησούς τους αποκρίθηκε: *"Σας βεβαιώνω πως όποιος αμαρτάνει είναι δούλος της αμαρτίας"* (Ιωάν. η' 31-34).

Από τη φύση του φίλωντος ο άνθρωπος, συχνά μεταχειρίζεται ακόμα και τις πιο υψηλές έννοιες σαν αφορμή για να ικανοποιεί τις άνομες επιθυμίες του, αδιαφορώντας για την προσβολή ή τη ζημία που η διαγωγή του προκαλεί στους άλλους (Γαλάτας ε' 13). Άλλοτε πάλι χρησιμοποιεί την ελευθερία σαν πρόσχημα για να σκεπάσει ή να δικαιολογήσει την κακία του (Α' Πέτρου β' 16). Και το χειρότερο, ενώ "υπόσχονται ελευθερία οι ίδιοι είναι δούλοι της διαφθοράς· γιατί ο άνθρωπος γίνεται δούλος εκείνου από το οποίο και νικιέται". Κι αυτός ο "δυνάστης" μπορεί, βέβαια, να είναι πρόσωπο ή κοσμική εξουσία, αλλά είναι κυρίως πάθος σαρκικό, κακή έξη ή τάση και πολλά άλλα αρνητικά που η Βίβλος τα χαρακτηρίζει με τον γενικό

όρο αμαρτία (Β' Πέτρου β' 19).

Κι αυτή ατυχώς, είναι η μεγαλύτερη και τραγικότερη από τις αντιφάσεις της ανθρώπινης ύπαρξης. Ποιος αλήθεια, θα τολμούσε να ισχυρωθεί σοβαρά ότι ο ίδιος ατομικά εξαιρείται από τον κανόνα ότι *"είναι πάντες υπό αμαρτίαν"*, ότι *"δεν υπάρχει ο πρόπτων αγαθόν, δεν υπάρχει ούτε ένας"*; (Ψαλμ. ιδ' 1, 2, 3· Ρωμ. γ' 9-12).

Η σπουδαιότητα της ηθικής ελευθερίας

Ότι το πιο σημαντικό αγαθό στη ζωή μας, το σημαντικότερο απ' όλα είναι η ηθική ελευθερία, το βεβαιώνει η πραγματικότητα της ζωής, με τ' αναρίθμητα καθημερινά δράματα (ατομικά, οικογενειακά, κοινωνικά) τις συγκρούσεις, τις αντιδικίες, τη βία, τα κάθε λογής εγκλήματα, τις διαστροφές, τη χρήση ναρκωτικών ουσιών και τόσα άλλα δεινά που μαστιάζουν τις ανθρώπινες κοινωνίες.

Η άποψη πως όλ' αυτά τα σοβαρά προβλήματα θα μπορούσαν να "λυθούν" με τη γνώση, τη μελέτη, την επιστημονική ανάλυση των συνθηκών όπου εκδηλώνονται, την παιδεία, τη διάθεση των απαιτούμενων χρημάτων και βεβαίως τη θέληση ν' αντιμετωπισθούν υπεύθυνα είναι απόλυτα λαθεμένη. Σήμερα απ' ορισμένες, τουλάχιστον, αναπτυγμένες χώρες δεν λείπουν οι προϋποθέσεις αυτές. Είναι παρ' όλ' αυτά γεγονός ότι και σ' αυτές, όχι μόνο δε λύνονται τα προβλήματα, αλλ' αντίθετα οξύνονται, πληθαίνουν και γίνονται ολοένα πιο απειλητικά.

Ποια είναι η αιτία της αποτυχίας; Κάναμε ήδη νύξη. Είναι ένας παράγοντας που κυριαρχεί στην ύπαρξη του ανθρώπου και τον κρατάει αιχμάλωτο στο νόμο του κακού, με αποτέλεσμα να μην μπορεί να

κάνει το καλό που επιθυμεί, αλλά το κακό που δε θέλει. Με άλλα λόγια αποχθεί στην πραγματοποίηση του αγαθού, δηλαδή αμαρτάνει. Επομένως η μεγαλύτερη, άμεσης προτεραιότητας ανάγκη κάθε ανθρώπου είναι η απελευθέρωσή του από τον δυνάστη της ψυχής του. Πώς θα την επιτύχει; μόνος του δεν έχει τη δύναμη. Κάποιος άλλος πρέπει να του συμπαρασταθεί στην αδυναμία του αυτή. Και το μήνυμα που ο Χριστός επιθυμεί να δώσει στους ακροατές του τότε και στους αναγνώστες του Ευαγγελίου Του διαχρονικά είναι: *"Εάν εσείς αποδειχθείτε υπάκουοι στο Λόγο Μου, τότε θα είστε πραγματικά μαθητές μου. Και θα γνωρίσετε την αλήθεια και η αλήθεια θα σας ελευθερώσει"* (Ιωάν. η' 31, 32). Με τον όρο Αλήθεια, ο Κύριος εδώ εννοεί το πρόσωπό Του.

Ο Λόγος του Θεού φανερώνει στον άνθρωπο την ηθική αθλιότητά του, τον βοηθάει να συνειδητοποιήσει την ανάγκη της λύτρωσης και του αποκαλύπτει ότι ο μόνος τρόπος για να την αποκτήσει είναι η μετάνοια και η πίστη στον Λυτρωτή Χριστό

Το διακήρυξε ρητά ο Ίδιος.

"*Εγώ είμαι η Οδός, η Αλήθεια και η Ζωή, ουδείς έρχεται προς τον Πατέρα εμμή δι' Εμού*" (Ιωάνν. ιδ' 6). Καθένας δεν σώζεται, δεν ελευθερώνεται από την τυραννία της αμαρτίας, παρά μόνο χάρι στη θαυματουργική επέμβαση του Χριστού. Αυτό ήταν και το συμπέρασμα Του, (στη συζήτηση με τους Ιουδαίους): "*Αν λοιπόν σας ελευθερώσει ο Υιός, τότε θα είστε πραγματικά ελεύθεροι*"!! (Ιωάνν. η' 36).

Όστε όποια ψυχή δέχεται την πνευματική επέμβαση του Κυρίου, αυτή αποκτά πλήρη και τέλεια ελευθερία. Επειδή "*όπου είναι το πνεύμα του Κυρίου, εκεί υπάρχει και ελευθερία*" (Β' Κορινθ. γ' 17).

Σ' αυτή την ελευθερία καλεί ο Θεός κάθε άνθρωπο με το μήνυμα του γραπτού Λόγου Του. Τη μόνη πηγή πνευματικού Φωτός και Αλήθειας στο σύμπαν. Ο Λόγος του Θεού φανερώνει στον άνθρωπο την ηθική αθλιότητά του, τον βοηθάει να συνειδητοποιήσει την ανάγκη της λύτρωσης και του αποκαλύπτει ότι ο μόνος τρόπος για να την αποκτήσει είναι η μετάνοια και η πίστη στον Λυτρωτή Χριστό.

Οι δυνατότητες να γνωρίσουν οι άνθρωποι την Αλήθεια

Ποτέ άλλοτε δεν υπήρχαν τόσο τέλεια μέσα όσο αυτά που σήμερα διαθέτουμε για την εκτύπωση, την κυκλοφορία και διάθεση τμημάτων ή ολόκληρης της Αγίας Γραφής σε όλες, σχεδόν, τις γλώσσες και διαλέκτους της ανθρωπότητας. Ο αριθμός των μεταφράσεων της Βίβλου ξεπερνάει κατά πολύ εκείνο των μεταφράσεων των πιο γνωστών

και πιο απλωμένων βιβλίων στον κόσμο. Εξάλλου η βελτίωση του βιοτικού, μορφωτικού, πολιτιστικού επιπέδου κι η καταπολέμηση του αναλφαριθμητισμού παγκόσμια, συμβάλλουν σε μεγάλο βαθμό στην αύξηση της ζήτησης και τη μελέτη της Αγίας Γραφής -ιδιαίτερα της Καινής Διαθήκης- από ολοένα περισσότερα άτομα κάθε ηλικίας, εθνικότητας, φυλής ή γλώσσας. Έτσι η Καινή Διαθήκη είναι το βιβλίο με την πρώτη κυκλοφορία παγκόσμια. "*Ο ουρανός και η γη θα παρέλθουν, τα λόγια μου όμως θα μένουν αιώνια*" διακήρυξε ο Κύριος Ιησούς (Ματθ. κδ' 35, Μαρκ. ιγ' 31, Λουκ. κ' 33). Τρανή επαλήθευση της διακήρυξης αυτής ζούμε στις μέρες μας.

Με τη λήξη του ψυχρού πολέμου, κατέρρευσαν όλα σχεδόν τα τείχη, με αποτέλεσμα να πνέει άνεμος πολιτικής ελευθερίας σε πολλές περιοχές της γης. Οι συνθήκες έχουν τόσο πολύ αλλάξει ώστε παλιοί και νέοι μύστες θρησκειών (με την πλατιά έννοια του όρου) ηγέ-

τες λαών και επαναστάτες παγκοσμίου διαμετρήματος, φιλόσοφοι κι αναμορφωτές κοινωνιών γκρεμίστηκαν από τα πανύψηλα βάρθρα τους και τα συγγράμματά τους πέρασαν στα αζήτητα. Αντίθετα η Αγία Γραφή θριάμβευσε σ' όλους τους αιώνες, παρά τη λυσσαλέα πολεμική εναντίον της· κι εξακολουθεί να θριαμβεύει, και να φέρνει το μήνυμα της αγάπης του Θεού σ' εκατομμύρια ψυχές σ' όλο το πρόσωπο της γης.

Είναι αλήθεια θαυμαστό ότι ο Θεός δεν επιτρέπει το σκοτάδι και την καταπίεση να θριαμβεύουν για πολύ αλλά επεμβαίνει αθόρυβα, τον καιρό που κρίνει και με εμπνεύσεις του κινεί ανθρώπους ικανούς, που χωρίς οι ίδιοι να γνωρίζουν ότι αποτελούν όργανα δικά Του, τους χρησιμοποιεί για να δημιουργήσει ευνοϊκές συνθήκες που θα συμβάλουν αποφασιστικά στην εκπλήρωση των δικών Του ΣΧΕΔΙΩΝ. Το χαρακτηριστικό είναι πως με άλλο πνεύμα και για άλλους σκοπούς κινούνται κι ενεργούν οι άνθρωποι (οι κοσμικοί ηγέτες συγκεκριμένα) και για άλλους σκοπούς (άγνωστους στους ίδιους) τους εμπνέει και τους κατευθύνει στις ενέργειές του ο Θεός (Ησαΐα μς' 10-11, Ψαλμ. λγ' 10-11, Παροιμίες ιθ' 21 κ.α.). Όποτε, πίσω από τους ορατούς παράγοντες, πίσω από τους ονομαζόμενους ισχυρούς του κόσμου, ο Θεός κινεί τα νήματα της ιστορίας και ρυθμίζει ουσιαστικά την πορεία των γεγονότων με τρόπο ώστε όλα, από το πιο σπουδαίο ως το πιο ασήμαντο γεγονός να τείνουν στην εκπλήρωση των μακροπρόθεσμων σχεδίων Του.

Όλα τα προηγούμενα δημιουργούν στις μέρες μας εκπληκτικές δυνατότητες και ευκαιρίες για τη διάδοση της Αλήθειας του Ευαγγελίου. Παράλληλα όμως, μας επιφορτίζουν μ' ένα πρόσθετο χρέος απέναντι στους ανθρώπους της επο-

χής μας. Καθώς όλοι τους, πολιτισμένοι ή απολίτιστοι, μορφωμένοι ή αμόρφωτοι, πλούσιοι ή φτωχοί... έχουν ανάγκη να ελευθερωθούν από το δυνάστη της ψυχής· "*Γιατί όλοι αμαρτήσαν και βρίσκονται μακριά από τη σωτηρία παρουσία του Θεού· ο Θεός όμως τους δικαιώνει χωρίς αντάλλαγμα με τη χάρι Του (από αγάπη). Γι' αυτό έστειλε τον Ιησού Χριστό να μας ελευθερώσει από την αμαρτία*" (Ρωμ. γ' 23, 24 - Νέα Μετάφραση Βιβλικής Εταιρείας).

Ποια είναι η δική μας στάση απέναντι στη μεγάλη αυτή πρόκληση, με τις πολλές δυνατότητες για σωτηρία ψυχών. Αν πραγματικά πιστεύουμε ότι το Ευαγγέλιο του Χριστού είναι δύναμη Θεού που σώζει καθέναν που το αποδέχεται (Ρωμ. α' 16) τότε έχουμε χρέος να συμβάλουμε ενεργά στη διάδοσή του. Κι ο Κύριος θα μας ευλογήσει. ✿

ΣΑΝ ΤΟ ΔΕΝΤΡΟ

Σαν το δέντρο τις ρίζες σου
άπλωνέ τις βαθιά,
σαν το δέντρο περήφανα
κοίτα πάντα ψηλά.
Ένα δέντρο αδύνατο είσαι δω,
ω ψυχή,
που απλώνει τις ρίζες του
στην ουράνια τη γη.

Κι αν οι μπόρες το δέρνουνε,
κι αν φυσά ο βοριάς,
κι αν τα φύλλα μαραίνονται
και τα σέρνει ο νοτιάς,
τα κλαριά του υψώνονται
σε γλυκιά προσευχή
στην αιώνια, την όμορφη,
την ουράνια τη γη.

Σαν το δέντρο τα χέρια σου
άπλωνέ τα ψηλά,
και θα φεύγουν τα σύννεφα
κι ο ουρανός θα γελά.
Πάνω απ' όλα τα εφήμερα
κι από κάθε πληγή,
θ' αντικρίζεις χαρούμενα
την ουράνια τη γη.

Στις κατάξερές ρίζες σου
θα κυλάει βαθιά
η αγάπη π' ανέβηκε
στο σκληρό Γολγοθά
και θα δίνει τη δύναμη
στο γερό σου κορμί,
που θα νιώθεις πως άγγιζες
την ουράνια τη γη.

Κι αν οι μπόρες ρημάζουνε
τα στερνά σου κλαδιά,
θ' απογείρεις μ' αγάπη
στη μεγάλη καρδιά,
που στην πόρτα προσμένει
να φανεί μια αυγή
φυτεμένο, καινούριο,
στην ουράνια τη γη.

Το Σάββατο 19 Νοεμβρίου 2005 αποδήμησε στην Ουράνια πατρίδα η Μάρω Ηλία, σύζυγος του αείμνηστου ποιμένα της Ε. Ε. Κατερίνης Αθανασίου Ηλία. Η κηδεία της έγινε τη Δευτέρα, 21/11, στην κατάμεστη Ελληνική Ευαγγελική Εκκλησία Κατερίνης. Ο ποιμένας της Εκκλησίας αιδ. Γιάννης Υφαντίδης αναφέρθηκε στην προσωπικότητα και στο έργο της μεταπάσης. Διαβάστηκαν επιστολές των Ε.Ε. της Γενικής Συνόδου και της Τοπικής Συνόδου Β.Ελλάδος, της Ελληνικής Ευαγγελικής Εκκλησίας Κέρκυρας, αναφέρθηκαν στην πολύπλευρη δράση και στη διακονία της οι αδελφές Άννα Αδαμίδου εκ μέρους της Φιλοπτώχου αδελφότητα Η ΠΕΡΙΘΑΛΨΙΣ και η Ελένη Σ. Χιονίδου εκ μέρους των φίλων της. Ο αιδ. Απόστολος Μπλιάτης διάβασε ένα κείμενο που έγραψε για την προσωπικότητα και τη συνεργασία του με την αείμνηστη και το σύζυγό της. Ο εγγονός της Μίλτος Χαραλαμπίδης, απήγγειλε ένα ποίημα που έγραψε ο ίδιος, αφιερωμένο στη γιαγιά του.

Παρακάτω παραθέτουμε μερικά τμήματα από την ομιλία της Άννας Αδαμίδου:

«Τις ώρες τούτες τι να πει κανείς. Ξέρω πως η αγαπητή μας Μάρω δεν ήθελε να πούμε λόγια επαίνου την μέρα αυτή. Άλλωστε ό,τι έκανε στη ζωή της, οι θυσίες της, οι κόποι της, οι αγωνίες της ήταν για την δόξα Εκείνου που τόσο αγάπησε, του Σωτήρα και Κυρίου της ζωής της. Μα εμείς που την γνωρίσαμε, που μαζί της πορευτήκαμε ένα μέρος του δρόμου, δεν μπορούμε να σιωπήσουμε. Ας μας το συγχωρήσει αυτό.

Η δική μου η γενιά θα την θυμάται πάντα σαν την δασκάλα, την συνεργάτιδα. Τι προνόμιο, και τι ευθύνη για μας!

Δεκάξη χρόνων ήταν όταν ανέλαβε την πρώτη της τάξη στο Κυριακό Σχολείο, και από εκείνη την ώρα ο ζήλος και ο ενθουσιασμός όχι μόνο δεν μειώθηκαν αλλά αυξήθηκαν με τα χρόνια. Δασκάλα αυστηρή μα και τρυφερή συνάμα- πώς το κατάφερε αυτό δεν ξέρω. Αργότερα διευθύντρια και κατευθυντήρια δύναμη του Κυριακού Σχολείου, εμπνεύστρια για μας τις νεότερες. Δεν ήταν έργο μέσα στον αγρό του Κυρίου που να την φόβιζε, που να την έκανε να σταματήσει.

Παράλληλα άρχισε τον όμιλο των εφήβων κοριτσιών, την «Κυψέλη». Την θυμόμαστε ακούραστη, απτόητη και θαρραλέα να πάει μπρος, να ξεπερνά τα εμπόδια, να εμπνέει, να οραματίζεται, να μας κάνει και μας να οραματιζόμαστε, πάντα με την συμπαράσταση του συζύγου της, του αγαπητού μας ποιμένα Αθ.Ηλία. Συγχωρήστε μου αυτήν την αναφορά, αλλά για μας ήταν πάντα: Η Μαρία και ο Θανάσης. Πάντα οι δύο, πάντα συνεργάτες, πάντα πρωτοπόροι. Έργα θεατρικά, ιστορίες από την Βίβλο ή ιεραποστολικές ανεβάζονταν κάθε τόσο με δική της πρωτοβουλία καθώς και του κ. Θανάση. Πόσες όμορφες εμπειρίες πόσες στιγμές γεμάτες πλούτο, γεμάτες νόημα!

Τα χρόνια εκείνα της Κυψέλης βρίσκονται μέσα στο νου και στην καρδιά μας σαν μια γλυκειά ανάμνηση, τόσο ζωντανή, τόσο δυνατή που θαρρείς πως δεν πέρασε ο χρόνος.

Για χρόνια πολλά ήταν μέλος της Χορωδίας. Το να ψάλλει για τον Κύριο της, της ήταν ιδιαίτερα αγαπητό. Κι όταν αργότερα αποσύρθηκε από την Χορωδία, η καρδιά της ήταν πάντα κοντά εκεί, πάντα παρούσα σε κάθε εκδήλωση, πάντα γεμάτη επαίνους, προτροπές, ενθάρρυνση. Αλήθεια, ήταν ευλογία να την ακούει κανείς να ενθαρρύνει αυτούς που εργαζόνταν στο χωράφι του Θεού.

Μα και στην Φιλόπτωχο ήταν πάντα ενεργό μέλος... Εργόχειρα, χειροτεχνίες, επισκέψεις, συναθροίσεις. Πώς τα κατάφερε, αλήθεια, χωρίς ν' αφήνει την οικογένεια να χλωαίνει, δεν ξέρω. Σύζυγος και μητέρα υποδειγματική δύο παιδιών, του Σαμουήλ και της Ναυσικίας, παρ' όλες τις δυσκολίες και την έλλειψη κατανόησης που κάποτε αντιμετώπιζε. Ποτέ, όμως, δεν έκανε πίσω, ούτε καν σκέφτηκε να τα παρατήσει όλα. Ξεχνούσε τις πίκρες, και τραβούσε μπροστά, και δημιουργούσε.

Ήταν παρούσα πάντα και στον Σύλλογο Κυριών, στήριγμα του συζύγου της. Το σπίτι της πάντα ανοιχτό για φιλοξενία, παρ' όλες τις τόσες δραστηριότητες και τις διάφορες δυσκολίες. Ποτέ κανείς δεν ένοιωσε πως δεν ήταν καλοδεχούμενος εκεί, όποια ώρα της μέρας ή της νύχτας κι αν ήταν. Και πάντα έτοιμη να συμπαρασταθεί αρρώστους ή πληγωμένους ανθρώπους.

Πολλές φορές ακούμε να λένε «ουδείς αναντικατάστατος». Επιτρέψτε μου να διαφωνήσω. Είναι κάποιοι που είναι αναντικατάστατοι. Και η Μάρω ήταν μία απ' αυτούς.

Ξέρω πως ο πόνος ο οξύς θα περάσει, και θ' αφήσει στην θέση του έναν πόνο πιο απαλό, καθώς ξέρουμε πως θα την συναντήσουμε και πάλι σε μια ζωή πολύ καλύτερη. Ξέρω πως και πάλι το χαμόγελο θα γυρίσει στα χείλη μας με τον καιρό, και η ζωή θα συνεχίσει την ροή της. Μα το κενό που αφήνει η Μάρω δεν θα γεμίσει ποτέ. Είχε μια

θέση στην καρδιά μας που της ανήκε, και κανείς δεν μπορεί να την πάρει. Θα την θυμόμαστε πάντα, θα παίρνουμε θάρρος από το παράδειγμά της, θα κρατήσουμε το κεφάλι ψηλά, όπως έκανε εκείνη, θα προσπαθήσουμε να κοιτάμε πάντα μπροστά.

Καθώς ήρθε η ώρα να αποχαιρετήσουμε το θνητό σώμα, νοιώθουμε πραγματικά συντετριμμένοι. Σαν να φεύγει η γη κάτω από τα πόδια μας καθώς ένα όμορφο κομμάτι της ιστορίας της ζωής μας τελειώνει. Ένα πολύ αγαπητό μας πρόσωπο έχει φύγει. Ένα κεφάλαιο του βιβλίου αυτού κλείνει. Μα όχι! Τι λέω. Δεν κλείνει, δεν μπορεί να κλείσει μια ζωή αφιερωμένη στον Θεό, μια ζωή δοσμένη ολοκληρωτικά στο έργο Του, μια ζωή δημιουργίας και καρπού. Θα είναι πάντα παρούσα ανάμεσά μας, στα λόγια και στις σκέψεις μας. Στα οράματά μας. Πάντα».

Άννα Αδαμίδου

Για τη γιαγιά μου

Δεν είναι για μένα σήμερα ημέρα θλιβερή
Δεν είναι ημέρα σήμερα για στεναχώρια
Γιατί, με σιγουριά γνωρίζω
Πως εκεί που είν' η γιαγιά,
Δεν πονάει πια.

Μοιάζει ο κόσμος μονοπάτι
Μονοπάτι δύσκολο, στενό, φθινοπωρινό

Μαύρη λένε πως είναι του θανάτου η ώρα
Άλλοι την έχουν μακρινή, άλλοι ξεχασμένη
Το μονοπάτι δύσκολο, μεγάλος είν' ο δρόμος
Για τη γιαγιά τελείωσε, για τη Μαρία πάει
Ήσυχασε απ' το πόνο, ήρμησε η καρδιά της
Τώρα, με το Θεό στα δεξιά και τον παππού στο πλάι
Στέκει στα πόδια της ξανά, καμπαρωτά ηγαίνει
Σε δρόμους χρυσούς, δροσερούς
Σε δρόμους εύκολους, καλούς
Σε δρόμους καλοκαιρινούς
Γιατί στον ουρανό δεν έχει μονοπάτια...

Μίλτος Χαραλαμπίδης

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ ΕΤΟΥΣ 2005

2005, ο Θεός και η Σοφία, Το	3
95 θέσεις του Μαρτίνου Λούθηρου, Οι	277
Αθηναϊκό κράτος, Το	83
Αίμα το Θείου Αμνού, Με το	99
Αλήθεια στην κοινωνία, Η	139, 171
Αλληλογραφία	30, 158, 222, 283, 316
Αλυσίδες ζωής	184
Αμαρτία της Πλεονεξίας, Η	67
Αναζωπύρωση, Πώς θα ῥθει Η	56
Αξίες που δεν αγοράζονται με χρήμα	310
Αποφάσεις Λατρείας	70
Αφησέ το έξω	60
Βάση της σχέσης μας με τον Θεό, Η	201
Βιβλική αλήθεια κατά της θρησκευτικής πλάνης, Η	259
Βιβλιοπαρουσιάσεις	284
Βίβλο και το περιβάλλον της, Από την	147, 179, 213, 275
Βίβλος μας δόθηκε για να την απολαμβάνουμε, Η	291
Γερμανικός Προτεσταντισμός και ναζισμός	300, 334
Γιόχαν Σεμπάστιαν Μπαχ, Ο	108
Γυναικείες Αντιθέσεις	20, 50
Δημογραφική πραγματικότητα και η παρουσία των ξένων στην Ελλάδα, Η	239
Εάν δεν μετανοήσετε, πάντες ομοίως θέλετε απολεσθεί	35
Εθνικισμός και η προγονολατρεία, Ο	11
Εκείνος στον οποίο χάρισε τα περισσότερα...	122
Εκκλησία στον κόσμο, Η	270
Ελλάδα, μετανάστευση και διαφοροποίηση κοινωνικών πραγματικοτήτων	234
Εμπόδια κατά της νικηφόρου ζωής	22
Ενδιάμεση κατάσταση, Μα πού έχουν πάει; Οι άπιστοι και Η	76
Εντυπώσεις από το Παγκόσμιο Συνέδριο για την Ιεραποστολή και τον Ευαγγελισμό	155
Εποχή ανομίας	52
Έργο του Ευαγγελίου μεταξύ των Ελλήνων στη Μ. Ασία μέχρι το 1922, Το	54
Ευαγγελική και η Ορθόδοξη Εκκλησία, στο σταυροδρόμι της «Κυριακής της Ορθοδοξίας», Η	104
Ευθύνη μας για την Ιεραποστολή, Η	8
Θεός μου είπε, Ο	215
Θέση των ξένων στην Αρχαία και τη Βυζαντινή Ελλάδα	227
Θέση των ξένων στον Ισραήλ	230
Θρησκευτικός φονταμενταλισμός, γιατί είναι λάθος;	85, 115
Ιησούς Χριστός έρχεται αλλά τα σημεία δεν το δείχνουν, Ο	329
Ινστιτούτο Βιβλικών Μελετών NIDA και το έργο του, Το	312
Ιουδαίοι ή εθνικοί, η χριστιανική παγκοσμιοποίηση	248
Καινούργια αρχή, Μαρτυρία	317
Καλβίνος και το κήρυγμα, Ο	16, 48
Κολοσσαείς επιστολή του Απ. Παύλου και το μήνυμα της για την εποχή μας, Η Προς	297
Κορινθίους επιστολή Α΄, Προς	265
Μακάριοι οι πράξεις ότι αυτοί κληρονομήσουν την γην	181
Μαλαχία, Το Βιβλίο του προφήτη , ο «καθρέπτης» του σήμερα	326
Μεγάλο χρέος του κόσμου προς τους χριστιανούς, Το	195
Μελαγχολία, πώς δημιουργείται και πώς μπορεί να αντιμετωπιστεί	204
Μέλι άγριο	149, 216
Μέση κατάσταση των πιστών, Η	72
Μήνυμα από το τσουνάμι, Το	5
Νέα ζωή	252
Νύχτα του Αγίου Βαρθολομαίου, Η	24, 57
Ξένοι και παρεπίδημοι	244
Παγκόσμια Χριστιανικά Νέα	31, 62, 188, 281
Παγκόσμιο Ιεραποστολικό Συνέδριο στην Ελλάδα	27
Παρουσία μου θέλει ελθεί μετά σου, Η	13
Πεντηκοστή και το σφράγισμα του Αγίου Πνεύματος	163
Περιπέτεια της εξορίας μου από το 1921 μέχρι το 1922, Αι	143, 176, 209
Ποτάμι αντικαθιστά τη θάλασσα, Το	14
Προσευχή	29, 61, 89, 127, 159, 191, 221, 274, 319, 346
Πώς να μελετάς την Παλαιά Διαθήκη	101, 133, 166, 198, 262, 294
Ρύθμιση σχέσεων Πολιτείας και Εκκλησίας	303
Σελίδες από την Ιστορία των Μαύρων των ΗΠΑ	342
Σιωπηλός Μάρτυρας, Ένας	151
Στεφάνι της ζωής, Το	91
Συζήτηση για τη θρησκεία, Μια	44
Συνάντηση του Ιησού με το Ζακχαίο, Η	120
Ταπεινή εξάρτηση από τον Θεό	337
Τέλεια ελευθερία, Η	347
Τσουνάμι, η κυριαρχία του Θεού και η ελπίδα μας για το νέο χρόνο, Το	39
Υπηρέτης και Απόστολος του Θεού στα έθνη, Ο	41
Υπόβαθρο της ζωής και του θανάτου στη Β΄ Κορινθίους, Το	169
Υποδοχή της θείας γέννησης, μια αφιλόξενη φιλοξενία, Η	323
Ύψη της κοινωνίας με τον Θεό, Τα	131
Φυλακή και φυλακισμένοι	314
Χαϊντέλ, Η Ανάσταση του Γεωργίου Φρειδερίκου ,	135
Ψαλμός 16, Η οδός της πίστεως	80, 111